DRc/R1, fos. 119–235

<booklet 1>

119r

Incipiunt priuilegia aecclesiae sancti
andreae hrofensis concessa a tempore aethil-
berhti regis, qui fide christiana a beato au-
gustino suscepta, eandem aecclesiam con-
strui fecit.
.
.
(R)(EGNANTE)
IN PERPETVVM DOMINO
nostro iesu christo saluatore,
mense aprilio, sub die
iiii. kl' maias, indictione
vii. ego æthelberhtus rex
filio meo eadbaldo admo-
nitionem catholice fidei
optabilem. Nobis est
aptum semper inquirere,
qualiter per loca sanctorum
pro animae remedio
uel stabilitate salutis nostrae aliquid de portione
terrae nostrae in subsidiis seruorum dei deuotissi-
mam uoluntatem debeamus offerre. Ideoque tibi
sancte andrea tuaeque aecclesiae quae est constitu-
ta in ciuitate hrofi breui ubi praeesse uidetur

119v

iustus episcopus, trado aliquantulum telluris mei.
Hic est terminus mei doni. Fram suðgeate
west andlanges wealles oð norðlanan to
stræte, ⁊ swa east fram st(r)æte oð dodding-
hyrnan ongean bradgeat. Si quis uero au-
gere uoluerit hanc ipsam donationem, auge-
at illi dominus dies bonos. Et si presumpserit
minuere aut contradicere, in conspectu
dei sit damnatus et sanctorum eius hic et in aeterna
secula, nisi emendauerit ante eius transitum
quod inique gessit contra christianitatem nostram.
Hoc cum consilio laurentii episcopi et omnium princi-
pum meorum signo sanctae crucis confirmaui, eosque
iussi ut mecum idem facerent. AMEN.
De stokes quae antiquitus uocabatur
+ (I)n nomine andscohesham.
domini dei nostri iesu christi ego eadberht rex can-
tuariorum donaui aliquam partem terrae pro reme-
dio animae meae atque indulgentia delictorum
meorum episcopatui beati andreae apostoli ac ue-
nerabil(e) uiro ealdulfo eius aecclesiae antistiti
in regione quae uocatur hohg in loco qui
dicitur, andscohesham id est decem arat(r)orum
iuxta aestimationem prouinciae eiusdem Huius

120r

uero terrae possessionem ita predicto episcopo largitus

sum cum omnibus ad eum pertinentibus id est campis
siluis pratis piscariis salsilagine, atque omnibus
utensilibus eius iuxta notos terminos consti-
tutos Hoc quoque praecipimus ut nullus presu-
mat propinquorum eorum uel successorum eorum hanc do-
nationem meam minuere infringere quoquomodo
Si quis uero quod non credimus contra preceptum meum huic do-
(natione mea (e) malibolo animo contraire tempta-
uerit, sciat se in die iudicii rationem deo red-
diturum manentem ta-)
men hanc cartulam nichilominus in sua fir-
mitate si quis uero magis defendere au-
gere uoluerit, addat deus bona eius in terra
uiuentium Hanc quoque donationem meam ego
eadberht rex cantu(a)riorum propria manu
confirmaui et signum sanctae crucis infixi te-
stes quoque idoneos commites meos confir-
mari et subscribere feci. Ego uilbaldus
commites meos confirmari et subscribere
feci Ego dimheahac co( )mites meos confir-
mari et scribere feci. Ego hosberht commi-
tes meos confirmari et scribere feci.
Ego nothbalth commites meos confirmari
et scribere feci. Ego banta commites meos

9–11 *three lines in space for two*

120v

confirmari et scribere feci. Ego ruta commi-
tes meos confirmari et scribere feci. Ego
tidbalth (comites meos) confirmare et scribere feci.
+ (I)n nomine Quomodo a(l)duulfus petierit confirmari hanc /
domini dei summi. Ego alduulfus episco-
pus in primis penitus ignoraui quod a doro-
uernensis aecclesiae praesuli et rege, hac kar-
tula confirmata esse debuisset, postea agno-
ui et tam diligenter postulaui ab archiepiscopo
nothelmo et rege aethilberhto praesidente
meo largitore eadberhto ut ipsi manu sua
hanc donationem corroborassent, et sic in metro-
politano urbe perfecte compleuerunt. Actum
mense april', indictione vi. anno ab incarnatio-
ne christi dcc xxxviii. + Ego nothelmus
gratia dei archiepiscopus testis consentiens subscri-
psi kanonice. + Ego aethilberhtus rex pre-
fatam donationem signo sanctae crucis confirmaui.
+ Ego Beornheard testis subscripsi. + Signum
manus, tunan. + Signum manus balthardi.
+ Signum manus eanberhti.
De unius nauis libertate.
+ (I)n nomine domini dei saluatoris nostri iesu christi. Si ea
quae quisque pro recipienda a deo mercede hominibus

4 *vertically in the margin* / donationem.

121r

uerbo suo largitur et donat, stabilia iugiter
potuissent durare superuacaneum uideretur
ut litteris narrarentur ac fulcirentur. Sed

dum ad probanda donata ad conuincendumque
uolentem donata infringere nichil prorsus
robustius esse uideretur quam donationis
manibus auctorum ac testium roborate non in-
merito plurimi petunt, utque eis conlata
dinoscuntur paginaliter confirmentur.
Quorum postulationibus tanto libentius tantoque
promptius consensus prebendus est quanto et il-
lis qui precatores sunt, utilior res secundum hoc
uisibile seculum nunc impertitur. Et illis qui con-
cessores existunt, pro impertito opere pietatis
uberior fructus secundum inuisibile postmodum
tribuetur. Quam ob rem ego ethilbaldus rex
merciorum praesentibus litteris indico me dedis-
se pro anima mea alduulfo episcopo aecclesiaeque bea-
ti andreae apostoli quam gubernat, unius nauis
siue illa proprie ipsius siue cuiuslibet alte-
rius hominis sit, incensum id est uectigal, michi
et antecessoribus meis iure regio in portu lun-
doniae usque hactenus competentem, quemadmo-
dum mansuetudinem nostram rogauit. Quae

121v

donatio ut in perpetuum firma et stabilis sit, ita
ut nullus eam regum uel optimatum uel telo-
niariorum uel etiam iuniorum quilibet ipsorum in
parte aut in toto in irritum presumat aut
possit adducere manu proprio signo sanctae cru-
cis subter in hac pagina faciam, testesque ut sub-
scribant petam. Quisquis igitur id quod pro anima mea
donaui aut donatum est illibatum permanere
permiserit, habeat communionem beatam cum pre-
sente christi aecclesia atque futura. Si quis autem non
permiserit, separetur a societate non solum sanctorum
hominum sed etiam angelorum, manente hac dona-
tione nostra nichilominus in sua firmitate.
Actum mense septembrio die, indictione ii. anno
regni nostri xvii. + Ego aethilbald rex sub-
scripsi. + Ego danihel episcopus subscripsi. + Si-
gnum manus oba. + Signum manus sigibed.
(H)oc etiam iterum confirmatum est a beorhtuulfo
regi merciorum in uico regali uuerburgeuuic.
Ego berhtuulf rex merciorum hanc meam dona-
tionem et predecessoris mei aethilbaldi regis
cum signo sanctae crucis confirmaui his testibus
consentientibus et quorum nomina hic conti-
nentur, ad indulgentiam delictorum meorum

18 *in the margin* confirmatio
beorh(t)uulfi
regis merciorum.

122r

atque predecessoris mei aethilbaldi regis Si quis
autem successorum meorum regum aut principum
aut teloniariorum hanc donationem nostram in-
fringere uel minuere uoluerit sciat se sepa-
ratum a congregatione omnium sanctorum in tremen-

do die iudicii nisi prius digne emendauerit,
amen. + Ego berhtuulf rex merciorum sub-
scripsi. + Ego ceolnoð archiepiscopus subscripsi.
+ Ego seðrið regina subscripsi. + Ego celred
episcopus subscripsi. + Ego tatnoth episcopus subscrip-
si. + Ego hunberth dux subscripsi. + Ego
mucel dux subscripsi. + Ego hunstan dux
subscripsi.
+ (I)n nomine domini nostri
iesu christi. Omnem hominem qui secundum deum uiuit
et remunerari a deo sperat et optat, oportet
ut piis precibus assensum hilariter ex animo
prebeat. Quoniam certum est tanto facilius ea quae
quisque a deo poposcerit consequi posse quanto et
ipse libentius hominibus recte postulata con-
cesserit. Quo circa ego sigiraed rex cantiae
tibi uenerabili earduulfo episcopo ut diligenter
postulasti aliquam particulam terrae iuris mei
id est quasi unius et semis iugeri in ciuitate

122v

hrofi ad augmentum monasterii tui aeternali-
ter possidendam concedo ac describo cum omnibus
scilicet ad eam pertinentibus rebus. Haec autem
terrula ab aquilonali portae monasterii tui
iacet, et pertingit usque ad septentrionalem
murum prefatae ciuitatis intra terras uide-
licet quas antea ab oriente et occidente pos-
sedisti et ideo haec tibi satis accommoda quia
in medio iacebat. Si quis autem contra hanc do-
nationem meam aliquando uenire inuido maliuo-
loque animo temptauerit, sit in presenti separatus
a communione sanctae aecclesiae christi, et in futuro
a societate sanctorum omnium segregatus. Manen-
tem hanc kartulam in sua semper firmitate sig-
no dominicae crucis roboraui et idoneos testes
ut et id ipsum facerent adhibui. ACT', indi-
ctione xv. anno dominicae incarnationis dcclxii.
+ Ego sigiraed rex cant', hanc donationem meam
signo sanctae crucis roboraui. + Ego eadberht
rex cant', consentiens propria manu confirmaui.
+ Ego bregouuine archiepiscopus, consensi et sub-
scripsi. + Ego aldhuun abbas subscripsi.
+ Signum manus suuithuun. + Signum manus
aethilhuun. + Signum manus esni. + Signum

123r

manus aegbaldi. + Signum manus uuighaað. + Si-
gnum manus bunan. + Signum manus heabeorhti.
+ Signum manus tiidheah. De pascuis porcorum
+ (I)n nomine xii. gregum.
dei summi. Multi quidem in hoc seculo constitu-
tionem et narrationem antiquorum pro huius uitae
fauore et concupiscentia deprauare cona-
ti sunt, qui istius erumni seculi laudem querunt,
et multo magis hominibus placere quam deo di-
ligunt sicut ipse procurator nomine uualhhun
contra episcopum hrofensis aecclesiae sine intermissi-

one congressum discrimini fecit circa porco-
rum pascua in silba quae appellatus est caestru-
uarouualth. Iccirco (+) ego earduulfus rex can-
tuariorum conflictionem eorum ad nichilum redi-
go quia coram testibus et optimatibus meis concedo
ad aecclesiam sancte andreae pro remedio animae
meae atque meorum patruum xii. greguum porco-
rum ad serbandum in publicis locis idest ut
incoli nominandi dicunt, holanspic, alius
paetlanhrygc, tercius lindhrygc. Hoc autem
numerus xii. gregum in istis tribus parti-
bus singulariter in uno quoque teneatur. Si
quis uero quod absit heredum meorum hanc do-

123v

(nati)onem infringere aut minuere presumat sci-
at se ab omnipotenti deo et a sanctorum angelorum con-
sortio separatum et in aeterna perditione damnatum,
manente hac donatione mea, in sua nichi-
lominus firmitate perseueret. Anno ab incarnatione
christi dcclxii. indictione xv. + Ego earduulfus
rex cantuariorum supradicta omnia uolens
confirmabi et signum sanctae crucis impressi.
+ Ego cuthberchtus gratia dei archiepiscopus ad peti-
cionem earduulfi episcopi consensi et subscripsi.
+ Ego aethilberchtus rex cantiae consensi et
subscripsi. + Ego balthard consensi et subscri-
psi. + Ego duunuualla subscripsi. + Ego
aethelhun subscripsi. + Ego aldberht subscri-
psi. + Ego ruta subscripsi. + Ego folcuuine
subscripsi. + Ego uuiohtbrord subscripsi.
+ Ego balthhard subscripsi. + Ego badohe(a)rd sub-
scripsi. + Ego beagnoth subscripsi. + Ego
uualhhun subscripsi. De æslingeham,
siue freondesberiam.
+ (R)egnante in perpetuum domino nostro iesu christo,
ac cuncta mundi iura iusto modera-
mine regenti, ego offa rex merciorum
regali prosapia merciorum oriundus atque omni-

124r

potentis dei dispensatione eiusdem constitutus
in regem, considerans et recolens quod uas
electionis ueracissimis innotuit uerbis, quod
istis temporibus instarent tempora periculosa. Iccir-
co unus quisque de semetipso plenius poterit a-
gnoscere, quod quanto quis in hoc terreno ha-
bitaculo longiorem protraxerit uitam, tanto
ueraciora esse omnia quae olim antiqui ua-
tes implenda esse praedixerunt. Iccirco ne-
cessarium duxi ut pro intercessionibus plurimo-
rum pro uenia meorum delictorum et requie perpe-
tua adipiscenda animae meae, aliquid ex his
quae michi largitor bonorum omnium christus dominus do-
nare dignatus est, id est terram aratrorum
uiginti, in loco cuius uocabulum est aeslin-
gaham, quae etiam iacet ad occidentalem par-
tem fluminis meduuuaeian, contigua ipso

fluuio, cum uniuersis terminis suis ad eam
rite competentibus, cum campis siluis pratis pa-
scuis paludibus et aquis, sicut olim habue-
runt comites et principes regum cantiae, et
cum omni tributo quod regibus iure competit,
tibi uenerabili earduulfo sanctae hrofensis
aecclesiae episcopo, libenter in perpetuum perdono.

124v

Et hoc cum consensu et licentia archiepiscopi nostri
bregouuini, atque heaberhti regis cantiae,
et principum nostrorum, ut possidendi uel uenden-
di uel etiam tradendi cuicumque uoluerit
liberam per omnia habeat potestatem. Et quia pro ip-
sius terrae recompensatione aliquam partem pe-
cuniae nobis fideliter libenter optulit, ad pro-
merendam non solum specialiter michi a domino pi-
etatem, sed indulgentiam delictorum totius gentis
nostrae humiliter dominicam exorantes clementi-
am, ut liberet nos a malignis spiritibus et
importunis et malis hominibus. Terminos uero
huius terrae ideo latius non scribimus, quia
undique ab incolis absque ullo dubitationis
scrupulo certi sunt. Quicunque uero sequen-
tium regum aut principum aut aliquis seculari
fretus potestate haec nostrae definitionis scri-
pta irrita facere quod absit nisus fuerit,
sciat se in presenti uita domini benedictione
esse priuatum, et in nouissimo maledictione
subiacere, ut a consortio sit separatus
sanctorum et cum impiis et peccatoribus flammis
ultricibus esse damnandum, excepto si digna
satisfactione emendare curauerint quod

125r

(ini)qua temeritate deprauarunt. Manente
hac cartula in sua nichilominus firmitate
quam propria manu sacro signaculo roborare
curaui, et testes ut subscriberent rogaui,
quorum infra nomina asscripta tenentur.
Scripta est autem haec cartula in ciuitate
dorouerni anno dominicae incarnationis dcclxiiii. indictione ii.
+ Ego offa rex merciorum supra scriptam donati-
onem atque emptionem signo sanctae crucis robora-
ui. + Ego bregouuinus archiepiscopus, iuxta pe-
ticionem clementissimi regis ante praedicti,
consensi et scripsi. + Ego heaberhtus rex
consensi et subscripsi. Coherent uero huic terrae
in commune saltu denberi iii. holanspic, et
lindhr(e)cg, et pædanhr(e)cg. + Ego botuui-
ni humilis abbas, consensi et subscripsi. + Si-
gnum manus esne. + Signum manus uhtredi. + Si-
gnum manus broerda. + Signum manus eadbaldi.
+ Signum manus berhtuualdi. + Signum manus
bobba. + Signum manus cec. + Signum manus huuit-
hyse. + Signum manus esne fratris eius. + Signum
manus badoheardi. + Signum manus egbaldi.
+ Signum manus suithhuni. + Signum manus

eangesli. Item de aeslingeham.

125v

+ (I)n nomine domini dei saluatoris nostri iesu christi. Quanuis parua et exigua sint quae pro ammissis offerimus, tamen pius omnipotens deus non quantitatem muneris sed deuotionem offerentium semper inquirit. Qua de re ego sigeredus rex dimidiae partis prouinciae cantuariorum, tam pro animae meae remedio quam pro amore omnipotentis dei, terram aratrorum xx.ti quae appellatur aeslingaham tibi reuerentissimo episcopo earduulfo sanctae hrofensis aecclesiae, cum uniuersis ad se pertinentibus, campis siluis pratis pascuis paludibus et aquis et cum omni tributo quod regibus inde dabatur in potestatem cum consilio et consensu principum meorum libenter in perpetuum perdono, ut possidendi uel habendi siue uendendi uel etiam tradendi cuicumque uoluerit liberam per omnia habeat potestatem. Sane quia cauendum est ne hodiernam donationem nostram futuri temporis abnegare ualeat, et in ambiguum deuocare praesumptio, placuit michi hanc paginam condere, et una cum cespite terrae praedictae tradere tibi, per quam non solum omnibus meis successoribus regum siue principum, sed etiam michi ipsi penitus

126r

interdico, ne aliter quam nunc a me constitutum est ullo tempore de eadem terra quippiam agere audeant. Quod si qui forte obseruare neglexerint, et absque digna satisfactione praesentis uitae impleuerint infelices dies, audiunt uocem aeterni iudicis sub fine mundi dicentis ad impios, discedite (a me) maledicti in ignem aeternum qui praeparatus est diabolo et angelis eius. Qui uero curauerint custodire, nichilque inrogarint aduersi, audiunt uocem clementissimi arbitri inquientis ad pios, Venite benedicti patris mei percipite regnum quod uobis paratum est ab origine mundi. Adiectis iiii. dænberis in commune saltu, hoc est uueald se uuestra, billincgden, cealcbyras, meosden, rindigsel. + Ego sigeredus rex hanc donationem a me factam signum sanctae crucis propria manu scribendo firmaui coram bregouuino archiepiscopo. + Ego bregouuinus archiepiscopus ad peticionem donatoris ante praedicti consensi et subscripsi. + Signum manus hereberhti abbatis. + Signum manus baere abbatis. + Signum manus bruno abbatis. + Signum manus aescuualdi presbiteri. + Signum manus ecghaldi comitis

126v

atque prefecti. + Signum manus ealdhuuni. + Signum manus esne. + Signum manus badohardi. + Signum manus aethelnodi. Confirmatio eanmun- /

+ (E)go eanmundus rex hanc piam donationem
supra scriptam propria manu roborandam
hoc signaculo sanctae crucis expressi, in loco
cuius uocabulum est godgeocesham, presente
uenerabili archiepiscopo bregouuino et consen-
tiente, consilio quippe atque consensu omni-
um optimatum et principum gentis cantuari-
orum. + Ego iaenberhtus abbas consentiens
testis affui et subscripsi. + Ego huuaetred
abbas consensi et subscripsi. + Signum manus
egesnoði. + Signum manus balthhardi. + Si-
gnum manus aldhuni. + Signum manus uda.
+ Signum manus puda.
+ (I)n nomine
summi saluatoris et domini nostri qui ubique dispo-
nit omnia, ego ecgberhtus rex cantiae, tibi
eardulfo meo fidelissimo ministro atque episcopo,
tuae peticioni assensum praebui cum consensu
scilicet uenerandi archiepiscopi genberhti qui
(michi) in omnibus carus est, necnon et principum meorum
trado terram intra castelli moenia supra

3 *vertically in the margin* / di regis

127r

nominati id est hrofiscestri unum uiculum
cum duobus iugeribus adiacentem plateae quae est
terminus a meridie huius terrae quam tibi modo
in presenti possidendam habendamque, et cuicumque
uolueris te uiuente seu moriente dare aete-
rnaliter perdono. Si quis autem hanc donationem
meam inuido maliuoloque infringere tempta-
uerit animo, sit separatus in hoc seculo a parti-
cipatione corporis et sanguinis domini nostri iesu
christi, et in futuro a coetu omnium sanctorum segregatus
nisi antea suam praesumptionem digna satisfacti-
one correxerit. Manentem hanc kartulam in
sua semper stabilitate, suprascriptam donationem
meam signo sanctae crucis christi confirmare cu-
rabo, et alios religiosos uiros ut et ipsum
agerent adhibui quorum nomina cum signa-
culis dominicae crucis intra tenentur. Actum
anno dominicae incarnationis dcclxv. + Ego
egcberhtus rex cantiae, hanc donationem meam
signo sanctae crucis roborare curabo. + Ego
gengberhtus gratia dei archiepiscopus, consensi et
subscripsi. + Ego badenoð episcopus consensi et sub-
scripsi. + Signum manus uban. + Signum manus
udan. + Signum manus aldhun. + Signum manus

127v

uuilheri. + Signum manus uualhardi. + Signum
manus tymbel. + Signum manus coenberhti. + Si-
gnum manus balhhardi. + Signum manus aethelno-
di. Confirmatio heaberhti regis cantiae.
+ Ego heaberhtus rex cant' (testis) consensi et subscripsi.
+ Ego aldberhtus abbas subscripsi. + Signum manus
esni. + Signum manus badohardi. + Signum ma-

nus tidheah. + Signum manus baldhordi. + Signum manus eadberhti. + Signum manus hetraedi. + Signum manus beornulfi. + Signum manus heara.

Confirmatio offae regis merciorum.

+ Ego offa rex merciorum ad peticionem earduulfi episcopi hanc donationem in monasterio quod appellatus est medyhaemstede praesidente abbate botuuino meo manu atque impressione sanctae crucis christi corroboraui, et licentiam dedi habendi seu tradendi cuicunque uoluisset.
+ Ego botuuine abbas consensi et subscripsi.
.

De hallingas.

+ (I)n nomine domini saluatoris nostri iesu christi. Omnem igitur hominem sicut frequenter caelesti magisterio adhortante didicimus, qui sub christiana religione uitae caelestis praemia consequi desiderat, necesse est

128r

ut in presenti pietatis insistat operibus, et terrenis rebus atque transitoriis in quantum deo largiente sufficiat sibimet aeterna mercatur bona, suasque preces ad diuinam peruenire clementiam cotidie citius per hoc faciat. Quod ipse aliorum in suis necessitatibus libenter exaudiat, attentius reminiscens quod quibusque religiosis postulationibus tanto libentius tantoque promptius consensus prebendus est, quanto et illis qui praecatores sunt utilior res secundum hoc uisibile seculum nunc impertitur, et illis qui concessores existunt, pro impertito opere pietatis uberior merces secundum inuisibile postmodum tribuetur. Quam ob rem ego egcberth rex cantiae tibi dilectissimo episcopo dioran atque tuae aecclesiae quae in honore sancti andreae apostoli consecrata est, pro remedio animae meae cum consensu meorum optimatum atque principum terram iuris mei decem aratrorum in loco ubi nominatur hallingas cum omnibus scilicet ad eam pertinentibus rebus iuxta terminos indigenis certissimos, cum campis siluis pratis paludibus piscationibus uenationibus aucupationibus, libenter tenendam possidendamque concedo, ita ut quicquid de ea agere uolueris,

128v

liberam per omnia in perpetuo potestatem teneas. Quisquis igitur heredum successorumque meorum hanc donationem meam augere atque amplificare uoluerit, habeat beatam communionem in presenti cum diligentibus deum, et in futuro perpetuam cum omnibus sanctis. Quisquis autem maliuola mente de illa immutare aut imminuere temptauerit, separetur a societate non solum aeternae felicitatis omnium sanctorum, sed etiam in aeterna poena cum scelerum suorum crudelibus compartícipibus sit condemnatus. At uero ut hanc donationem meam quilibet hominum aliquando non possit irritam facere, manu propria signum sanctae crucis

subtus in hac pagina facere curaui, testesque religiosos ut idipsum facerent adhibeo. Adiectis denberis in commune saltu, bixle, speldhirst, meredæn ðær be eastan, et rusteuuell(æ), ⁊ t( )eppanh(e)se. + Ego egcberhtus rex hanc donationem a me factam signo sanctae crucis roboraui. + Ego heaberhtus rex signo sanctae crucis roboraui et subscripsi. + Ego iaenberhtus archiepiscopus gratia dei consensi et subscripsi. + Signum manus eangisli. + Signum manus udan. + Signum manus balthardi. + Signum manus egesno-

129r

thi. + Signum manus uban. + Signum manus tyccan. + Signum manus heardraedi. + Signum manus uuiohtnothi. + Signum manus coenberhti.

Sunt autem termini a loco qui uocatur hrofesbreta usque in arborem qui uocatur cutues ac, et inde uia recta per medium campum quae appellatur hiuæinhamstedi, usque in locum qui dicitur hallesmeri, et inde circumit per locum qui uocatur heortleagu, usque in flumen medeuuæge.

Termini locorum.

De bromgehege.

+ (I)n nomine domini nostri iesu christi. Pietatis beneficium quod quisque fidelium pro christi reuerentia seruo dei fideliter domino seruienti misericorditer contulerit, christo hoc conferre dinoscitur. Nam ipse in fine mundi ad electos suos loquens dicturus est, Cum uni ex minimis meis fecistis, michi fecistis. Iccirco ego egcberhtus rex cantiae, hanc dominicam sententiam memoriter retinens, et piis operibus deo instigante adimplere curabo, tibi dioran hrofensis aecclesiae antistiti aliquam partem terrae iuris mei libenter concedo, id est dimidiam unius aratri partem ubi nominatur bromgeheg, simul et ma-

129v

riscem uocabulo scaga, et ut per omne ab hac die et deinceps subsequens tempus cum notissimis terminis omnibusque utilitatibus ad eam rite pertinentibus tuo proprio iuri aeternaliter habendam possidendam tradendamque cuicumque hominum uolueris hilari concedo animo. Huius autem marisci terminus, est aqua pene undique circumperfusa. Si quis ergo heredum successorumque meorum contra hanc piam donationem meam uenire fuerit ausus et temerare eam inuido maliuoloque temptauerit animo, sit anathema maranatha. Manente hac cartula in sua nichilominus stabilitate, quam roborare propria manu curaui, et alios idoneos religiososque testes ut id ipsum agerent adhibui, quorum nomina infra caraxata continentur. Actum anno dominicae incarnationis dcclxxviii. in ciuitate dorouerni. + Ego egcberhtus rex cantiae, hanc donationem meam signo crucis Christi roboraui. + Ego iaenberhtus archiepiscopus testis consentiens

subscripsi. + Signum manus escuualdi presbiteri.
+ Signum manus uban. + Signum manus boban.
+ Signum manus uualhard. + Signum manus ubban.
+ Signum manus aldhun. + Signum manus sigired.
+ Signum manus esni. + Signum eaniardi.

130r

Huic uero terrae adiacent pratae ubi dicitur hreodham,
in iiii.or locis. In uno loco xvii. agros, on eastan
clifwara gemære, ⁊ on suðan tucincgnæs,
⁊ on wæstan culinga gemære, ⁊ on norðan.
Et in alio loco xii. agros, on eastan is culinga
gemære, ⁊ on suðan clifwara gemære, ⁊ on
westan, ⁊ on norðan. Et in tertio loco vii.
agros, be eastan is mearcfleot, ⁊ be suðan,
⁊ be westan ⁊ be norðan is clifwara gemære.
Et in quarto loco vi. agros, be eastan is clif-
wara gemære, ⁊ be suðan is culinga gemære,
⁊ be westan is ⁊ be norðan clifwara gemære.
Item de bromgehege.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi.
Cum quis religiosorum uirorum fideliter deo famu-
lantibus ex temporalibus terrenisque substantiis
donare decreuerit, hoc pro certo christo dona-
tori bonorum omnium redonare constat. Vnde
et ego egcberht rex cantiae tibi uenerando
dioran hrofensis aecclesiae antistiti trado di-
midiam partem unius aratri contiguam uidelicet
eiusdem quantitatis terrulam, in regione uo-
cabulo bromieheg, a me antea traditae.
Insuper et adiciam mariscem pertinentem ad aridam

130v

et ad aquae ripam iaenlade habentem quasi
quinquaginta iugerum, et ut in tua sit facul-
tate in perpetuum habendam possidendam traden-
damque cuicunque elegeris hominum, et si quis
tam ausus sit hanc donationem meam infrin-
gere temptauerit, sit anathema maranatha.
Hanc cartulam in sua stabilitate manentem con-
sentientibus religiosis personis et subscriben-
tibus signo crucis christi roboraui quorum nomina
cum propriis infra notentur signaculis. Actum
anno ab incarnatione christi dcclxxix. in ci-
uitate supradicta. + Ego ecgberhtus donator
signum crucis christi impressi. + Signum manus
boba. + Signum manus balthard. + Signum manus
uue(a)lhard. + Signum manus banta. + Signum
manus billnoth. + Signum manus osuulf. + Si-
gnum manus bubba. + Signum manus balthard.
.
+ (I)n nomine domini nostri
iesu christi, cui patent cuncta penetralia
cordis et corporis. Ego ethelberhtus rex
occidentalium saxonum necnon cantauuariorum
concedo hrofensis aecclesiae antistiti deoran ali-
quantulum terrae iuris mei intra moenia

131r

supradictae ciuitatis in parte aquilonali, id est
fram doddinc hyrnan oð ða bradan gatan
east be wealle, ⁊ swa eft suð oð þæt east geat,
⁊ swa west be stræte oð doddinc hyrnan, ⁊
ðreo hagan be eastan porte butan wealle, ⁊ ðar
to feower æceras mæde be westan, ee. Hoc
in augmentum monasterii tibi concessi sancti an-
dreae, ut mea donatio immobilis permaneat
semper. Et si quis hanc donationem meam au-
gere uoluerit, augeat dominus ei uitam. Si quis
uero tunc minuere presumpserit, sit separatus
a conspectu domini in die iudicii nisi prius emenda-
uerit ante eius transitum quod nequiter gessit.
Actum dominicae incarnationis dcclxxxi. + Ego
ethelberhtus rex hanc meam donationem si-
gno sanctae crucis confirmaui. + Ego geanberht
archiepiscopus corroboraui. + Ego deora episcopus con-
signaui. + Signum manus uualhard. + Signum
manus uban. + Signum manus udan. + Signum
manus ealhere. + Signum manus dudec. + Signum
manus wullaf.

De trottesclyua.

+ (I)n nomine dei summi et saluatoris nostri iesu
christi, ipsoque in perpetuo regnante disponenteque

131v

suauiter omnia terrena quoque sceptra et regalia
iura temporaliter distribuerit. Vnde et ego
offa rex merciorum aliquam terram pro remedio
et salute animae meae tradam, id est sex ara-
trorum ubi nominatur trottesclib ad aecclesiam
beati andreae apostoli et ad episcopium castelli quod
nominatur hrofescester ubi beatus paulinus
pausat, quam etiam episcopalem sedem modo
in presenti rite regit uuaermundus religi-
osus antistes. Hanc itaque supradictam terram
ad hanc condicionem perpetualiter habendam
et possidendam concedo cum omnibus ad eam rite
pertinentibus rebus cum campis siluis pascuis pra-
tis pastinationibus et cum propriis terminis. Huius
autem telluris termini sunt isti, ab oriente et
a meridie boerlingas, ab occidente uurota-
ham, ab aquilone meapaham. Ad hanc quoque
terram pertinent in diuersis locis porcorum pa-
stus id est uuealdbaera ubi dicitur holen-
spic bi suðan ee eppanhrycg non longe ab eo
loco langanhrycg. Quisquis uero contra hanc
donationis cartulam callido malignoque trac-
tatu contraire presumpserit, nouerit (se) quisquis ille
fuerit in discreto dei iudicio sinistrae partis

132r

socium fore et a christi et dei corpore sanguineque se-
gregandum. Manente hac cartula in sua nichi-
lominus firmitate propria manu signaculo cru-
cis christi roborare curaui, et testes religiosos

et consen(tien)tes id ipsum agentes adhibui, quorum nomina cum propriis cruciculis infra adnotentur. Actum anno dominicae incarnationis dcclxxxviii. + Ego offa rex merciorum hanc suprascriptam donationem meam hoc signum crucis impressi. + Ego ecgfrid rex merciorum testis consentiens subscripsi. + Ego cynedrith regina consensi et subscripsi. + Ego iaenberhtus gratia dei archiepiscopus signum crucis christi impressi. + Ego hygeberht archiepiscopus subscripsi. + Ego ceoluulf episcopus subscripsi. + Signum manus brordani prefecti. + Signum manus berhtuualdi. + Signum manus eadbaldi. + Signum manus ceolmundi.

Item de bromgehege.

+ (I)n nomine domini nostri iesu christi (saluatoris). Si ea quae secundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter definiuntur, quamuis sermo solus ad testimonium sufficere possit, at tamen ob incertam futurorum temporum conditionem firmissimis scripturarum indiciis et cautionem cyrographis

12-13 *two lines in space for one*

132v

sunt roboranda. Quoniam quidem sepe ex ignorantia, sepe quod est execrabilius ex improbitate contingit, ut denegatio rerum uere et recte gestarum nascatur. Qua propter ego offa rex merciorum tibi uuaermundo antistiti necnon et aecclesiae quae sita est in castro quod nominatur hrofescaester trado terram unius aratri ubi nominatur broomgeheg cum certissimis terrae huius limitibus, quae habet ab oriente uuiodafleot, a meridie uero fons quidam et fossa circumdata, et ex inde sepis quaedam, itemque fossata ab occidente et notis signis designatur, ab aquilone mariscem uocabulo scaga, quam etiam circumfluit iaegnlaad. Hanc autem terram tibi tradendam et possidendam et aecclesiae usui mancipandam, quam tu iure gubernas concedo. Si quis uero successorum meorum uel principum hanc donationem meam immutare temptauerit, sit anathema maranatha usque dum dominus ueniat qui iudicaturus est orbem terrae in aequitate. Hanc cartulam signaculo crucis christi confirmare uolens proprio manu necnon et alios religiosos adhibui testes quorum nomina infra adnotentur. Actum anno dominicae incarnationis dcclxxxix. in loco ubi dicitur celchyð.

133r

+ Ego offa rex merciorum hanc supradictam donationem meam signo sanctae crucis christi roboraui. + Ego iaenberhtus gratia dei archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego hygeberht archiepiscopus subscripsi. + Ego ceoluulf episcopus subscripsi. + Ego heardraed episcopus subscripsi. + Ego unuuona episcopus subscripsi. + Ego cyneberht episcopus subscri-

psi. + Ego ealghearhd episcopus subscripsi.
+ Ego eadgar episcopus subscripsi. + Ego ealgmund
abbas subscripsi. + Ego beonna abbas subscripsi.
+ Signum manus ecgfrithi regis merciorum. + Signum manus berhtuualdi. + Signum manus eadbaldi. + Signum manus brordan. + Signum manus aethilheardi. + Signum manus ceolmundi. + Signum manus ubban. + Signum manus heaberhti.
+ Signum manus forðredi. + Signum manus uuigcgan.
+ Signum manus ceolheardi.
.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi. Omnem hominem
qui secundum deum uiuit et remunerari a deo
sperat et optat, oportet ut piis precibus assensum hilariter ex animo prebeat. Quoniam certum est
tanto facilius ea quae quisque a deo poposcerit consequi
posse, quanto et ipse libentius hominibus recte

133v

postulata concesserit. Quo circa ego offa
rex merciorum tibi uenerabili uuaermundo
antistiti ut diligenter postulasti aliquam particulam terrae iuris mei id est quasi unius
et semis iugeri in ciuitate hrofi ad augmentum monasterii tui aeternaliter possidendam
concedo ac describo cum omnibus scilicet ad eam
pertinentibus rebus. Haec autem terrula ab aquilonali et ab oriente ciuitatis iacet, et pertingit
usque ad septentrionalem murum prefatae ciuitatis intra terras uidelicet quas antea ab
oriente et occidente possedisti, et ideo haec tibi
satis accommoda quia in medio iacebat. Si quis
autem contra hanc donationem meam aliquando
uenire inuido maliuoloque animo temptauerit, sit in presenti separatus a communione sanctae
aecclesiae christi, et in futuro a societate sanctorum omnium segregatus. Manentem hanc kartulam
in sua semper firmitate signo dominicae crucis roboraui, et idoneos testes ut et id ipsum
facerent adhibui. Actum anno dominicae incarnationis dcclxxxix. indictione xii.
in loco ubi nominatur celchyth.
+ Ego offa rex merciorum hanc donationem

134r

meam signo sanctae crucis roboraui. + Ego ecgfrið
rex consensi et subscripsi. + Ego iaenberhtus
gratia dei archiepiscopus consentiens subscripsi. + Ego
hygeberht archiepiscopus subscripsi. + Ego ceoluulf
episcopus subscripsi. + Ego heard(red) episcopus subscripsi. + Ego
unuuona episcopus subscripsi. + Ego cyneberht
episcopus subscripsi. + Ego algheard episcopus subscripsi.
+ Ego uuaermund episcopus subscripsi. + Ego eadgar
episcopus subscripsi. + Ego uueohthun subscripsi.
+ Signum manus ealhmundi abbatis. + Signum manus
beonnan abbatis. + Signum manus brordan. + Signum
manus berhtuualdi. + Signum manus aeðilhardi.
+ Signum manus uuigcgan. + Signum manus ceol-

mundi. + Signum manus ceolheardi. + Signum manus eadbaldi. + Signum manus forðredi. + Signum manus uuigcgan. + Signum manus heaberhti. + Signum manus ubban.

.

+ (I)n nomine domini nostri iesu christi saluatoris. Si ea quae secundum decreta canonum ac statuta synodalia salubriter definiuntur, quamuis sermo solus ad testimonium sufficere possit, at tamen ob incertam futurorum temporum conditionem firmissimis scripturarum indiciis et cautionum

134v

cyrographis sunt roboranda. Quoniam quidem sepe ex ignorantia, sepe quod est execrabilius ex improbitate contingit ut denegatio rerum uere et recte gestarum nascatur. Qua propter ego aeðelbearht rex occidentalium saxonum seu cantuuariorum uuaermundo episcopo trado terram iuris mei id est xx. ǽcra, et unum uiculum dimidium ciuitatis hrobi, et unum mariscum quae ad illum pertinet, pro eius pecunia quam ab eo accepi, hoc est xv. pund', ⁊ xxx. mancuso, ut habeat et possideat, et cuicumque uoluerit illo uiuente seu moriente aeternaliter tradendam concedo cum omnibus ad eas rite pertinentibus in minimis et in maximis notis et ignotis sine fine in euum permaneat liuera. Si quis uero quod absit heredum successorumque meorum hanc nostram piam donationem immutare aliter uel minuere studuerit, sciat se in primis omnipotentis dei iram incurrere, et uiuentem in hac uita benedictione carere, et in nouissimo maledictione subiacere. Qui uero haec augenda custodierit, nichilque inrogarit aduersi, sit benedictus a domino. Scripta est haec cartula, anno dominicae incarnationis dccxc. his testibus qui haec

135r

consentientes subscripserunt, quorum hic nomina infra tenentur asscripta.
+ Ego aeðelbearht rex hanc meam donationem signo sanctae crucis christi roboraui et subscripsi.
+ Ego ciolnoð archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego ealhstan episcopus consensi et subscripsi. + Ego Swiðhun episcopus consensi et subscripsi. + Ego guðheard episcopus consensi et subscripsi. + Ego dioruulf episcopus consensi et subscripsi. + Ego æðelred filius regis. + Ego ælfred filius regis. + Ego uullaf abbas. + Ego uuerferð abbas. + Ego uulfhelm presbiter. + Ego uuerenberth minister. + Ego ceolmund minister.
+ Ego eannulf dux consensi et subscripsi. + Ego oric dux consensi et subscripsi. + Ego uulfhere dux consensi et subscripsi. + Ego aetheluulf dux consensi et subscripsi. + Ego humbearht dux consensi et subscripsi. + Ego uullaf dux consensi et subscripsi. + Ego aldre(d) dux consensi et subscripsi. + Ego æðelred dux consensi et subscripsi. + Ego dryhtwald

dux consensi et subscripsi. + Ego biorhtuulf dux
consensi et subscripsi. Diuisiones supradictae terrae.
Ðanne is (ðer) se leah ðe man ðæt lond mid friðe
haldan scæl. An east healfe sio ealde stræte,
an suð halfe horsum stide, an west halfe

135v

biddanstiorf, an norð halfe pume lond.
Ðanne sind Diuisiones supradicti marisci.
ðæs londes gemæra an west healfe scipfli-
ot, an norð healfe meodowæge, an east hal-
fe liofwinne mearc, ðanne fram cioldry-
ðe londe west be ðare aldan stræte swæ sio
twoentig aecra.
.
+ (R)egnante et adiuuante nos deo et domino nostro
iesu christo, ego coenuulfus gratia dei rex
merciorum, anno v.o imperii nostri, una cum
fratre meo cuðredo rege scilicet cantua-
riorum, dabo in perpetuam possessionem suiðhune
nostro in commune ministro modicam telluris por-
tionem trium scilicet aratrorum ubi nominatur
aet brom gehaege in prouincia cantiae, et unius
aratri adiacentem altera terra quod uocatur aeðiluul-
fing lond adiecto uno piscatorio on tæmise
flumine ubi dicitur fiscnæs, adiectis iiii. denbe-
ris in commune saltu id est on cæster sæta walda,
his locis aet otan sihtre, 7 aet crangabyrum,
7 aet frecinghyrte, 7 aet haeseldenne predicto
uiro uel eius posteris sub perpetua libertate
concedimus cum omnibus ad se pertinentibus rebus

136r

pro eius beneplacabile pecunia simul et deuoti fa-
mulatus sui parientia, ut habeat et posside-
at quam diu uiuat, et post se cui uoluerit re-
linquat in sempiternam possessionem eo uideli-
cet iure si ipse nobis et optimatibus nostris fide-
lis manserit minister, et inconuulsus amicus.
+ Ego coenuulfus rex donationem meam signo
crucis confirmo. + Signum manus cuðredi re-
gis cantuariorum. + Signum manus ceolberhti du-
cis. + Signum manus berhthuni et byrnwaldi
comitum. Hoc item secunda die pascae adfirmant
coram rege cuðredo in urbe cantuariorum archi-
episcopus aeðilheard, 7 merciorum abbas daeghelm cum
optimatibus quorum hic scripta sunt nomina.
+ Aeðilheard archiepiscopus. + Daeghelm presbiter
abbas. + Heaberht. + Osuulf. + Egnulf. + Alh-
mund. + Beornheard. + Esne. + Ealdberht. + Haeh-
frið. + Ealdberht. + Osmod. + Wiohthert. + Be-
alðheth. Quomodo suiðun hanc terram sibi datam a re-
gibus, concessit sancto andreae post obitum suum.
+ (E)go swiðun post obitum meum trado terram
huius libelli pro remedio animae meae
omnibusque sibi pertinentibus sancte andreae in perpetuum.
Et si quis augerit, aeternam uitam tribuat ei deus,

136v

si quis tunc minuere uoluerit, mortem supplicium
cum diabolo in aeternum sit passus.
De borcstealle.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi.
Regnante in perpetuum eodem deo et domino nostro
iesu christo, ego coenuulf gratia dei (rex) merciorum,
uiro uenerabili beornmodo episcopo, trado
terram iuris mei id est quasi tria aratra,
ad meridianam plagam ciuitatis quae dicitur hro-
fescester, ut habeat et possideat, et cuicumque
uoluerit illo uiuente seu moriente aeternali-
ter, tradendam concedo. Sunt autem huius tellu-
ris termini notissimi ab oriente uia puplica,
a meridie uuldaham, ab occidente flubius
meduwege, (ab aquilone) meara teag. Si quis hanc donatio-
nem meam infringere aut minuere temptaue-
rit, sciat se rationem redditurum ante tribu-
nal aeterni iudicis nisi prius deo et hominibus di-
gne emendauerit, et predicta terra sit libera
ab omni regali et seculari seruitio. Adiectis
denberis in commune saltu, otanhyrst, et frae-
cinghyrst, sceorfes stede, crangabyras, wiht-
herinc falad sto, et haeseldaen. + Ego coen-
uulf rex merciorum hanc donationem meam

137r

signo sanctae crucis christi confirmaui. + Ego uul-
fred archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego
deneberht episcopus consensi et subscripsi. + Ego
aeðeluulf episcopus consensi et subscripsi. + Ego
sigered rex consensi et subscripsi. + (Ego) Aelbðrið
regina consensi et subscripsi. + (Ego) heardberht dux
consensi et subscripsi. + Ego beornmod episcopus con-
sensi et subscripsi. + Ego beornnoð dux consensi
et subscripsi. + Ego cynehelm dux consensi et sub-
scripsi. + Ego eadberht dux consensi et subscri-
psi. + Ego cyneberht propinquo regis consensi et
subscripsi. + Ego coenwald propinquo regis con-
sensi et subscripsi. + Ego quoenðryð filia
regis consensi et subscripsi. + Ego eanberht
dux consensi ( ) et subscripsi. + (Ego) aeðelheah
consensi et subscripsi. Scripta est autem haec kar-
tula anno dominicae incarnationis dccc.a xi.a indi-
ctione iiii.a his testibus consentientibus et sub-
scribentibus. De libertate aecclesiae
sancti andreae apostoli.
+ (I)n nomine domini nostri iesu christi, ego ecgberhtus (gratia dei)
rex anglorum, cum consensu episcoporum ac principum
meorum hanc libertatem donabi aecclesiae quae
sita est in ciuitate hrobi et omnibus agellis quae

137v

ad aecclesiam sancti andreae apostoli pertinent, pro remedio
animae meae et filii nostri aetheluulfi quem regem
constituimus in cantia, ut omnes (agros) sint libera ab
omni regali seruitio, a pastu regum et principum,

ducum et prefectum exactorumque, ab equorum et falconum accipitrumque et canum acceptione, et illorum hominum refectione quod nos festing menn nominamus a parafrithis, et ab omnibus difficultatibus regalis uel secularis seruitutis notis et ignotis, cum furis comprehensione intus et foris maioris minorisue, preter pontis constructione et expeditione, aeternaliter liberata permaneat. Hanc libertatem predicte aecclesiae donabi, pro humili oboedientia uenerabilis episcopi beornmodi, et pro amore apostoli sancti andreae, et beati paulini archiepiscopi cuius corpus in predicta aecclesia requiescit. Sic etiam (omnibus) successoribus uel heredibus meis, necnon cuicunque gradu regibus seu principibus in nomine sanctae trinitatis et per tremendum dei iudicium precipio ut haec donatio mea firma et inlibata inconcussaque permaneat. Si quis uero hoc beniuola mente obseruare uoluerit, seruetur ei benedictio sempiterna, hic et in aeternum. Si autem quod absit aliquis insurrexerit

138r

tyrannica potestate fretus seu diabolica temeritate instigatus qui hanc libertatem infringere aut minuere uel maluit conuertere temptauerit quam a nobis constitutum est, sciat se separatum a communione sanctae dei aecclesiae et a participatione omnium sanctorum dei et aeternis ignibus esse nodatum nisi prius digne et perfecte hic in seculo emendare uoluerit. Scripta est haec cartula anno dominicae incarnationis dccc. xx. iii. indictione vi. his testibus consentientibus et signo sanctae crucis christi confirmantibus, quorum nomina infra tenentur ascripta. + Ego ecgberhtus rex anglorum hanc donationem meam huius libertatis signo sanctae crucis christi confirmaui et subscripsi. + Ego aetheluulf rex consensi et subscripsi. + Ego uulfraed archiepiscopus consensi et subscripsi. + Ego wigðegn episcopus consensi et subscripsi. + Ego ealhstan episcopus consensi et subscripsi. + Ego beornmod episcopus consensi et subscripsi. + Ego wulfhard dux consensi et subscripsi. + Ego monnaede dux consensi et subscripsi. + Ego osmod dux consensi et subscripsi. + Ego dudda dux consensi et subscripsi. + aldred. + Oshere. + ætheluulf. + duduc. + boba.

138v

+ Ealhhere. + sigaesteb. + æðelhard.

.

+ (I)n nomine domini De snodilande.

nostri iesu christi saluatoris mundi, anno dominicae incarnationis dccc.xxx.viii. indictione i.a ego ecgbearhtus rex cum consensu dilectissimi filii nostri æðelwulfi regis dabo debotissimo episcopo meo beornmodo aliquam terrae partem iuris mei quattuor aratrorum, in loco quae dicitur snoddingland ⁊ aet holanbeorge, ut

habeat et possideat, et cuicumque uoluerit relinquat, ita ut predicta terra sit liuera ab omni serbitia. + Scripta est haec cartula in bica regali, quae dicitur fraericburna, is testibus consentientibus et subscribentibus quorum infra nomina tenentur, et unam molinam in torrente qui dicitur holanbeorges burna, et in monte regis quinquaginta carrabas lingnorum, adiectis quattuor denberis, hwoetonstede, heahdaen, hese, helmanhyrst. + Egcberht rex. (+) AEðeluulf rex. + Cialnoð archiepiscopus. + Beornmod episcopus. + Ealhstan episcopus. + Eadhun episcopus. + Cynred episcopus. + Ceolberht episcopus. + Wlfheard dux. + AEðelwulf dux. + Eanulf (*) dux. + AEðelwulf dux. + Eðelheard, et in oriente

24 (* dux. + herebearht)

139r

ciuitatis hroui unum uiculum.

.

+ (R)egnante in perpetuum domino nostro iesu christo, qua propter + ego oeðeluulf rex occidentalium saxonum dabo et concedo + beornmodo hrobensis aecclesiae episcopo aliquam partem terrae iuris mei, in loco quae appellatur holanbeorges tuun duo aratrum (cum) consilio et licentia episcoporum et principum meorum ut habeat et prefruet in hereditatem sempiternam, et cuicumque uoluerit relinquat, et sit illa terra liuera ab omne regale seruitute in magnis et minimis notis et ignotis cum pratis et pascuis et paludis cum omnibus rebus quae ad illam terram pertinet. Scripta est haec scedula, anni domini dccc xli. indictione iiii. his testibus consentientibus et subscribentibus, quorum hic nomina continentur. + Ego aeðeluulf rex hanc meam donationem cum uexillam sanctae crucis rouorabi et confirmo. + Ego eðelstan (*) episcopus consensi et subscripsi. + Ego helmstan episcopus consensi et subscripsi. + Ego beornmod episcopus consensi et subscripsi. + Signum manus oeðeluulf dux. + Signum manus ealchere dux. + Signum manus duduc. + Signum manus oeðelmod. + Signum manus uchtred.

De holanbeorge.

19 (* rex consensi et subscripsi. + Ego ealhstan)

139v

+ Signum manus tuca. + Signum manus eðelred. + Signum manus sigbeorht. + Signum manus boba.

.

+ (I)n nomine trino diuino, ego oeðeluulfus rex occidentalium saxonum necnon et cantuariorum, pro decimatione agrorum quam deo donante caeteris ministris meis facere decreui, tibi dunne ministro meo dabo unam uillam, quod nos saxonice an haga dicimus in meridiae castelli hrobi, et decem iugera a meridiano plaga uilluli illius adiacentia, necnon et duo iugera prati, et x. carros cum siluo honestos

in monte regis, et communionem marisci quae
ad illam uillam antiquitus cum recto pertinebat, et
hoc ipsum tibi ad habendam et possidendam con-
cedendo donamus, et post dies tuos cuicunque
herede tibi placuerit derelinquendam cum ple-
na libertate habeas potestatem. Hanc predictam
donationem et libertatem ego oeðeluulf rex
deo donante perfeci anno dominicae incarnationis
dccclv. indictione iii.a hoc est diuina gratia
largiente qua(ndo) ultra mare romam perrexi, coram
his testibus qui hoc mecum consentiendo subscri-
pserunt. + Ego aeðeluulf rex hanc meam

140r

donationem et libertatem cum signo sanctae crucis christi
roboraui et subscripsi. + Ego ceolnoð archiepiscopus
consensi et subscripsi. + Ego aeðelberht rex con-
sensi et subscripsi. + Ego lullede dux consensi et
subscripsi. + Ego aeðelmod dux consensi et subscri-
psi. + Ego ælfred filius regis consens(i) et subscripsi.
+ Ego eadred dux consensi et subscripsi. + Ego
æðelric dux consensi et subscripsi. + Ego cineheh
miles consensi et subscripsi. + Ego milred miles con-
sensi et subscripsi. + Ego ceolmund miles consen-
si et subscripsi. + Ego lulla miles consensi et sub-
scripsi. + Ego æðelred miles consensi et subscri-
psi. + Ego wulflaf miles consensi et subscripsi.
+ Ego æðelred miles consensi et subscripsi. + Ego
wæhtgar miles consensi et subscripsi. + Ego duduc
miles consensi et subscripsi. + Ego osberht miles
consensi et subscripsi. + Ego sigenoð miles consensi
et subscripsi.
.
+ (I)n nomine domini. Dunn hafað þas boc gesald
his wife ⁊ ðæt land þe þær an gewriten is
an godes aest, ðæt hio hæbbe hire dæg ⁊ his
bruce, ⁊ efter hire dæge, geselle hit on
ðæs halgan apostoles naman sancte andreas

140v

ðam hirode (in) mid unnan godes ⁊ his ha(l)gena
for unc buta ⁊ ealle uncre eldran butan hi
hit mit unnan hiredes of gan to rihtan gafo-
le swaswa hyt hy geðingian magan, butan ælcen
bræde, oððe beswice, ⁊ hy ðonne se hired hit ge-
earnian mid heora godcundnæsse ofer twelf
monoð, ⁊ stande simle mid cwide seo boc on ðæs
hiredes handa.
.
+ (R)egnantem in perpetuum domino deo nostro omnipoten-
ti sabaoth, cui patent cuncta penetra-
lia cordis et corporis, terrestria simul et
caelestia, necnon super aethera regnans in sedibus al-
tissima, et alta omnia sua dicione gubernans, cuius
amore et aeternis premiis ego aeðered rex occi-
dentalium saxonum necnon et cantuariorum, dabo et
concedo amico meo cuðwulfo hrofensis aecclesiae
episcopo aliquam partem terrae iuris mei hoc est in

duo loco, alia in ciuitate dorobroeuia, alia
in aquilone ciuitate marisco et prata longe et
lato alta et aquaeflua, usque ad flumine modico
et magno meadowege flumina, uocatus et
ueribracho et fretos circulo et cingulo. In-
cipiunt pellati, pirigfliat, et scipfliat,

141r

pausunt in flumine. + Her sint ða gemæra
oð miadowegan fram dodding hyrnan west
andlanges stræte, ut oð weall ⁊ swa be norðan
wege ut oð liabinges cota, ⁊ swa be liabinges
cotum oð þæt se weall east sciat, ⁊ swa east bin-
nan wealle oð ða miclan gatan angæn dodding
hirnan, ⁊ swa ðanne suð an geriaht fram
ða gatan andlanges weges be eastan ði lande
suð oð doddinghyrnan. Þanne be norðan weal-
le mers ⁊ maeða, oð mediwægan sindan þa gemæra.
Fram miadawegan binnan twam fliatum tiala
sint genemde, pirifliat, ⁊ scipfliot, ða gescea-
dað þæt land westan ⁊ eastan oððæt weallfæ-
stenn. Þus (hit) is befangen mid friodome, amen.
+ Ego æðered rex haec omnia dabo et concedo cuð-
wulfo meo dilecto fratre et episcopo in sempiternam he-
reditatem sibi habendum et possidendum, feliciterque
in dies eius perfruendum, et post dies eius cuicunque
ei herede placuerit ad derelinquendum liberam
ab omni seruitute (et) regali subiectione liberrima,
quam diu christiana fides in terra serbatur aeternaliter
permaneat, hoc ipsumque omnibus successoribus nostris
in nomine omnipotentis dei obserbare precipimus.
Et si quis hoc ( ) serbare uoluerit, seruet eum

14 amen *glossed* soð

141v

omnipotens deus. Si quis uero per tyrannicam potestatem frin-
gere aut minuere uoluerit, sciat se maledi-
ctum esse a christo nisi emendare boluerit deo et ho-
minibus. Manente hac kartula in sua nichilo-
minus firmitate roborata, his testibus consen-
tientibus, quorum hic, illic, nomina infra scripta
sunt, et signo sanctae crucis corroborata.
+ Ego æðered rex confirmationem cum uexillo
sanctae crucis christi corroborabi et subscripsi. + Ego
alhferð episcopus consensi et subscripsi. + Ego heah-
mund episcopus consensi et subscripsi. + Ego wulfhere
dux consensi et subscripsi. + Ego eadred dux con-
sensi et subscripsi. + Ego ælfstan dux consensi
et subscripsi. + Ego wigstan dux consensi et sub-
scripsi. + Ego ælfstan dux consensi et subscri-
psi. + Ego drihtwald dux consensi et subscripsi.
+ Ego ecgbearht minister consensi et subscripsi.
+ Ego beorhtnoð minister consensi et subscripsi.
+ Ego ordulf minister consensi et subscripsi. + Ego
æsca minister consensi et subscripsi. Actum est
autem anno ab incarnatione domini nostri iesu christi
dccclxviii.

De cucolanstane.

+ (R)egnante in perpetuum domino nostro iesu christo, ego

142r

aeðelulf rex saxonum, dabo pro remedio animae
meae terram ad aecclesiam sancti andree apostoli christi et
suuiðuulfo episcopo aliquam partem in illo loco quae dicitur
cucolanstan atque aecclesiam sancte michaelis archan-
geli. Haec sunt termina trium aratrum circumia-
centia. In oriente miodowæge, in meridie healling
wara mearc up wið halles meres. In occidente
briogoning wara mearc oð norðdune norðan.
In aquilone east and langnes dune oð cinges
mear', ⁊ ut fram cingesmerce, oð ða aldan
stræt east be ðare aldan stræte oð hlið, ⁊
þanan ut be ðan hliðe oð þa ea medewegan,
ut habeat et possideat et cuicumque uoluerit
illo uiuente seu moriente derelinquat, et post
se tradendum concedamus liueram ab omni seruitu-
te cum omnibus ad eam rite pertinentibus, cum furis
comprehensione et cum omnibus rebus quae ad aecclesiam
sancte andreae pertinent cum campis siluis pratis pa-
scuis paludis, in minimis et in maximis notis
et ignotis. Si quis uero quod absit heredum successo-
rumque nostrorum donationem immutare aliter uel
minuere studeat, sciat se in primis omnipo-
tentis dei iram incurrere, et uiuentem in hac
uita benedictionem carere, et in nouissimo

142v

maledictione subiacere. Qui uero haec augenda cu-
stodierit nichilque inrogarit aduersi, sit be-
nedictus in secula seculorum, amen. Scripta est haec
kartula anno dominicae incarnationis domini nostri
iesu christi dccclxxx. indictione xiii. his testi-
bus consentientibus et subscribentibus quorum
hic nomina infra tenentur ascripta. + Ego
æðelred archiepiscopus cum signo sanctae crucis (christi) confirma-
ui. + Ego swiðuulf episcopus consensi et subscripsi.
+ Ego æðelwald dux consensi et subscripsi. + Ego beorn-
uulf dux consensi et subscripsi. + Ego ealhmund
miles consensi et subscripsi. + Ego beornuulf miles
consensi et subscripsi. + Ego beorhtuulf miles consen-
si et subscripsi. + Ego deoruulf miles consensi et
subscripsi. + Ego ceolbald miles consensi et subscri-
psi. + Ego ealhhere miregus consensi et subscripsi.
+ Ego deoring miregus consensi et subscripsi. + Ego
beornhelm minister regis consensi et subscripsi.
+ Ego osmund minister regis consensi et subscri-
psi. + Ego beorhtred minister regis consensi
et subscripsi. + Ego noðhelm minister regis
consensi et subscripsi. + Haec sunt prata æt
cetham duos agros. Æt scite cocce, oðer healf
æcer mæde.

16, 17 miregus *altered by Dering to* mi(l)e(s)

143r

.

+ (I)n nomine dei summi, De meallingas.
et saluatoris nostri iesu christi, ipso quoque in perpe-
tuo regnante disponenteque suauiter omnia.
Quapropter ego eadmundus rex anglorum necnon
et merciorum, meo amabili episcopo nomine burhric,
concedo aliquantulum mei telluris, ubi dicitur
meallingas, trium uidelicet aratrum pro reme-
dio animae meae in sempiternam hereditatem,
ad augmentum monasterii eius quae est dedica-
ta in honore sancti andreae apostoli germanus petri,
et socius in passione, cum omnibus rebus ad eam per-
tinentibus cum campis, siluis, pratis, pascuis,
necne et aucupiis, et hoc quoque cum consilio
optimatum et principum meorum quorum nomina
infra scripta reperiuntur. Vnde adiuro in no-
mine domini dei nostri iesu christi qui est omnium iustus
iudex, ut terra haec sit libera ab omni regali ser-
uitio in perpetuum. Si quis uero minuere uel frau-
dare presumpserit hanc donationem, sit separatus
a consortio sanctorum, ita ut uiuens benedictione
dei sit priuatus, et sit damnatus in inferno in-
feriori, nisi satisfactione ante eius obitum
emendauerit quod inique gessit, manente tamen

143v

hac cartula nichilominus in sua firmitate. Qui
uero tunc augere uoluerit dona nostra, augeat
illi dominus caelestia dona, et aeternam uitam tribuat.
Ðis syndon ða land gemæro ðæs bufan cwede-
nan landes. Ærest on suð healfe oð cincges
firhðe, of cincges fyrhðe on offahames ge-
mære, ðanan on here stræt, andlang stræte
ofer lylleburnan oð east meallinga gemære,
⁊ swa riht suð be eastan ðam cwyllan oð þa
wyde stræte, suð andlang stræte on geriht
oð cincges fyrhðe. Ðænne syndon þis ða den-
bæro, east lindrh(e)cg, ⁊ otanhyrst, ⁊ fræcincg-
hyrst, ⁊ sceorfestede, xxx. p'. ⁊ wiht herincg-
falad sto, gafol, ⁊ holan spic, ⁊ pætlan hrycg.
+ Ego eadmundus rex anglorum signo crucis con-
firmaui. + Ego eadred frater regis roboraui. + Ego
eadgife mater regis adfui. + Ego oda archiepiscopus
subscripsi. + Ego ælfeh episcopus consensi. + Ego
ðeodred episcopus. + Ego wulfstan archiepiscopus.
+ Cenwald episcopus. + Ego ælfred episcopus. + Ego ælfric
episcopus. + Ego æthelgar episcopus. + Ego ælfgifu con-
cubina regis affui. (*) + Eadmund dux. + scula
dux. + Sigferð minister. + Wulfric minister. + Ealdred
minister. + Ælfstan minister. + Ordeah minister. + Eadwerd

22 (* + Wulfgar dux. + Æðelstan dux.)

12 otanhyrst *glossed* xxx. p'. 14 holan spic *glossed* xxx. borda 14
pætlan hrycg *glossed* pechelinge recg *perhaps by another hand*

144r

minister. + Wulfric minister. + Odda minister. + Ælla minister. + Ælf-
gar minister. + Osferð dux. + Wihtgar minister. + Wulf-

sige minister. + Birhtwald minister.
.
(Þ)is is byrhtrices ⁊ ælfswyðe his wifes
nihsta cwide, ðe hi cwædon on meapaham
on heora maga gewitnaesse, þæt waes wulfstan
ucca, ⁊ wulfsie his broðor, ⁊ sired ælfre-
des suna, ⁊ wulfsie se blaca, ⁊ wine preost,
⁊ ælfgar on meapaham, ⁊ wulfeh ordeges
suna, ⁊ ælfeh his broðor, ⁊ byrhtwara
ælfrices laf, ⁊ bryhtric hiræ mæg,
⁊ ælfstan bisceop. Ærest his (kynehlaforde)
ænne beah, on hund eahtotigan mancysan
goldes, ⁊ an hand secs, on eal swa miclan,
⁊ feower hors, twa gerædede, ⁊ twa sweord
gefetelsode, ⁊ twegen hafocas, ⁊ ealle his
headorhundas. ⁊ ðære hlæfdian, ænne
beah on ðrittigan mancysan goldes, ⁊ ænne
stedan, to forespræce, þæt se cwyde standan
moste. ⁊ for his sawle ⁊ his yldrena, into
sancte andreae, twa sulung æt denetune,
⁊ hio for hire sawle ⁊ hire yldrena, twa
æt langanfelda, ⁊ þider in for h(y), ðrittig

13 (kynehlaforde) *over erasure*

144v

mancys goldes, ⁊ ænne sweor beah, on xl.
mancysan, ⁊ ane cuppan seolfrene, ⁊ healf-
ne bænd gyldenne, ⁊ ælce geare to heora
gemynde, twegra daga feorme, of hæsl-
holte, ⁊ ii. of woðringaberan, ⁊ ii. of bær-
lingan, ⁊ ii. of hærigeardes hamme.
⁊ to cristes circan, lx. mancys goldes, xxx.
ðam biscope, xxx. ðam hirode, ⁊ ænne sweor
beah, on lxxx. mancys, ⁊ twa cuppan seol-
frene, ⁊ ðæt land æt meapaham. ⁊ to sancte
augustine, ðrittig mancys goldes, ⁊ twa
cuppan seolfrene, ⁊ healfne bænd gyldenne.
⁊ þæt land æt dærantan, byrhwara hire dæg,
⁊ æfter hire dæge, into sancte andree, for unc,
⁊ uncre yldran. ⁊ bærlingas wulfehe, ⁊ he
selle x. hund pænega, into sancte andree, for
unc ⁊ uncre yldran. ⁊ wulfsie woðringa-
byras, innon þæt gecynde. ⁊ sirede, hæslholt,
innon þæt gecynde. ⁊ wulfege ⁊ ælfege his
breðer herigeardes hamme, innon þæt gecyn-
de, wulfege þæt inland, ⁊ ælfege þæt utland.
⁊ wulfstane uccan, wolcnes stede, innon þæt ge-
cynde. ⁊ an hand secs, on ðrim pundan, ⁊
ða tyn hyda on stræt tune, into þæm

145r

mynstre, to wolcnes stede. ⁊ þæt land æt fealc(na)-
ham, æfter byrhwara dæge, into sancte andree,
for ælfric hire hlaford, ⁊ his yldran, swa
heora cwide wæs. ⁊ bromleah, æfter briht-
wara dæge, into sancte andrea, swa ælfric hire
hlaford hit becwæð, for hine ⁊ his yldran.

7 snodingcland eac, into sancte andrea, æfter
hire dæge, swa ælfere hit becwæð ælfrices
fæder, 7 he seoððan, on gewitnesse, eadgife
ðære hlæfdian, 7 odan arcebisceopes, 7 ælfe-
ges ælfstanes suna, 7 ælfrices his broðor,
7 ælfnoþes pilian, 7 godwines æt fecham,
7 eadrices æt ho, 7 ælfsies preostes on
crogdæne. 7 wulfstane lx. mancos goldes
to dælanne for unc 7 uncre yldran, 7 oðer
swilc wulfsige to dælanne, 7 hæbban heom
wið god gemæne gif hy hit ne don. 7 wulf-
sige, tydices eg, 7 ða boc, innon þæt gecynde,
7 ii. spuran, on iii. pundan. 7 ic bidde for
godes lufan minne leofan hlaford, þæt he ne
ðafige þæt ænig man uncer(ne) cwide awænde.
7 ic bidde ealle godes freond þæt hi ðarto filstan,
hæbbe wið god gemæne þe hit brece, 7 god him
sy symle milde þe hit healdan wille.

145v

De danituna, et de langafelda, et de dærente,
+ (H)aec est ultima commendatio et de falcheham, /
siue rerum suarum pro deo distributio, quam
fecerunt simul brihtricus et ælfsuuitha
uxor eius. Appropinquante die mortis eorum, in
uilla quae uocatur meapeham, testibus his presen-
tibus de propriis parentibus suis, uidelicet uulf-
stano cognomine ucca, et uulfsio fratre eius,
et siredo filio ælfredi, et uulfsio cognomi-
ne blaca, et wine presbitero, et ælfgaro in meapa-
ham, et wulfego filio ordegi, et ælfego fratre
eius, et brihtwara ælfrici relicta, et bryhtri-
co eius consanguineo, et ælfstano episcopo. Pri-
mum naturali domino suo regi armillam auream
quae habebat octoginta mancas auri, et u-
num handseax tantundem auri habentem, et
quattuor equos, duos ex eis optime falera-
tos, et duos gladios optime adornatos, et duos
accipitres, et omnes canes suos uenaticos. Et
dominae suae (reginae) armillam unam quae habebat triginta
mancas auri, et unum equum emissarium, eo
pacto ut adiuuaret eum apud regem, quatinus
ista commendatio siue distributio rerum sua-
rum firma et stabilis esset post mortem suam.

2 *vertically in the margin* / et de snodilande, et de bromlega.

146r

Et pro anima sua et omnium antiquorum suorum, dedit
aecclesiae sancti andreae duas sullingas terrae in dani-
tuna. Et ipsa ælfsuuiða similiter dedit eidem
aecclesiae sancti andreae pro anima sua et omnium paren-
tum suorum duas sullingas terrae quae uocantur
langafelda, et praeter haec dedit eidem aecclesiae
xxx. mancas auri, et unam torquem auream
de xl. mancis auri, et unam cupam argenteam,
et dimidiam uittam capitis auream. Et omni an-
no in diebus anniuersariorum suorum ordinaue-

runt seruitoribus aecclesiae sancti andreae firmam duorum ( ) dierum de terra illa quae uocatur hæsleholt, et duorum dierum de uuotringeberia, et duorum dierum de bærlinges, et duorum dierum de herigetes ham. Et aecclesiae christi cantuariae dederunt sexaginta mancas auri, xxx. archiepiscopo, xxx. conuentui fratrum, et unam torquem auream quae habebat octoginta mancas auri, et duas cuppas argenteas, et terram illam quae uocatur meapeham. Et aecclesiae sancti augustini dederunt xxx. mancas auri, et duas cuppas argenteas, et dimidiam uittam auream. Et terram illam quae uocatur dærente dederunt brihtuuara in diebus uitae eius tantum, et post mortem

146v

eius aecclesiae sancti andreae pro se et antecessoribus suis. Et bærlinges dederunt cuidam nomine wulfego tali pacto, ut ipse daret inde omni anno decies centum denarios pro se et pro antecessoribus suis aecclesiae sancti andreae. Et cuidam wulfsio dederunt uuotryngebyri, sibi et suae progeniei in hereditatem futuram, et siredo hæselholt, et wulfego et ælfego fratri suo hergetesham, in hereditatem futuram, et cuidam wulfstano cognomine ucca terram quae uocatur wolcnestede, et illas x. hydas terrae quae sunt in strættuna, dederunt monasterio de wolcnesteda. Et post mortem Bryhtwarae, terram de falcheham dederunt aecclesiae sancti andreae, et bromlegam similiter post mortem eius, sicut ælfricus dominus eius dederat eam eidem aecclesiae. Similiter dederunt et snodilande eidem aecclesiae post mortem brihtwarae, sicut ælferus filius ælfrici eam prius dederat ipsi aecclesiae, et ipse postea per testimonium eadgyuae reginae, et odonis archiepiscopi, et ælfegi filii ælfstani, et ælfrici fratris eius, et ælfnoði cognomine pilia, et goduuini de fecham, et eadrici de ho, et ælfsi presbiteri de croindene. Et cuidam wulfstano dederunt lx. mancas auri diuidere pauperibus pro animabus suis,

147r

et cuidam wulfsio tantundum diuidere pro animabus eorum, et cum deo agant iudicium nisi fideliter fecerint. Ego brihtricus pro dei amore rogo dominum meum dulcissimum, ut ista nostra donatio inuiolabilis permaneat, nec eam a quoquam uiolari permittat. Similiter rogamus et petimus omnes amicos dei, quatinus nobis adiutores in hac re existant, et quicunque eam aliquatenus uiolare presumpseri(n)t, ab ipso domino christo iudice, aeternum recipiant iudicium. Et qui eam inuiolabilem conseruauerint, deum sibi sentiant affore propicium.
Þus wæron ða seox sulung æt wuldaham (sancte) andrea geseald into hrofesceastre.
+ (Æ)ðelbryht cinc hit gebocode þam apostole on ece yrfe, ⁊ betæhte hit ðam biscope eardulfe (to) bewitenne, ⁊ his æf-

tergæncan. Ða betweonan þam wearð hit
ute, 7 hæfdon hit cynegas oð eadmund
cinc. Ða gebohte hit ælfstan heahstaninc
æt ðæm cince mid hund twelftigan man-
cesan goldes, 7 ðrittigan pundan, 7 ðæt
him sealde mæst eal ælfeh his sunu, æf-
ter eadmunde cincge, ða gebocode hit
eadred cinc ælfstane on ece yrfe. Þa æfter

147v

ælfstanes dæge wæs ælfeh his sunu his
yrfe wærd 7 þæt he leac on halre tungon,
7 of teah ælfrice his breðer landes 7
æhta butan he hwæt æt him geearnode.
Ða for ðære broðor sibbe geuðe he him,
earhiðes, 7 crægan, 7 ænesfordes, 7 wuldaha-
mes his dæg, ða oferbad ælfeh ðæne broðor
7 feng to his læne. Þa hæfde ælfric suna
eadric hatte 7 ælfeh nænne, ða geuðe ælfeh
þam eadrice, earhiðes, 7 crægan, 7 wuldahames,
7 hæfde himsylf ænesford. Þa gewat eadric
ær ælfeh cwideleas, 7 ælfeh feng to his læne,
ða hæfde eadric lafe 7 nan bearn, þa geuþe
ælfeh hire hire morgen gife, æt crægan, 7
stod earhið, 7 wuldaham, 7 lytlanbroc on his
læne, ða him eft geðuhte ða nam he his
feorme on wuldaham, 7 on ðam oþran wolde
ac hine geyflade, 7 he ða sænde to ðam arce-
biscope dunstane, 7 he com to scylfe to him,
7 he cwæþ his cwide beforan him, 7 he sette
ænne cwide to cristes cyrican, 7 oðerne
to sancte andrea, 7 ðane ðriddan sealde his
lafe, ða bræc syððan leofsunu ðurh þæt wif
ðe he nam eadrices lafe ðæne cwide, 7

148r

herewade þæs arcebiscopes gewitnesse, rad ða
innon ða land mid þam wife butan witena do-
me. Þa man þæt ðam biscope ciðde, ða gelædde se
biscop ahnunga ealles ælfehes cwides to
earhiðe on gewitnesse ælfstanes biscopes
on lundene, 7 ealles þæs hiredes 7 ðæs æt
cristes cyrican, 7 ðæs biscopes ælfstanes
an hrofesceastre, 7 wulfsies preostes þæs
scirig mannes, 7 bryhtwaldes on mærewe-
orðe, 7 ealra east cantwarena, 7 west cant-
warena, 7 hit wæs gecnæwe on suð seaxan,
7 on west seaxan 7 on middelseaxan, 7 on
east seaxan, þæt se arcebiscop mid (his) selfes aðe
geahnode gode, 7 sancte andrea mid ðam bocan
on cristes hrode ða land þe leofsunu him
to teah 7 ðæne aþ nam wulfsige se scirig
man ða he nolde to ðæs cinges handa, 7 þær
wæs god eaca ten hundan mannan ðe þane að
sealdan. Isto tali ordine fuerunt illae vi. sulingae
quae uocantur uuldeham primum uenditae aecclesiae sancti an-
dreae apostoli de hrofe(ce)stra, et postea extractae, et iterum
emptae ipsi aecclesiae, ac tandem per beatum dunstanum ar-

chiepiscopum iuramento mille uirorum eidem aecclesiae acquisitae,
et iure hereditario in aeternum relictae.

148v

(R)ex aethelberhtus primum hereditaue-
rat de uuldaham apostolum sanctum andream
et aecclesiam suam in hrofecestra aeterno iu-
re, et commisit illud manerium eardulfo episcopo
hrofensi ad custodiendum et eius successoribus.
Igitur in manibus successorum ablatum est iterum
apostolo et aecclesiae suae in manus regum, ita quod
plures reges unus post alterum habuerunt
illud postea usque ad tempus regis eadmundi.
Tunc quidam probus homo nomine ælfstanus (heah-
staninc) emit illud a rege eadmundo, et dedit ei pro
illo centum duodecim mancas auri, et xxx.
libras denariorum. Huius pecuniae maiorem
partem dedit postea ipsi regi ælfegus filius
ipsius ælfstani. Postea mortuo rege eadmun-
do, eadredus rex hereditauit inde predictum
ælfstanum in aeternam hereditatem. Itaque post
mortem huius ælfstani, prefatus ælfegus qui
regi eadmundo dederat maiorem partem
pecuniae pro patre suo propter uuldeham, succes-
sit huic ælfstano in hereditatem. Qui sta-
tim conclusit et omnino confirmauit totum
quod pater suus in uita sua fecerat. Hic autem
fratri suo ælfrico et terras atque pecunias

149r

patris sui ita plene subtraxit, quod ipse æl-
fricus nichil omnino inde poterat habere
nisi seruitio illud ab eo promeruisset quemadmo-
dum quilibet extraneus. Tamen praecogitatus tan-
dem ælfegus, propter consanguinitatis fraternita-
tem concessit illi earhetham, et cræiam, et æ(i)nes-
fordam, et uuldeham in diebus uitae suae tantum,
in prestito solummodo. Itaque mortuo ælfrico, ælfe-
gus statim accepit omnia prestita (sua) quae fratri
suo uiuenti prestiterat. Ælfricus autem ha-
buit filium nomine eadricum, ælfegus uero non
habuit. Et ideo ælfegus concessit illi eadrico
earhetham, et cræiam, et uuldeham, et retinu-
it in manu sua æinesford. Mortuus est autem
ipse eadricus absque commendatione uel distribu-
tione rerum suarum, tunc iterum ælfegus accepit
prestita sua omnia. Habebat etiam ipse eadricus
uxorem et non liberos. Hac de causa concessit
ælfegus illi uiduae donum dotis suae tantum quod
ei dederat eadricus quando eam primum ac-
cepit uxorem in cræia. Et tunc remansit
litelbroc et uuldeham, in prestito suo. Postea
quando ei uisum et placitum fuit accepit firmam
suam in uuldeham, et in aliis uolebat similiter

149v

facere, sed iterum infirmatus est. Et quia infirmatus est
ualde misit ilico ad archiepiscopum dunstanum,

ut ueniret ad eum. Qui absque mora uenit ad eum,
et locutus est ei in loco illo qui uocatur scelfa.
Ibi coram archiepiscopo fecit ælfegus commendati-
onem siue distributionem omnium rerum suarum,
et constituit unam partem aecclesiae christi cantua-
riae, et alteram partem aecclesiae sancti andreae, et ter-
ciam partem uxori suae. Postea fuit quidam
leofsunu qui uxorem eadrici nepotis ælfegi
relictam, accepit sibi in uxorem. Et per ipsam mu-
lierem incoepit frangere constitutiones ælfegi
quas fecerat coram archiepiscopo, et uituperare ar-
chiepiscopum, et testimonium eius irritum facere. Tan-
dem multa stimulatus cupidine, cum illa mu-
liere sua quasi quadam securitate illius uxo-
ris suae inductus, intrauit in terras illas absque
consilio et iudicio sapientum uirorum. Quod ubi
archiepiscopus audiuit, sine omni mora induxit
statim calumniam proprietatis in omnem distribu-
tionem ælfegi cui ipsemet affuit, et quae
per eum facta fuerat. Diem ergo placiti huius rei
constituit archiepiscopus apud erhetham, per testi-
monium ælfstani episcopi lundoniae, et ælfstani

150r

episcopi hrofescestre, et totius conuentus canonicorum
lundoniae, et totius conuentus aecclesiae christi cantua-
riae, et omnium orientalium et occidentalium
cantiae, et uulfsii presbiteri qui tunc uocatus est scir-
man, id est iudex comitatus, et brihtuualdi
de mæreuurtha. Ad ultimum ita notifica-
tum est in suðseaxa, (*) et in middelseaxa, et in east-
seaxa, quod archiepiscopus dunstanus cum libris aecclesiasti-
ci iuris et signo crucis christi quam suis manibus
tenebat sui solius iuramento acquisiuit in aeternam
hereditatem deo et sancto andreae apostolo omnes terras
illas (quas) leofsunu sibi usurpabat. Ipsum uero iura-
mentum archiepiscopi accepit uulfsi scirman
id est iudex prouinciae ad opus regis, quandoquidem
ipse leofsunu illud suscipere nolebat. Insuper
ad hoc perficiendum fuit hoc quoque maxmum adiu-
mentum temporibusque futuris maximum securitatis
probamentum, quod decies centum uiri electissimi ex
omnibus illis supradictis comitatibus iurauerunt post
archiepiscopum in ipsa cruce christi ratum et aeternae
memoriae stabile fore sacramentum quod archiepiscopus
iurauerat.

.

De bromleage.

7 (* et in westseaxa,)

150v

+ (I)n nomine regnantis in perpetuum domini nostri iesu
christi. Ego Eadgar rex anglorum caeterarumque gen-
tium, considerans et recolens quod etiam uas
electionis ueracissimis innotuit uerbis, quod
in nouissimis temporibus instarent tempora peri-
culosa. Iccirco unus quisque de semetipso plenius

poterit agnoscere quod quanto quis in hoc terreno habitaculo longiorem protraxerit uitam, tanto ueraciora esse omnia quae olim antiqui uates diuinitus edocti, implenda esse predixerunt. Quod cernens ego necessarium duxi, ut per intercessionem plurimorum pro uenia delictorum meorum et requie aeterna adipiscenda animae meae aliquid ex eis quae michi largitor bonorum christus dominus donare dignatus est, hoc est decem mansas, quod cantigene dicunt x. sulunga, in illo loco ubi iam dudum solicole illius regionis nomen imposuerunt, æt bromleage, tibi uenerabili apostolo christi, sancto andreae, et pro placabili pecunia ælfstani antistitis aeclesiae hrofensi concedo, cum omnibus utensilibus quae deus caelorum in ipso telluris gramine creauit, tam in notis causis et ignotis, in modicis et in magnis, campis, pascuis, pratis, siluis, siluarumque

151r

densitatibus, donans donabo libertatem, praeter expeditione, et pontis, arcisue instructione, quia tanti pretii emptum est suprascripta terra, octuaginta mancusis auri purissimi, et sex pondus electi argenti. Et insuper dona meo prefecto uulfstano donando auxit xxx. mancusas auri, ut fixa et immobilis permaneat sempiternaliter nostra donatio. Ita adiuro in nomine domini dei nostri iesu christi qui est omnium iudex iustus ut nec michi nec alicui successorum meorum regum seu cuiuslibet dignitatis, aliquid fraudare uel minuere, sed absque aliqua retractione inlesa iugiter permaneat sine fine. Si quis autem propria temeritate uiolenter inuadere presumpserit, sciat se proculdubio ante tribunal districti iudicis titubantem trembundumque rationem redditurum, nisi prius digna satisfactione emendare maluerit. Haec utilitas siluarum ad eandem terram pertinet in andredre, billanoran, belindhyrste, ⁊ on glæppanfelda, scearndæn, ⁊ þar rihte wið þornden, ⁊ broccesham be eastan ea, ⁊ tannera hole, ⁊ trindhyrst. Istis terminibus circumgirata est terra suprascripta et multis nota. (Þ)is

151v

synt þara tyn sulunga land gemæro to bromleage. Ærest on eastan cysel hyrstes gemæro, þonne on croptunes gemæro, þonne þanon on ruge beorges gemæro, þonne on suð healfe, cysse stanes gemæro forð be weard setlan, þonne be westan wichammes gemæru, ⁊ beohha hammes gemæru, þonne be norðan beringa hammes gemæru, ⁊ modingahammes gemæro, ⁊ þonon eft east on cinges gemæro, þæt on cysel hyrst. Acta est haec prefata donatio, anno ab incarnatione domini nostri iesu christi dcccc.mo l.mo v.to indictione uero nouem. + Ego eadgar rex anglorum sub si-

gillo sanctae (+) crucis corroboraui. + Ego dunstan
dorobernensis aecclesiae archiepiscopus (+) crucis christi
conclusi. + Ego ælfþryþ mater regis predictum
donum confirmaui. + Ego oswald archiepiscopus e-
borace ciuitatis (+) crucis christi impressi. + Ego
aþelwold wintaniensis aecclesiae episcopus subscripsi
et confirmaui. + Ego ælfstan lundoniensis
aecclesiae episcopus corroboraui. + Ego ælfstan episcopus con-
signaui. + Ego eadelm episcopus consensi et subscri-
psi. + Ego sydemann episcopus conclusi. + Ego alfold
episcopus corroboraui. + Ego bryhtelm episcopus roboraui.
+ Ego byrhtferð minister. + Ego æþelweard

152r

minister. + Ego ælfwerd minister. + Ego æþel-
mær minister. + Ego ælfsige minister. + Ego
wulfstan minister. + Ego ælfric minister.
+ Ego ælfheah minister. + Ego ealdred mini-
ster. + Ego leofstan minister. + Ego ælfhere
dux. + Ego æþelstan dux. + Ego æþelwine dux.
+ Ego byrhtnoð dux. + Ego ordgar dux. + Ego
ælfric minister. + Ego alfwold minister. + Ego
wulfsige minister. + Ego sigred minister. + Ego
eadelm minister.
De uuldeham, et de lytlan-
XP (C)um exigente broce.
protoplasti piaculo, successionisque
eius promerente neuorum contagio, lubri-
ca mundanae uolubilitatis orbita, nunc infi-
mis summa, nunc uero summis infima uersare
conspicitur, et hoc modo prosperitatibus erigen-
do, nunc indiscreto cuiuslibet infortunii ictu
deiciendo solum adusque deludit, nec cui-
quam mortalium quis sibi finis maneat pa-
tet, unum proculdubio restat unicuique sol-
licita consideratione pensandum, eo scilicet
ardentius in aeternitatis amore spem figere,
quo uelocius omnia temporalis uitae prospera, uelut

152v

umbra cernuntur elabere, et quod propriis quisque
nequit meritis, sanctorum mereatur optinere suffra-
giis, ut eos in illo tremendi iudicis examine
patronos inueniat, quos in hac uita uel pa-
trimonii sui hereditatibus ampliare, uel in
potestate sibi diuinitus allata, prout ualuit
honorare sategit. Qua propter ego, æþelred,
totius anglorum nationis, summo rerum opifice
largiente regni gubernacula sortitus, superni
regis instinctu memor apostolicae beati pauli
sententiae, qua diuinae longanimitatem pa-
tientiae sublimiter extollens, opacam uniuscuiusque
conscientiam uigore asperae inuectionis increpat
dicens, An ignoras quia patientia dei ad
poenitentiam te adducit? Ea quae negle-
genter iuuentutis meae tempore quae diuersis
solebat uti moribus excessi, dum me diuina
praeueniente gratia in uirilis robur aetatis eua-

si, totis uiribus ad melioris arbitrii cultum
mutare studui, ut et reatum prioris ignoran-
tiae salubriter euaderem, et ne tantae benigni-
tati ingratus sed tota mentis intentione gra-
tus existerem. Vnde et rogatu cuiusdam
michi admodum dilecti pontificis, ipsa non

153r

minus actuum probitate quam naturalis uocabuli
impressione goduuini, quandam ruris porti-
onem, duobus in locis sitam, sex quidem mansas,
quas cantuarii, syx sulunga nominare so-
lent, illo scilicet in loco, cui iam dudum gentis
eiusdem indigenae uocabulum, æt wuldaham indi-
derunt. Vnam quoque mansam, solita anglorum
uocitatione, æt lytlanbroce celebriter ap-
pellatam, saluatori omnium domino nostro iesu christo,
eiusque sancto ac beatissimo andreae apostolo, ad pon-
tificalem hrofensis aecclesiae sedem, cum hoc presen-
ti eiusdem praefatae portionis cyrographo, in
perhennem hereditatem, et incommutabilem renou-
are concessi libertatem. Hancque super additam
condicionem, tam mea quam supernae maiestatis
auctoritate cum sanctae crucis + impressione ui-
gilanter interponere iussi, ut nulla deinceps
altior inferiorue cuiuslibet dignitatis persona,
uel ausu temerario, uel quolibet inuenticio
friuolae ac nouellae adinuentionis mem-
branulo, hoc omnipotentis dei, nostrumque praesu-
mat uiolare decretum. Sed ut iam praenomi-
natus antistes cum summae deuotionis et hu-
militatis industria a regia mea dignitate

153v

uoti compos optinuit, eandem portionem cum omnibus
utensilibus quae deus omnipotens in illa prouenire con-
cesserit, in posterum semper et ipse cuius soller-
tia per me deo renouata est, absque ullo contradi-
ctionis obstaculo christo auctore gubernet et
regat, ac post uitae suae terminum, omnes quotquot
ei ad regendam praefatae aecclesiam sedis praescia
christi prouidente gratia successerint. Sit autem
prefata portio ab omni mundanae seruitutis
iugo libera, excepta expeditione, pontis,
arcisue restauratione. Si quis uero mortalium
huius cyrographi renouationem qualibet oc-
casione temerarius infringere praesumpserit,
omnibus ueteris ac noui testamenti maledi-
ctionibus strictus in hac uita permaneat, et
post mortem omnibus gehennalium tormentorum
poenis sine fine puniatur, nisi citius ad
congruam satisfactionem conuolare maluerit.
His terminis eadem portio gyratur. + (Þ)is
sint þara vi. sulunga land gemæro to wul-
daham. Ærest hit fehð on easteweardum
cethæma mearce. Suð þonon of cethæma
mearce on burh hæma mearce. Þonne west
þonon be burh hæma mearce ut andlang

154r

medwæge, be midde weardum streame oþ þara hiwena land to hrofeceastre, þonon norð be þara hiwena mearce on hyscendenes mearce. Of hyscandenes mearce eft on cethæma mearce, ⁊ þære mæde þe to wulda ham gebyrað on cing mæde x. æceras, ⁊ on burh ham on þam mædum viii. æceras, ⁊ on myclan wysce v. æceras, ⁊ þæt den æt cildanspic, ⁊ þæt den on powes hyrste, ⁊ hund teontiga swina ingang æt hors hyrste on þam snade, ( ) ⁊ mid eallum þam mannum swaswa hit stod þa ic hit ær hæfde. + Þis synt þa land gemæra to lytlanbroce. Þæt is ærest seo east mearc of tæmese, suð ⁊lang ðæs bisceopes mearce to beorhtflæde mearce, andlang beorhtflæde mearce to tryflinges mearce, ⁊lang tryflinges hagan to þære port stræte, þonan west andlang weges to þam wearh beorge, norð andlang weges to bican pole, þanan ⁊lang fleotes ut on temese oð midne stream, east andlang streames oð þæs bisceopes mearce, ⁊ þysne mylen stede þe þær to gebyreð æt leoferes hagan. Þis is seo wudung þe þær to gebyreð, ælce geare fiftig foðra, ⁊ an hund of þæs cinges ac holte, ⁊ hus bot, ⁊ þa mæde flod (mæde)

154v

to wullafing lande, ⁊ mæd wægan hop, ⁊ wassan mæde oð þone þreor dic, ⁊ þas dæn, lwas, hocge twisle, lindhyrst, hean hefer. Anno dominicae incarnationis dcccc xcv. indictione viii. carax(a)ta est haec renouationis praefatae cartula, et cum uiuificae signaculo crucis impressa, his idoneis testibus unanimitatem prebentibus, quorum uocabula secundum uniuscuiusque dignitatem hic inferius scripta adesse uidentur. + Ego æþelred rex anglorum praenotatam terrarum portionem, deo omnipotenti sanctoque andreae apostolo libentissime renouari concessi. + Ego ælfric doruernensis aecclesiae electus episcopus, adquieui. + Ego ælfheah uuintoniensis aecclesiae adultus episcopus, corroboraui. + Ego ealdulf eboracensis aecclesiae electus episcopus, consignaui. + Ego ælfstan lundoniensis aecclesiae episcopus, assensum prebui. + Ego æscwig dorkecensis aecclesiae episcopus, non rennui. + Ego ælfheah licetfeldensis aecclesiae episcopus, consentaneus extiti. + Ego aðulf herefordensis aecclesiae episcopus, confirmaui. + Ego þeodred orientalium anglorum episcopus, consygillaui. + Ego ælfwold cridiensis aecclesiae episcopus, libens adfui. + Ego Sigar uuillensis

155r

aecclesiae episcopus, consensi. + Ego ordbirht Seolesensis aecclesiae episcopus, consolidaui. + Ego wulfsige scirburnensis aecclesiae episcopus, consensum indidi. + Ego ealdred cornubiensis aecclesiae episcopus conclusi.

+ Ego goduuinus eiusdem praefatae hrofensis aecclesiae episcopus, + hoc crucis sanctae uexillo munitus, hoc donum uoti compos optinui. + Ego æþelweard dux. + Ego ælfric dux. + Ego ælfhelm dux. + Ego leofsige dux. + Ego leofwine dux. + Ego ælfsige minister. + Ego ordulf minister. + Ego beorhtwold minister. + Ego æþelmær minister. + Ego wulfget minister. + Ego leofwine minister. + Ego wulfric minister. + Ego æthelric minister. + Ego æþelweard minister. + Ego wulfnoð minister. + Ego fræna minister. + Ego wulfsige minister. + Ego æþelnoð minister. + Ego siweard minister. + Ego sigred minister. + Ego ælfhelm minister. + Ego wynnelm minister.

XP Her cyð on ðysum gewrite, hu godwine biscop on hrofeceastre, 7 leofwine ælfeages sunu wurðon gesybsumode ymbe þæt land æt snodding lande, on cantwara byrig.

(Þ)a ða se biscop godwine com to ðam biscopstole

155v

þurh hæse his cynehlafordes æðelredes cynges æfter ælfstanes forðsiþe biscopes, þa gemetæ he on ðam mynstre þa ylcan swutelunga þe his foregenga hæfde, 7 þærmid on þæt land spæc, ongan ða to specenne on ðæt land, 7 elles for godes ege ne dorste, oððæt seo spræc wearð þam cynge cuð. Þa ða him seo talu cuð wæs, þa sende he gewrit 7 his insegl to þam arcebisceope ælfrice, 7 bead him þæt he 7 hys þegenas on east cent, 7 on west cent, hy onriht gesemdon, be ontale, 7 be oftale. Þa þæt wæs þæt se bisceop godwine com to cantwara byrig to ðam arcebiscope, þa com ðider se scyres man leofric, 7 mid him ælfun abbod, 7 þegenas ægþer ge of east cent ge of west cent, eal seo duguð, 7 hy ðær þa spæce swa lange handledon, syððon se bisceop his swutelunge ge(e)owod hæfde, oþ hy ealle bædon þone biscop eaðmodlice, þæt he geunnan scolde þæt he moste mid bletsunga þæs landes brucan æt snoddinglande his dæg, 7 se biscop þa þæs getiðode on ealra þæra witena þanc þe þær gesomnode wæran, 7 he behet þæs truwan þæt land æfter his dæge unbesacen eode eft into þære stowe þe hit ut alæned

156r

wæs, 7 ageaf þa swutelunga þe he to þam lande hæfde þe ær of þære stowe geutod wæs, 7 þa hagan ealle þe he bewestan þære cyrcan hæfde into þære halgan stowe, 7 þises loces ærendracan wæran, ælfun abbod 7 wulfric abbod, 7 leofric sciresman, 7 siweard, 7 wulfstan æt sealtwuda, 7 ælfelm ordelmes sunu. Þonne is her seo gewitnes þe æt þisum loce wæs, þæt is ærest se arcebiscop ælfric, 7 se biscop godwine, 7 wulfric abbod, 7 ælfun abbod, 7 ælfnoð

æt orpeding tune, ⁊ se hired æt cristes cyrcan, ⁊ se hired æt sancte augustine, ⁊ so burhwaru on cantware byrig, ⁊ leofric sciresman, ⁊ lifing æt meallingan, ⁊ siweard, ⁊ sired his broðor, ⁊ leostan æt mærseham, ⁊ godwine wulfeages sunu, ⁊ wulstan æt sealtwuda, ⁊ wulfstan iunga, ⁊ leoswine æt dictune, ⁊ leofric ealdredes sunu, ⁊ goda wulfsiges sunu, ⁊ ælfelm ordelmes sunu, ⁊ sidewine æt pealleswyrðe, ⁊ wærelm, ⁊ æþelred port gerefa on byrig, ⁊ guðwold. Gif hwa þis ðence to awendenne, ⁊ þas foreword to abrecenne, awende him god fram his ansyne on þam miclan dome, swa þæt he si ascyred fram heofenarices myrhðe,

156v

⁊ sy eallum deoflum betæht into helle. Amen.

.

XP (O)mnipotens De bromleage.
christus saluator mundi,
cuius coaeternum cum patre sanctoque spiritu
regnum nec incipit nec desinit in seculum, qui
in extremo caducorum margine per uterum beatae uirginis incarnatus, pro redemptione generis humani in ara sanctae crucis semetipsum
patienter in odorem suauitatis immolari
permisit, euangelicis nos edocet institutis,
ut quanto magis mundanae uolubilitatis
dies sicut umbra pretereunt, et caduca labentis seculi momenta uelut fumus deficiunt, tanto instantius illuc tendat nostrae mentis intentio, ubi non annua sed continua est
et ineffabili dulcedine referta pascalium
deliciarum refectio, ubi tranquilla est et
suauis sanctorum in secula seculorum exultatio, et sine
fine perpetua cum deo uiuo et uero omnium
bonorum possessio. Cuius gratuitae pietati
cum omni est affectu gratias agendum, quod
suorum corda fidelium sancti spiritus illustratione
in amorem sui nominis inflammat,

157r

et ut sanctos eius pia mente uenerentur inspirat,
ut quod nostra possibilitate consequi nequimus,
eorum nobis suffragio posse donari speremus, qui
ei in illa diuinae contemplationis gloria adunati, aeternae beatitudinis sunt diademate
coronati. Quod in interioris animi secreto
pertractans ego æðelred deifica annuente
clementia gentis anglorum basileus, omnipotenti christo, sanctoque apostolo eius andreae, germano beati principis apostolorum symonis petri, quoddam
ruris ( ) æt bromleage territorium, cuius
circuitus ambitum et distributionis funiculum
patria dimensione syx sulunga prouinciales
solent appellare, et utilitatem siluarum ad
eandem terram pertinentium in andrede, quod
utrumque in tempore iuuentutis meae a hrofen-

sis aecclesiae diocesi quibusdam instigantibus abstraxi, libens beniuolus ac deuotus restituo. Cuius tamen rapinae predationem, non tam crudeliter quam ignoranter, et maxime æþelsino quodam infelice, dei omnipotentis ac totius populi inimico instigante, meque eius iniquae suasioni incaute consentiente fieri iussi. Qui inter caetera quae sepe commisit furti et rapinae

157v

flagitia publicus hostis inuentus, in tantum malitiae suae frena laxauit, ut non solum uulgo quoscumque posset inuaderet, sed ut meam quoque puerilem ignorantiam calliditatis suae laqueo circumueniens inretiret, et ut tantum flagitii committerem, improbus prefati sancti loci predo incitaret, insuper idoneum et fidelem michi prepositum mea ab eius inuasione defendentem occideret. Vnde et iusto exigente iudicio disposui, merito eum omni dignitate priuari, ut qui iniuste rapuit aliena, iuste amitteret propria. Nunc autem quia superna michi parcente clementia ad intelligibilem aetatem perueni, et quae pueriliter gessi in melius emendare decreui, iccirco domini compunctus gratia quicquid tunc instigante maligno contra sanctum dei apostolum me inique egisse recogito, totum nunc coram deo cum flebili cordis contritione poeniteo, et quaeque opportuna ad eundem locum pertinentia libenter restauro, sperans poenitentiae meae lacrimas suscipi, et prioris ignorantiae uincula solui ab eo qui non uult mortem peccatoris, sed ut magis conuertatur et uiuat, credens me et gratiam inuenire in conspectu apostoli, qui in

158r

populo suo mitissimus apparuit, et pro crucifigentibus se exorauit. Et ut toto corde praefatum rus ad aecclesiam eiusdem beati apostoli me restituere ueraciter approbarem, hoc restitutionis testamentum sanctae et indiuiduae trinitati scribere concessi, et manu mea godwino praefatae aecclesiae antistiti, michi tota deuotione fideli, in conuentu et praesentia optimatum meorum tradidi, cum diuinae maiestatis auctoritate et mea precipiens, ut nullus successorum meorum qui post me regnaturi sunt in gente anglorum, sed nec ulla alia cuiuslibet altioris aut inferioris dignitatis persona hanc tellurem occasione qualibet inuadere presumat, sed semper in posterum portio ipsa ad usum praefatae episcopalis sedis episcopi qui nunc eam regit, et hoc renouationis testamentum me donante impetrauit, et omnium qui ei in episcopatum successuri sunt, ab omni terrena seruitute cum omnibus ad se rite pertinentibus libera permaneat, tribus exceptis, rata expeditione, pontis, arcisue reparatione. Si quis igitur hanc diuinam pariter et meam auctoritatem, facibus aua-

riciae aestuans, aut arrogantiae fastu tumi-
dus inmutare presumpserit, aeternae maledicti-

158v

oni subiaceat, et cum diabolo et angelis eius in in-
ferno sine fine damnatus intereat, nisi digne
poeniteat, quod iniqua praesumptione deliquit.
His limitibus idem rus hinc inde gyratur.
(Þ)is synd þara syx sulunga land gemæra to brom-
leage. Ærest on eastan cyselhyrstes gemæra,
þonne on croptunes gemæra, þonne þanon on
ruge beorges gemæro, þonne on suð healfe
cyssestanes gemæra forð beweard setlan,
þonne be westan wichames gemæra, ⁊ beohha
hames gemæra, þonne be norðan beringa ha-
mes gemæra, ⁊ modingahammes gemæra, ⁊
þanon eft east on cynges gemæra, þæt on
cysel hyrst. Haec utilitas siluarum ad
eandem terram pertinet in andrede. Billan oran
be lindhy(r)ste, ⁊ on gleppanfelda scearnden, ⁊ þær
ryhte wið þornden, ⁊ brocces ham be eastan ea,
⁊ tannera hole, ⁊ trinhyrst. Anno dominicae
incarnationis dcccc xcviii. indictione xi.
recurrente annua pascali solennitate, qua
uerus agnus pro nostra omnium redemptione im-
molatus, destructo mortis imperio resurre-
xit, et credentibus regna caelorum patefecit, scri-
pta est haec carta, et me donante in manus

159r

episcopi godwini, ad aecclesiam sancti andreae apostoli tra-
dita, his testibus unanimiter adclamationem
prebentibus. + Ego æðelred diuina gratia fa-
uente rex anglorum, huius renouationis testa-
mentum scribere concessi. + Ego ælfric dor-
uernensis aecclesiae archiepiscopus assensum prebui.
+ Ego ealdulf eboracensis aecclesiae archiepiscopus con-
sensi. + Ego ælfheah uuintoniensis aecclesiae
episcopus adquieui. + Ego ælfheah episcopus corroboraui.
+ Ego æscwig episcopus consignaui. + Ego aþulf episcopus
consolidaui. + Ego wulfstan episcopus consigilla-
ui. + Ego alfwold episcopus confirmaui. + Ego wulf-
sige episcopus consensi. + Ego ordbirht episcopus corro-
boraui. + Ego ealdred episcopus consignaui. + Ego
ælfwine episcopus conclusi. + Ego æþelstan clito.
+ Ego egcbirht clito. + Ego eadmund clito. + Ego
eadred clito. + Ego eadwi(g) clito. + Ego ælfweard
abbas. + Ego wulfgar abbas. + Ego ælfsige abbas.
+ Ego lyfing abbas. + Ego æþelweard dux. + Ego
ælfric dux. + Ego leofsige dux. + Ego ælfhelm
dux. + Ego leo(f)wine dux. + Ego byrhtwold mi-
nister. + Ego æþelmær, minister. + Ego ordulf
minister. + Ego wulfget minister. + Ego leofwine minister.
+ Ego wulfric minister. + Ego wulfheah minister.

159v

+ Ego sigred minister. + Ego sigweard minister. + Ego
fræna minister. + Ego leofwine minister. + Ego wyn-

nelm minister. + Ego æþelmær, minister. + Ego ælfgar minister. + Ego ælfweard minister. + Ego leofric minister. + Ego æþelric minister. + Ego æþelweard minister. + Nos omnes optimates consensimus.

De Stantune, et hiltune.

XP (X)p's omnipotens deus imperpetuum regnans, cuius nutu et diuinitatis gubernaculo regun- tur quaecunque sunt in astris uel aruis ne pessumdata in precipitii uoraginem labefacta- ri possint, a quo etiam diriuatur omnis prin- cipatus et potestas omniumque honorum dignitas, sicut apostolo dogmatizante didicimus, qui ait, Non est potestas nisi a deo, omnes primum mortales unius qualitatis indumento uestiuit, cum in mundo nasci mandauit, hoc est nuditate, caeterum si qui potentes, si qui inopes, si qui in terrenis negotiis sunt mediocres, sic sunt sicut a deo ordinationem acceperunt qui omnia singulari iure preordinat atque dispensando ineffabili discretione sibi libitis erogat. Liquet et prorsus patet, terrestrem substantiam

8 xp's *meaning* christus

160r

ad hoc hominibus concessam, ut caelestem illa mercentur, et ut habentes communicent non habentibus, gratia amoris filii dei qui pro nobis indebite uoluit egens fieri. Vnde ego æðelredus rex nationum totius gentis brit- taniae pro adipiscenda caelestis uitae premia, cuidam deuotissimo dei famulo goduuino hro- fensis parroechiae episcopo michique oppido fa- miliariter dilecto dono liberali dextera xv. mansas terrarum in uilla æt stantun ⁊ æt hiltun cum omnibus appendiciis suis, in pascu- is, et pratis, omnibusque quae huiusce uillae sunt iuris, ut possidens perhenniter posside- at, et post se heredem cui sibi libuerit prefi- ciat, ea interposita ratione ut iugi deprecа- tione pro meae salutis integritate dominum inter- pellando exoret. Erat autem eadem uilla cui- dam matrone nomine æþelflæde derelicta a uiro suo obeunte illo, quae etiam habebat germanum quendam uocabulo leofsinum quem de satrapis nomine tuli, ad celsioris apicem dignitatis dignum duxi promouere ducem constituendo scilicet eum, unde humi- liari magis debuerat, sicut dicitur, Principem

160v

te constituerunt, noli extolli, et caetera. Sed ipse hoc oblitus cernens se in culmine ma- ioris status sub rogatu, famulari sibi pesti- lentes spiritus permisit superbiae scilicet et auda- ciae quibus nichilominus ipse se dedidit, in tantum ut floccipenderet quin offensione

multimoda me multoties grauiter offende-
ret. Nam prefectum meum æficum quem primatem
inter primates meos taxaui non cunctatus est
in propria (domo) eius eo inscio perimere quod nefarium
et peregrinum opus est apud christianos et genti-
les. Peracto itaque scelere ab eo, inii consilium
cum sapientibus regni mei petens ut quid
fieri placuisset de illo decernerent, placu-
itque in commune nobis eum exulare, et extor-
rem a nobis fieri cum complicibus suis. Statuimus
etiam inuiolatum foedus inter nos quod qui pre-
sumpsisset infringere, exhereditari se sci-
ret omnibus habitis, hoc est ut nemo nostrum
aliquid humanitatis uel commoditatis ei sum-
ministraret. Hanc optionis electionem
post habitam nichili habuit soror eius æþel-
flæd, omnia quae possibilitatis eius erant, et
utilitatis fratris, omnibus exercitiis studuit

161r

explere, et hac de causa aliarumque quam pluri-
marum exheredem se fecit omnibus. Sit ergo predi-
cta donatio ab omni mundiali seruitio im-
munis, excepto quod omnibus est generale terris,
pontis uidelicet uel arcis recuperatione, et
expeditione. His apicibus precipimus et obsecra-
mus in christi nomine ut assensum detis corro-
borantes, et si quis anteriores preponere uo-
luerit in posterum, irriti fiant, nec aeternaliter
stabilientur, sed perpetua obliuione oblitterentur.
Oblitterentur nec minus nomina eorum de libro uitae
qui hoc cyrographum aliquo molimine in ali-
ud transmutare decreuerint quam per singra-
phiam confirmauimus. Anno ab incarnatio-
ne domini, mill' xii. indictione x. caraxatum
est hoc polipticum, et signaculo crucis in-
signitum his testibus magnifice firmiterque ada-
mantino stilo firmantibus. Ego æðelredus
rex anglorum prefatam terram pro amore dei eiusque
genitricis et perpetuae uirginis mariae god-
wino episcopo cum uiuificae crucis uexillo impres-
sam libens concessi. Ego ælfgyfu regina
domini mei regis dono arrisi. Ego wulfstan
archiepiscopus cum coepiscopis nostris et filiis regis, et

161v

abbatibus et ducibus et militibus quorum nomina
inserta sunt corroboraui. Ego eadnoð episcopus.
Ego aðulf episcopus. Ego aþelwoldus episcopus. Ego
ælfgar episcopus. Ego godwinus episcopus. Ego æþel-
sie episcopus. Ego brihtwoldus episcopus. Ego leuing
episcopus. Ego alfhun episcopus. Ego ælmær episcopus.
Ego wulfgar abbas. Ego ælfsi abbas. Ego briht-
mær abbas. Ego ælfwi abbas. Ego Ælfsi abbas. Ego
edric abbas. Ego brihtstan abbas. Ego eadmær
abbas. Ego oscytel abbas. Ego eadric dux. Ego
uhtred dux. Ego leofwine dux. Ego ælfric
dux. Ego æþelmær miles. Ego syferð miles.

Ego æþelwærd miles. Ego godwine miles. Ego
Morcar miles. Ego ælfgar miles. Ego wada
miles. Ego ulfkytel miles. (*) Ego æþelwine miles.
Ego adelwold miles. Ego ælmær miles. Þis syn-
don þa land gemære to stantune.
(Æ)rest of ðære ealdra laca, to þam wiðig stub-
be, of ðam wiðig stubbe, suð be drægtunes
gemæra oð þa stan stræte, swa eft be þære
stræte oð þa cwealm stowe æt maccan ho,
of maccan ho suð be cunig tunes gemæ-
ra oð þa lampyttas, of ða lampyttas suð
to ðan þorn stubbe oð mid þam bradan mere,

15 (* Ego Þurkytel miles.)

162r

of ðam mere to þæs dices ende, of ðære dic,
be elles wyrðe gemæra oð þæne grenan weg,
swa be þæm grenan wege to ðan riðig, æfter
ðam riðig to leofwines gare, of ðan gare be
þan heafdan suð to ðan stocce, ⁊ swa forð to
ðan ac stubbe, of þan ac stubbe an furlang
west be pappawyrðe gemæra to earninga
stræte, æfter earninga stræte norð to lo-
dona beorge swa be broce into romboldes
becc, of romboldes becc norð be stræte oð
scorn ho, of scorn ho be hemminga forda
gemæra into use, andlang use eft oð þa
ealdan laca. Ðis is se fixnað þe to stan-
tune gebyrað, þæt is æt holan were, ⁊ æt
deopan were, ⁊ æt suðan ea, ⁊ æt niwan were,
⁊ æt dinde, ⁊ æt biscopes were, ⁊ æt bradan
were, ⁊ æt niwan were, ⁊ æt merbece.
.
+ (Þ)is wæron
ða æhtemen into wulda ham ⁊ heora
of sprinc. Ðas man dyde þider of ægles-
forda, tottel, ⁊ eadwig his broðor, ⁊ heo-
ra of team, ⁊ totteles suster ⁊ hire
cild, ⁊ his suster dohtor ⁊ hire twa cild.

162v

Ðas coman suðan of cinces tune, æþelflæd
⁊ hire cild. ⁊ of ægles forda, sigburh ⁊ hire
cild, ⁊ garwig ⁊ his wif, ⁊ boia ⁊ his wif,
⁊ guðhelm ⁊ his wif, ⁊ heora of team.
⁊ þas coman of cealce, bunel ⁊ his wif, ⁊ hid-
da ⁊ his wif, ⁊ noðbald, ⁊ his wif, ⁊ heora
of team. Þa gebohte ælfstan þæt land ælfe-
hes fæder æt eadmunde cince mid eallum
ðam þe ðar onstod on ece yrfe mid hund
twelftigan mancesan goldes, ⁊ mid þritti-
gan pundan.
.
+ (H)er geswutelaþ on þisum gewrite þæt ægelsi
on wuldeham hæfð gelened be siwordes
dægge biscpes his dohter ⁊ hiore dohter
ut of totteles cynne, ⁊ hæfð oþra mænn

þær inn gedon be þære burhwara gewit-
nysse on hrouecæstre, ⁊ be ealle þæs bi-
scopes geferan. De Falcheham, et bromleage.
(Þ)us wæron ða land, æt bromleage, ⁊ æt
fealcnaham, þam cinge eadgare gereht,
on lundenbyrig, ðurh snodinglandes land
bec. Ða þa preostas forstælon þam biscope on
hrofesceastre, ⁊ gesealdan heo ælfrice æsc-

163r

wynne sunu, wið feo dearnunga, ⁊ heo æscwyn
ælfrices modor sealde heo ær ðider in, ða
geacsode se biscop þæt ða becc forstolene wæron,
bæd þara boca ða georнlice, under ðam þa ge-
watt ælfric, ⁊ he bæd ða lafe syððan, oð man
gerehte on cinges ðening manna gemote ðære
stowe ⁊ ðam biscope ða forstolenan becc snodig
landes, ⁊ bote æt ðære ðyfðe, þæt wæs on lun-
dene, þær wæs se cing eadgar, ⁊ se arcebiscop
dunstan, ⁊ aðelwold biscop, ⁊ ælfstan biscop,
⁊ oðer ælfstan, ⁊ ælfere ealdorman, ⁊ fela
cynges witena, ⁊ man agæf ða into ðære
stowe ðam biscope ða becc. Ða stod ðara wydewan
are, on ðæs cinges handa. Ða wolde wulfstan
se gerefa niman þa are to ðæs cinges handa,
bromleah, ⁊ fealcnaham. Ða gesohte seo wy-
dewe ða halgan stowe, ⁊ ðane biscop, ⁊ agæf ðam
cinge bromleages boc, ⁊ fealcnahames, ⁊ se
byscop gebohte ða becc ⁊ ða land æt ðam cinge
on godesh(y)lle, mid fiftigan mancesan goldes,
⁊ hund teontigan, ⁊ ðrittigum pundum, þurh fore-
spræce, ⁊ costnunge, into sanctae andrea, siððan
ða lefde se biscop ðare wydewan, ðara lande
bryces, under ðam ða gewatt se cing. Ongan

163v

ða syððan byrhtric ðare wydewan mæg, ⁊ heo
to ðam genedde þæt hy brucan ðara landa on
reaflace, gesohtan ða ðane ealdorman eadwi-
ne, ⁊ þæt folc ðe wæs godes anspreca, ⁊ geneddan
ðane biscop be ealre his are agiftes ðara
boca, ne moste he beon þara ðreora nanes
wyrðe ðe eallum leodscipe geseald wæs on wedde,
Tale, ne teames, ne ahnunga.
Þis is seo gewitnesse ðæs ceapes, Eadgar cing,
⁊ dunstan arcebiscop, ⁊ oswald arcebiscop, ⁊ aðelwold biscop,
æðelgar biscop, ⁊ æscwi biscop, ⁊ ælfstan biscop, ⁊ oðer ælf-
stan biscop, ⁊ sideman biscop, ⁊ ðæs cinges modor ælf-
ðryð, ⁊ osgar abbod, ⁊ ælfere ealdorman, ⁊
wulfstan on dælham, ⁊ ælfric, on ebbesham,
⁊ seo duguð folces on westan cænt, þær þæt
land, and þæt læð to lið.
.
.
.
.
.
.

164r <one leaf replaced>

164v

Haec descriptio demonstrat aperte unde
debeat pons de rouecestra restaurari, quotiens
(P)RIMVM eiusdem fuerit fractus.
ciuitatis episcopus incipit operari in orien-
tali brachio primam peram de terra, dein-
de tres uirgatas plancas ponere, et
tres suliuas, id est tres magnas trabes
supponere. Et hoc faciet de borcstealla,
et de cuclestana, et de freondesberia, et de sto-
che. Postea secunda pera pertinet ad gillinge-
ham, et de cætham, et unam uirgatam plancas
ponere, et iii. suliuas supponere. Dein-
de tercia pera pertinet iterum ad episcopum ciui-
tatis eiusdem, et duas uirgatas et dimidiam plan-
cas ponere, et iii.es suliuas supponere, et
hoc fiet de hallingis, et de trotescliua, et
de meallingis, et de (suth)fleotes, et de stanes,
et de pinindene, et de falceham. Postea quarta
pera pertinet ad regem et iii.es et dimidiam
uirgatam plancas ponere, et iii.es suliuas
supponere, et hoc debet fieri de æilesforda,
et de toto illo lesto quod ad illud manerium
pertinet, et de supermontaneis, et de aclea, (*) et de
smalalande, et de cusintunæ, et de dudeslande, et

23 (* et de ufenhylle) *added in the margin by a different hand*

17 (suth) *inserted by a different hand*

165r

(de) gisleardes lande, et de Wldeham, et de
burhham, et de aclesse,
:
et de horsteda, et de fearnlega, et
de terstane, et de cealca, et de hænhersta,
et de hathdune. Deinde quinta pera est
archiepiscopi, iiii.or uirgatas plancas ponere,
et tres suliuas summittere, et hoc debet
fieri de Wroteham, et de mæidesstana,
et de oteringaberiga, et de netlasteda,
et de duobus peccham, et de hæselholte, et
de mæreuurtha, et de lilleburna, et de
suuanatuna, et de offeham, et de dictune,
et de Westerham. Postea sexta pera de-
bet fieri de holingeburna et de toto
illo lesto quae ad hoc pertinet, iiii.or uirga-
tas plancas ponere, et tres suliuas sup-
ponere. Septimam et octauam peram de-
bent facere homines de hou, et quattuor
et dimidiam uirgatas plancas ponere, et
sex suliuas supponere. Deinde nona
pera quae ultima est in occidentali bra-
chio est iterum archiepiscopi, iiii.or uirgatas
plancas ponere, et tres suliuas summit-

2–4 *erasure*

165v

tere, et haec debet fieri de northfleta, et
de cliua, et de heahham, et de denituna,
et de meletuna, et ( ) de hludesduna, et
de meapeham, et de snodilanda, et de ber-
lingæs, et de (pe)dlesuurthe, et de omnibus il-
lis hominibus qui manent in illa ualle.
Et sciendum est quod omnes illae suliuae quae
in ponte illo ponentur tantae grossitudi-
nis debent esse, ut bene possint sustine-
re omnia grauia pondera superiacentium
plancarum, et omnium desuper pertranseun-
tium rerum.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

166r <one leaf replaced>

.
.
.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

166v

Þis is þære briccegeweorc on hrouecæstre.
(H)er syndon genamad þa land þe man hi of
scæl weorcan, ærest þære burge biscop fehð
on þone earm to wercene þa landperan, ⁊ þreo
gyrda to þillianæ, ⁊ iii. sylla to lyccan-
ne, þæt is of borcstealle, ⁊ of Cucclestane, ⁊
of frinondesbyrig, ⁊ of stoce. Þanne seo oð-
er per gebyrath to gyllingeham, ⁊ to
cætham, ⁊ an gyrd to þillanne, ⁊ iii. sylla
to leccanne. Þonne seo þridde per ge-
byrað eft þam biscope, ⁊ þridde healf
gyrd to þillianne, ⁊ iii. sylla to leccenne, of
heallingan, ⁊ of trotescliue, ⁊ of meallingan,
⁊ of fliote, ⁊ of stane, ⁊ of pinindene, ⁊ of
falchenham. Þonne ( ) is se feorðe þe per þæs
cinges, ⁊ fiorðe healf gyrd to þillanne, ⁊ sylla
iii. to leccanne, of æglesforda, ⁊ of ellan þam
læþe þe þær to liþ, ⁊ of ufanhylle, ⁊ of aclea,
⁊ of þam smalanlande, ⁊ of cusintune, ⁊ of du-
deslande, ⁊ of gisleardeslande, ⁊ of wuldeham
⁊ of burhham, ⁊ of æcclesse,
⁊ of horstede, ⁊ of fearn-
lege, ⁊ of tærstane, ⁊ of cealce, ⁊ of hennhyste, ⁊
of ædune. Þonne is sy fifte per þæs arcebiscope / to

21–2 *blank space*

167r

wroteham, ⁊ to mægþanstane, ⁊ to woþringa-
byran, ⁊ to netlestede, ⁊ to þam twam pecc-
ham, ⁊ to hæselholte, ⁊ to mæranwyrþe, ⁊
to lillanburnan, ⁊ to swanatune, ⁊ to offaham,
⁊ to dictune, ⁊ to westerham, ⁊ iiii. gyrda to
þyllanne, ⁊ iii. selle to leccanne. Þonne is syo
syoxte per to holinganburnan, ⁊ to eallan

þam læþe, 7 iiii. gyrda to þel(l)iene, 7 iii. sylla
to leccenne. Þonne is syo syoueþe, 7 syo eah-
teþe per to howaran lande to wyrcenne, 7
fifte healf gyrd to þillanne, 7 vi. sylla to lyc-
canne. Þonne is syo nigaþa per þæs arcebi-
scopes, þæt is syo landper æt þam west ænde,
to flyote, 7 to his cliue, 7 to hehham, 7 to dene-
tune, 7 to melantune, 7 to hludes dune, 7 to
meapeham, 7 to snodilande, 7 to berlingan,
7 to peadleswyrþe, 7 ealla þa dænewaru, 7 iiii.
gyrdu to þilianne, 7 þryo sylle to leccanne.

167v

<booklets 2–3 rearranged>

168r

De placito apud pinendenam inter lanfran-
(T)empore cum archiepiscopum, et odonem baiocensem episcopum.
magni regis uuillelmi qui anglicum regnum
armis conquisiuit, et suis ditionibus sub-
iugauit, contigit odonem baiocensem episcopum
et eiusdem regis fratrem multo citius quam lan-
francum archiepiscopum in angliam uenire, atque
in comitatu de cænt cum magna potentia
residere, ibique potestatem non modicam exer-
cere. Et quia illis diebus in comitatu illo quisquam
non erat qui tantae fortitudinis uiro resistere

posset, propter magnam quam habuit potestatem terras complures de archiepiscopatu cantuarberiae et consuetudines nonnullas sibi arripuit, atque usurpans suae dominationi ascripsit. Postea uero non multo tempore contigit praefatum lanfrancum cadomensis aecclesiae abbatem iussu regis in angliam quoque uenire, atque in archiepiscopatu cantuarberiae deo disponente totius angliae regni primatem sullimatum esse. Vbi dum aliquandiu resideret, et antiquas aecclesiae suae terras multas sibi deesse inueniret, et suorum neglegentia antecessorum illas distributas atque distractas fuisse

168v

repperisset, diligenter inquisita et bene cognita ueritate, regem quam citius potuit et non pigre inde requisiuit. Precepit ergo rex comitatum totum absque mora considere, et homines comitatus omnes francigenas et precipue anglos in antiquis legibus et consuetudinibus peritos in unum conuenire. Qui cum conuenerunt, apud pinendenam omnes pariter consederunt. Et quoniam multa placita de diratiocinationibus terrarum, et uerba de consuetudinibus legum inter archiepiscopum et praedictum baiocensem episcopum ibi surrexerunt, et etiam inter consuetudines regales et archiepiscopales quae prima die expediri non potuerunt, ea causa totus comitatus per tres dies fuit ibi detentus. In illis tribus diebus diratiocinauit ibi lanfrancus archiepiscopus plures terras quas tunc tenuerunt homines ipsius episcopi, uidelicet herbertus filius iuonis, Turoldus de hrouecestra, Radulfus de curua spina, et alii plures de hominibus suis, cum omnibus consuetudinibus et rebus quae ad easdem terras pertinebant super ipsum baiocensem episcopum et super ipsos praedictos homines illius et alios, scilicet, Detlinges, estoces, preste-

169r

tuna, danituna, et multas alias minutas terras. Et super hugonem de monte forti diracionauit hrocinges, et broc, et super radulfum de curua spina lx. solidatas de pastura in grean. Et omnes illas terras et alias diratiocinauit ita liberas atque quietas, quod in illa die qua ipsum placitum finitum fuit, non remansit homo in toto regno angliae qui aliquid inde calumniaretur, neque super ipsas terras etiam paruum quicquam clamaret. Et in eodem placito non solum istas praenominatas et alias terras, sed et omnes libertates aecclesiae suae et omnes consuetudines suas reno( )uauit, et renouatas ibi diratiocinauit, soca, saca, toll, team, flymenafyrmthe, grithbrece, foresteal, haimfare, infangenne þeof, cum omnibus aliis consuetudinibus paribus istis uel minoribus istis, in terris, et in aquis, in siluis, in uiis, et in

pratis, et in omnibus aliis rebus, infra ciuitatem
et extra, infra burgum et extra, et in omnibus
aliis locis. Et ab omnibus illis probis et sapienti-
bus hominibus qui affuerunt, fuit ibi dira-
tiocinatum et etiam a toto comitatu concordatum
atque iudicatum, quod sicut ipse rex tenet suas
terras liberas et quietas in suo dominico, ita archiepiscopus

4 grean *glossed* insula est

169v

cantuarberiae tenet suas terras omnino liberas et
quietas in suo dominico. Huic placito interfue-
runt goisfridus episcopus constantiensis qui in
loco regis fuit, et iusticiam illam tenuit, Lan-
francus archiepiscopus qui ut dictum est placitauit
et totum diratiocinauit, Comes cantiae, ui-
delicet praedictus odo baiocensis episcopus, Ernostus
episcopus de hrouecestra, Ægelricus episcopus de cice-
stra, uir antiquissimus et legum terrae sapientis-
simus, qui ex precepto regis aduectus fuit ad
ipsas antiquas legum consuetudines discuti-
endas et edocendas, in una quadriga, Ricar-
dus de tunebrigge, Hugo de monte forti,
Willelmus de arces, Haimo uicecomes, et alii mul-
ti barones regis et ipsius archiepiscopi, atque illorum
episcoporum homines multi. Et alii aliorum comita-
tuum homines etiam cum toto isto comitatu,
multae et magnae auctoritatis uiri franci-
genae scilicet et angli. In horum omnium praesentia
multis et apertissimis rationibus demonstra-
tum fuit, quod rex anglorum nullas consuetu-
dines habet in omnibus terris cantuariensis
aecclesiae, nisi solummodo tres. Et illae tres quas
habet consuetudines, hae sunt. Vna, si quis

170r

homo archiepiscopi effodit illam regalem uiam quae
uadit de ciuitate in ciuitatem. Altera, si quis
arborem incidit iuxta regalem uiam, et eam super
ipsam uiam deiecerit. De istis duabus consuetu-
dinibus qui culpabiles inuenti fuerint, atque
detenti dum talia faciunt, siue uademonium
ab eis acceptum fuerit, siue non, tamen in secu-
tione ministri regis et per uadimonium, emen-
dabunt quae iuste emendanda sunt. Ter-
cia consuetudo talis est. Si quis in ipsa re-
gali uia sanguinem fuderit, aut homici-
dium, uel aliud aliquid fecerit quod nullatenus
fieri licet, si dum hoc facit deprehensus atque
detentus fuerit, regi emendabit. Si uero deprehen-
sus ibi non fuerit, et inde absque uuade data
semel abierit, rex ab eo nichil iuste exige-
re poterit. Similiter fuit ostensum in eodem
placito, quod archiepiscopus cantuariensis aecclesiae
in omnibus terris regis et comitis debet multas
consuetudines iuste habere. Etenim ab illo die
quo clauditur alleluia, usque ad octauas pascae, si quis

sanguinem fuderit, archiepiscopo emendabit. Et
in omni tempore tam extra quadragesimam quam infra
quicunque illam culpam fecerit quae cilduuite uocatur,

170v

archiepiscopus aut totam, aut dimidiam emendationis
partem habebit. Infra quadragesimam quidem
totam, et extra, aut totam aut dimidiam emen-
dationem. Habet etiam in eisdem terris omnibus,
quaecunque ad curam et salutem animarum uiden-
tur pertinere. Huius placiti multis testibus
multisque rationibus determinatum finem postquam
rex audiuit, laudauit, laudans cum consen-
su omnium principum suorum confirmauit, et
ut deinceps incorruptus perseueraret firmiter
precepit. Quod propterea scriptum est hic, ut et
futurae in aeternum memoriae proficiat, et ipsi
futuri eiusdem aecclesiae christi cantuarberiae succes-
sores sciant, quae et quanta in dignitatibus ipsius
aecclesiae a deo tenere, atque a regibus et principibus
huius regni aeterno iure debeant exigere.
.
(W)illelmus De frachenham.
gratia dei rex anglorum, episcopo erfasti, Balduino
abbati, picoto et rotberto malet uicecomitibus,
et caeteris fidelibus meis salutem. Sciatis quod
ego concessi archiepiscopo lanfranco manerium
qui uocatur frachenham, sicuti heroldus tene-
bat ea die quando ( ) mare transiui, et

171r

sicuti turbertus et gotinus ab ipso heroldo
tenebant, in omnibus terris, pratis, paschuis,
syluis, rusticis et sochemannis, et caeteris omnibus.
Willelm kyng gret erfast biscop, ⁊ baldewine abbod,
⁊ picot scirgerefan, ⁊ rodbært malet, ⁊ eal-
le þa þegenas þær þis gewrit to cymð fre-
ondlice, ⁊ ic kyðe eow þæt ic an lanfrance ar-
cebiscope þæt land æt fracenham swa full ⁊ swa forð
swa harold hit fyrmest hæfde þæs dæges
þe ic fyrmest fram ofer sæ com, ⁊ swa swa
þurbearn ⁊ goti of harolde heolden on eal-
lan land(a)n, ⁊ mæde ⁊ læse, ⁊ weode, ⁊ genea-
tas ⁊ socnmen, ⁊ ealle þing þe þær to geby-
riað. Quomodo lanfrancus terras extractas aeclesiae sancti andreae,
(P)raeterea notandum et alias acquisitas monachis contra- /
ac fidelibus omnibus futuris maxime tem-
poribus quantae ualentiae quantaeue aecclesiae christi
cantuarberiae necnon et aecclesiae sancti andreae hroue-
cestriae hic piae memoriae lanfrancus archi-
episcopus utilitati et honori dum uixit extiterit
sciendum est. Hic nanque non solum illas quae
superius nominatae sunt terras aecclesiae christi, ue-
rum etiam ex diuersorum dominatione tyrannorum
aecclesiae hrofensi suae ratione prudentiae ac

15 *vertically in the margin* / didit, et de gundulfo episcopo.

171v

sapientiae a(d)quisiuit, a(d)quisitas uero aecclesiae unde
antiquorum neglegentia fuerant extractae
atque dispersae contradidit. Videlicet dænitu-
nam, stoches, falcenham, et fracenham de manibus
praedicti baiocensis episcopi et hominum suorum et ali-
orum hominum, quasi quadam placitorum uiolen-
tia extorsit. Et haec non solum sed et alia bona
ad opus monachorum quos eidem aecclesiae ipse
primum instituit, quoad uixit impendit,
institutis uero seruitio dei et sancti apostoli andreae
omnia quae illorum uictui uel uestit(ui) neces-
saria fore uidebantur certo apparatu prae-
parare procurauit. Annitente tamen ac per omnia
suffragante beatae memoriae gundulfo episcopo
quem ipse monachum et sacristam sanctae mariae
beccensis aecclesiae dum ipse quoque prior eiusdem
fuit aecclesiae merito sanctitatis ac beatae religi-
onis prae caeteris omnibus adamauit, adamatum
uero post se in angliam quoque quam citius potuit
uenire fecit, et eum omni domui suae, immo
rebus omnibus suis quas in archiepiscopio
habuit solum post sese prae omnibus aliis praeposuit.
Praepositum autem atque in omni sapientiae et pru-
dentiae sensu diu probatum, tandem diuino ad-

172r

monitus instinctu a sese deuote consecratum
praedictae aecclesiae praefecit antistitem. Qui xxx.ta
et uno annis inibi superstes existens, aecclesiam
sancti andreae pene uetustate dirutam, nouam
ex integro ut hodie apparet aedificauit.
Officinas quoque monachis necessarias prout
loci capacitas pati potuit omnes construxit,
ipsos etiam monachos (xxii) suscepit, suscep-
tos uero sanctae religionis habitu induit, indutos
postmodum sacris ordinibus (a)ptos uel sanctae religi-
onis benedictione dignos ipsemet benedixit
consecrauit, et quantacunque ualuit diligen-
tia et per se et per alios in dei timore et amore semper
instruxit, instructos quidem post deum super
omnia amauit honorauit, atque in eo quod potu-
it omnibus diebus uitae suae beneficiis multimo-
dis augmentare non cessauit. Et cum non amplius
in introitu episcopatus sui quam quinque inuenisset
in aecclesia sancti andreae canonicos, die qua seculo
praesenti decessit, plusquam sexaginta (monachos) bene le-
gentes et optime cantantes in seruitio dei
et apostoli sui deum timentes et super omnia aman-
tes reliquit. Sed inter caetera quae illis beneficia
nonnulla contulit, unum illis dignum memoria

172v

fecit, fracenham quod ut supradictum est ab
alienorum iniusta potestate archiepiscopus pru-
dentiae suae ratione lanfrancus extorsit,
et ad uictum monachorum aeternaliter fore consti-
tuit, gundulfus episcopus quia ipsum manerium
longinquis regionibus a hrouecestra nimis

erat remotum, ipsum manerium in sua ac suorum
omnium retinuit manu successorum, atque pro illo
licentia et consilio sepedicti archiepiscopi lan-
franci, Wldeham monachis aeternaliter dedit,
malens quidem sese ac suos successores annu-
is laboribus equitando uictum ibi tam longe
quaeritare, quam monachos uel eiusdem uillae pau=
peres homines singulis annis in annonam de=
portando fatigare. De falchenham.
(I)nter caetera beneficia ipsius archiepiscopi, falchen-
ham quoque sicut supra diximus ab iniusta
extorsit baiocensis episcopi potestate, partim
auxilio magni regis uuillelmi, pro qua re
radulfus cadomensis monachus eius tunc
existens capellanus ad regem ipsum pro ipso auxi-
lio in normanniam fuit transmissus, par-
tim pactione pecuniae uidelicet lx. libra-
rum quas archiepiscopus (regi) illi promisit se datu-

24 (regi) *over erasure*

173r

rum, unde xxx. libras accepit, xxx. ei condo-
nauit, tandem litteris regis quas secum
radulfus episcopo detulit, ac pecunia promissa
adeptus est archiepiscopus ipsum manerium, statim
illud constituens ad uictum monachorum xv.
reddens firmam dierum.
(Quomodo Willelmus rex filius Willelmi regis,
rogatu Lanfranci archiepiscopi concessit
et confirmauit rofensi aecclesiae sancti ANDREAE
apostoli ad uictum monachorum manerium nomine
hedenham, quare Gundulfus episcopus castrum
rofense lapideum totum de suo pro-
prio regis construxit.)
(A)liud quoque beatae memoriae gundulfus
episcopus non minus memorabile illis contu-
lit beneficium, sed omni potius omnibus seculis uentu-
ris dignum ueneratione. ( ) Castrum etenim
quod situm est in pulchriori parte ciuitatis
hrouecestrae pro regia concessione illius doni quod
sepedictus archiepiscopus praedictae aecclesiae ad uictum
monachorum disposuerat dare manerium ui-
delicet quod situm est in comitatu de bucin-
geham nomine hede(n)ham, (n)on enim aliter ut
ratum permaneret ipsi aecclesiae illud absque regis

6–13 *erasure*

173v

concessione potuit dare, quia pater regis illud
dederat archiepiscopo (in uita sua) tantum ut sul-
limatus fuit in archiepiscopio. Vnde uuil-
lelmo filio eius ipsum patrem succedente in re-
gno ab archiepiscopo et episcopo de eiusdem manerii
concessione requisitus, respondit centum libras
denariorum habere se uelle pro ipsa concessione.
Quod postquam archiepiscopus et episcopus simul audie-
runt, consternati ualde pariter responde-

runt, illam tantam pecuniam neque tunc in promtu
sese habere, nec etiam unde eam acquirere
potuissent sese scire. Duobus autem amicis u-
trique parte fauentibus, Rodberto uidelicet fi-
lio haimonis, et henrico comite de uuar-
uuic, hinc regium honorem et integram eius ob-
seruantibus uoluntatem, hinc uero amicitiae
fauorem et pro dei amore aecclesiae praedictae mag-
nificum ac profuturum honorem, regi consulu-
erunt quatinus pro pecunia quam pro concessione
manerii exigebat, episcopus gundulfus quia in
opere cementarii plurimum sciens et efficax
erat, castrum sibi hrofense lapideum de suo
construeret. Quod ubi archiepiscopo et episcopo in-
notuit, tunc proculdubio magis consternati

174r

dixerunt, et regiae concessioni ex toto se(se) abnu-
ere, etiam et ipsum manerium in profundo maris
potius situm iri malle, quam praedictam aecclesiam
sancti andreae futuris temporibus regiis exacti-
onibus mancipari debere. Nam quotienscunque
quilibet ex infortunio aliquo casu in castro
illo contingeret aut infractione muri, aut
fissura maceriei, id protinus ab episcopo uel aecclesia
exigeretur usu reficiendum assiduo. Sicque episcopus
et aecclesia futuri seculi temporibus omnibus summa
districtione regiae summitteretur exactioni.
Isto itaque metu perterritus uterque, absit hoc a me
inquit archiepiscopus, absit quoque a me inquit et episcopus.
Responsum hoc (audiens) comes henricus, quasi modestae
stimulis irae commotus honestatis dans concito
fremitus, inquit, Hactenus mea aestimatione
ratus sum archiepiscopum lanfrancum unum ex uiris
uniuersi orbis extitisse sapientissimis, nunc
autem nec insipientem quod absit esse dico, neque illa
quidem qua dudum sapientia callebat in presentiar(um uigere)
(ull)atenus asserere audeo. Quid enim grauedinis
inquit in hoc est, castrum ad ultimum maius
pro xl. libr(i)s ad uoluntatem regis facere, fa-
ctum uero comiti uel uicecomiti comitatus seu aliis

174v

etiam quibus regi placuerit monstrare, mon-
stratum et ex omni parte integrum liberare, se-
mel uero liberato sese penitus expedire, nec unquam
ulterius inde se intromittere, nec etiam eo
respicere? Ad hoc, regem ( ) aduersus episcopum
uel aecclesiam futurae seruitutis occasionem nul-
latenus quaerere, immo potius eos ab omni ser-
uitute liberare, atque sicut regem decebat
pro dei timore et seculi honore in summa libertate
eos conseruare uelle. His ergo et aliis nonnullis
huiuscemodi rationibus, tandem acquieuit
archiepiscopus. Igitur hoc pacto coram (rege) inito, fecit
castrum gundulfus episcopus de suo ex integro
totum, costamine ut reor lx. librarum. Quod
quam diu in seculo subsistere poterit, pro gun-

dulfo episcopo manifesto indicio quasi loquens erit, aeternum quidem illi ferens testimonium quod manerium hede(n)ham aecclesiae et monachis sancti andreae ab omni exactione et calumnia regis et omnium hominum permanebit liberrimum et quietissimum in secula seculorum.

.

Concessio uuillelmi magni regis.

175r

(V)uillelmus dei gratia rex anglorum, haimoni dapifero et omnibus suis teignis in episcopatu rofensi salutem. Mando et praecipio, ut eas consuetudines quas aecclesia sancti andreae rofensis ciuitatis habuit in terris uestris seu in annona, seu in porcis, uel aliis rebus tempore eduuardi regis, habeat, et uos exoluatis. De conuentione inter gundulfum et gislebertum.

(H)aec est conuentio quae facta est cantuariae in presentia domni archiepiscopi lanfranci, atque eo precipiente scripta, inter gundulfum episcopum, et gislebertum de tunebrigge. Iudicio ipsius domni archiepiscopi debet gislebertus unoquoque anno dare l. solidos domno episcopo gundulfo pro terra sancti andreae quam ipse gislebertus habet, quoadusque dabit ei tantum de alia terra sua unde habeat per singulos annos l. solidos, uel ualens. Testante eodem archiepiscopo lanfranco, et episcopo Willelmo de dunhelma, et abbate Gisleberto westmonasterii, et abbate paulo sancti albani, et haimone uicecomite de cantorberia, et bertranno de uirduno, et maxima parte de familia ipsius domni archiepiscopi. De contentione inter gundulfum et pichot.

175v

(T)empore uuillelmi regis anglorum magni, patris uuillelmi regis eiusdem gentis, fuit quaedam contentio inter gundulfum hrofensem episcopum et pichot uicecomitem de grendebruge, pro quadam terra quae erat de frachenham et iacebat in giselham, quam quidam regis seruiens olchete nomine, uicecomite dante praesumpserat occupare. Hanc enim uicecomes regis esse terram dicebat, sed episcopus eandem beati andreae potius esse affirmabat. Qua re, ante regem uenerunt. Rex uero praecepit ut omnes illius comitatus homines congregarentur, et eorum iudicio cuius terra deberet rectius esse probaretur. Illi autem congregati, terram illam regis esse potius quam beati andreae, timore uicecomitis affirmauerunt. Sed cum eis baiocensis episcopus qui placito illi praeerat non bene crederet, praecepit ut si uerum esse quod dicebant scirent, ex se ipsis duodecim eligerent, qui quod omnes dixerant iureiurando confirmarent. Illi autem cum ad consilium secessissent, et inibi a uicecomite per in-

ternuntium conterriti fuissent, reuertentes
uerum esse quod dixerant iurauerunt. Hi
autem fuerunt, Eaduuardus de cipenham,

176r

heruldus et leofuuine saca de exninge, eadric
de giselham, wfuuine de landuuade, ordmer
de berlingeham, et alii sex de melioribus comi-
tatus. Quo facto, terra in manu regis reman-
sit. Eodem uero anno monachus quidam GRIM
nomine quasi a domino missus ad episcopum uenit.
Qui cum audiret hoc quod illi iurauerant,
nimium admirans et eos detestans omnes esse
periuros affirmauit. Ipse enim monachus diu
prepositus de frachenham extiterat, et ex eadem
terra seruitia et costumas ut de aliis terris
de frachenham susceperat, et unum ex eisdem qui
iurauerant in eodem manerio sub se habuerat.
Quod postquam episcopus hrofensis audiuit, ad episcopum
baiocensem uenit, et monachi uerba per ordi-
nem narrauit. Quae ut episcopus audiuit, mona-
chum ad se uenire fecit, et ab ipso illa eadem
didicit. Post haec uero unum ex illis qui iurauer-
rant ad se fecit uenire, qui statim ad eius
pedes procidens confessus est se periurum esse.
Hinc autem cum illum qui prius iurauerat
ad se uenire fecisset, requisitus se periurum esse
similiter confessus est. Denique mandauit
uicecomiti ut reliquos obuiam sibi londoniam

176v

mitteret, et alios duodecim de melioribus eiusdem
comitatus, qui quod illi iurauerant, uerum esse
confirmauerant. Illuc quoque fecit uenire
multos ex melioribus totius angliae b(a)ronibus.
Quibus omnibus londoniae congregatis, iudicatum est
tam a francis quam ab anglis illos omnes periuros
esse, quandoquidem ille post quem alii iurauerant,
se periurum esse fatebatur. Quibus tali iudicio
condemnatis, episcopus hrofensis terram suam ut
iustum erat habuit. Alii autem duodecim
cum uellent affirmare iis qui iurauerant
se non consensisse, baiocensis episcopus dixit, ut hoc
ipsum iudicio ferri probarent. Quod quia se fa-
cturos promiserunt, et facere non potuerunt,
cum alii sui comitatus hominibus trecentas libras
regi dederunt.
.
.
.
.
.
.
.
.

177r <four inserted leaves>

(A)nno ab incarnatione domini sexcentesi-

mo, Rex Æthelbertus fundauit ecclesiam sancti andree apostoli rofi, et dedit ei, Prestefeld, et omnem terram que est a meduwaie usque ad orientalem portam ciuitatis in australi parte et alias terras extra murum ciuitatis uersus partem aquilonalem.
Anno ab incarnatione domini septingesimo xxx.o viii.o Eadbertus Rex cantie dedit ecclesie sancti andree Stokes. Anno ab incarnatione domini septingentisimo lxiiii.o Offa rex mertiorum et Sigeredus rex cantie dederunt Frendesberiam, Eselingeham, et Wicham. Item rex offa, et Ecbertus dederunt bromheie. Item rex offa dedit Trottescliue. Kenulfus rex mertiorum dedit Borchstalle.
Anno ab incarnatione domini, Octingensimo xxxviii.o Ecbertus Rex Westsaxonum et cantuariorum dedit ecclesiæ sancti andree magnas libertates et ista maneria, Hallinges, et Snodilande.
Æthelwlfus rex filius Egberti regis, dedit Cuckelestane, et holenberghe.
Eadmundus rex anglorum dedit Mallinges.
Quidam prepotens (homo) nomine Brichricus cum

177v

uxore sua Eifswitha dederunt, Danituna, et langefeld, falchenham et darente, quod manerium quomodo ad archiepiscopatum peruenerit, ignoratur. Eadgarus rex anglorum dedit Bromlega. Æthelredus rex anglorum dedit Wldeham, et litlebroc Stantune, et Hiltune, scilicet xv. mansas terrarum. Willelmus primus rex anglorum reddidit has terras Roffensi ecclesi(e) a principibus iniuste ablatas, Stokes uidelicet et Denintuna, et Falcheham. Preterea inter cetera (magna bona) que eidem ecclesie in uita sua fecit, imminente articulo mortis sue, centum libras ei dedit, et tunicam propriam regalem, et cornu eburneum, et alia plura ornamenta. Willelmus Rex filius eius, dedit lamtheham et hedenham ad uictum monachorum, qui quidem concessit libertates quas ecclesia Roffensis hucusque obtinuit, et sua carta confirmauit( ) omnium predictorum dona. Nobilissimus Rex henricus multa bona contulit, scilicet ecclesias de boxle, de Eillesford, derenteford, Suttune, cum capellis de Wilmintune et de Kingesdune. Item ecclesias de

11–12 bona magna *marked for transposition*

178r

chiselherste, et de wlewich. Item decimas de strodes, et de chealkes, et alia multa.
.
.
.

178v

179r

De ecclesia de Norhfleta.

(A)nselmus gratia dei archiepiscopus cantuarie, Haimoni uicecomiti, et omnibus baronibus regis franci(g)enis et anglis de comitatu de chent, Salutem. Sciatis quod ego concedo ecclesie sancti Andree et episcopo Gundulfo de rouecestria omnes illas consuetudines et leges, quas habuit de antecessore meo, Lanfranco archiepiscopo, in scoto, et in opere castri, et in ponte, et omnia iura episcopalia, illi pertinentia, in maneriis nostris, et clericis, et laicis sui episcopatus, sicut unquam melius uel honorabilius habuit ea. Et monachis eiusdem ecclesie do de

meo dominico ecclesiam de northfl(i)ete, et quicquid
ad eam pertinet, in terris et in decimis, et in oblati-
onibus, et in omnibus aliis rebus. Et de piscaria de
gillingeham unde monachi solebant dare xl. solidos
per annum antecessori meo, perdono eisdem mona-
chis xxxv. solidos ut habeant eos ad uictum eorum
Et eidem supradicto episcopo G. concedo quandam
terram ualentem xx. solidos per annum in nostro dominico
manerio de heisa, quod est in middelsexa. Testibus,
Ernulfo priore, Ioseph, Eadmero mo cantuar',
Baldeuuino de tornac' mo becc', Willelmo archidiacono
cantuar', Aschetillo ro(f)fensi archidiacono, Willelmo de
emesford', Godefrido de falchenham.

21, 22 mo *meaning 'monk' or 'monks'*

179v

(R)adulfus archiepiscopus Cantuar', omnibus christi fidelibus
salutem. Notum sit omnibus tam presentibus quam fut-
ris, quod ego concedo et confirmo donationem uenerabilis
patris anselmi quam fecit monachis sancti andree
de Rouecestra de ecclesia de Nortdflitæ, et omnibus
ad eam pertinentibus, in terris, in decimis, in oblati-
onibus, et in omnibus aliis rebus. Et (de) meo dominico do eis
unam acram terrae in mea propria cultura in campo qui dicitur Gud-
leffeld ad edificandas domos sibi et suo capellano ad
opus supradictae ecclesiae, et totam decimam de meo domini-
co, et omnes decimas omnium uillanorum qui habent terram in du-
ne, necnon et aliorum omnium quorum decimae meo temporae
adquisitae sunt, uel quocunque temporae adquirentur. Concessi etiam
eis inperpetuum v. solidos qui michi debebantur singulis an-
nis pro piscatoria quae uocatur Niwe were, quae est
in territorio de Grean. Testibus domno Ærnulfo
Rofensi episcopo, Iohanne, Cantuar' archidiacono, Herwiso ar-
chdiacono Rofensi( ), Ioseph, Aedmero mo Cant', Rodber-
to mo sagiensi, Siluestro, Hugo, mo Roff', Ansfrido
capellano, Ansfrido dapifero, Rodberto filio Radulfi
cleric'( ), et multis aliis de familia nostra, et domni Ær-
nulfi episcopi.
(W)illelmus gratia dei cantuariensis archiepiscopus,
et sedis apostolice legatus, omnibus christi fideli-

8 propria *wanting a 'p'* 18–19 mo *meaning 'monk' or 'monks'*

180r

bus salutem. Sciatis me concessisse et confirmasse mo-
nachis ecclesiae sancti andreae de rouecestra inperpetuum
ecclesiam de Northfliete et quicquid ad eam perti-
net, sicut uenerabilis pater anselmus dedit eis
et ( ) carta sua confirmauit, et successor eiis
Radulfus predecessor noster. Aecclesiam quoque de boxle cum
omnibus beneficiis ad eam pertinentibus, quam hen-
ricus rex in dedicatione praedicte rofensis ec-
clesie in dotem dedit, et iohannes eiisdem ecclesiae
episcopus eisdem monachis concessit et dedit. Cum
omnibus possessionibus, et beneficiis, et consuetudi-
nibus, et libertatibus, illis hactenus rationabiliter in-
dultis, autoritate officii quo fungimur ipsis
confirmamus, et praesentis scripti testimonio com-

munimus. Siquis igitur contra donationes, et confirmationes tantorum patrum, et nostram aliquando uenire temptauerit, sit separatus in praesenti a communione sancte ecclesiae christi, et in futuro a societate sanctorum omnium nisi ad satisfactionem uenerit. Testimonio herewisi archidiaconi cantuariensis, Gaufridi prioris, Eadmeri, monac' cant', Fulconis, prioris de cic, Ricardi archidiaconi de Norwic, Willelmi uicecomitis, Ansfridi dapiferi, Haim( )oe(') filio uitalis, et aliorum multorum.

180v

. . . .

rii bigot, et hugonis de euermou.

.

.

.

9–10 liberum et quietum *marked for transposition*

181v

De aecclesia de tarenteford.
(W)illelmus dei gratia rex anglorum,
fidelibus suis francis et anglis salutem.
Sciatis me concessise eam donationem
quam haimo dapifer meus fecit aecclesiae
sancti andreae rofensis ciuitatis de aecclesia quae
est in tarenteford manerio meo, et filii
ipsius haimonis, Rodbertus, et haimo,
me praesente concesserunt eandem patris
sui donationem. Testes, Rodbertus
comes mellen ( ) Rodbertus comes
de moritolio, et alii multi.
De northfleota aecclesia, et de piscaria.
(A)NSELMVS dei dispositione archiepiscopus cantuariae, hamoni uicecomiti,
et, et toti hundret de tolcetreu, et toti hundret in quo est gillingeham, et omnibus
fidelibus christianis, salutem et benedictionem. Notum
sit uobis omnibus quod ego Anselmus gratia dei
archiepiscopus cantuariensis, concedo congregationi monachorum que ( ) in aecclesia rofensi deo
seruit et in praesenti tempore et in futuro, aecclesiam
de northflete, cum omnibus pertinentibus ad ean-

182r

dem aecclesia, in terris, et in decimis, et in oblationibus, et in omnibus aliis rebus. Et remitto
de censu piscariae, qui census uulgo ferma dicitur,
quicquid additum est super antiquum censum a praepositis de gillingeham, ad quod manerium pertinet
eadem piscaria quae est in mari. Erat autem
praedictus census olim, quinque solidi denariorum
tantum. Hanc summam constituo ut nullus successorum nostrorum uel praepositorum eiusdem manerii in futuro transeat, nec plus aliquid a praedictis monachis pro eadem piscaria per singulos annos quantumcunque ipsa piscaria proficiat unquam requirat.
Et hanc paruam largitionem facio pro animabus
eorum qui me in archiepiscopali sede cantuariae
praecesserunt, et eorum qui successuri sunt,
quatinus ipsi hanc ipsam concessionem inuiolabilem et ab omnium maliuolorum hominum concussione quietam conservent, insuper et pro anima
mea si deus sua gratia michi aliquam partem in
hac ipsa elemosina concedere dignatur.
VALETE. De Waletuna.
(W)ILLELMVS rex anglorum, episcopo de
suthfulca, et uicecomiti, et aliis
baronibus suis francigenis et anglis,

182v

salutem. Sciatis me concessisse et confirmas-
se donum Rogerii bigot quod dedit aecclesiae
sancti andreae de rouecestra, scilicet aecclesiam
sancti felicis de waletuna, cum decimis et omnibus
aliis rebus quae ad illam pertinent, testimonio
eudonis dapiferi, apud wentoniam.
De rethrauelda.
(W)illelmus rex anglorum, episcopo de suthsexa,
et uicecomiti, et caeteris baronibus suis
francigenis et anglis, salutem. Sciatis me
concessisse et confirmasse donum Gisleberti
de tonebrige quod dedit aecclesiae sancti andreae
de rouecestra, scilicet aecclesiam de rethrauel-
da, et quicquid ad illam pertinet, siue in decimis,
siue in uenationibus, uel in aliis quibuslibet
rebus, testimonio Rogeri bigot, et haimonis uicecomitis,
apud uuentoniam.
:
:
:
((R)ODBERTUS
latimier imminente articulo
mortis suae, dedit ecclesiae
Sancti ANDREAE et monachis)

18–24 *erasure*

183r

( ) illic deo seruientibus unum mariscum
infra insulam de grean pro anima sua in per-
petuum. Quod donum concessit libenter
archiepiscopus anselmus, de quo tenuit illum.
Et monachi habent inde singulis annis,
xxx.ta solid(os.)
(Æ)gelnothus quidam probus homo regis de hou,
similiter dedit aecclesiae sancti andreae et monachis
unum mariscum in eadem insula pro filio suo quodam
quem fecit monachum ibi. De quo marisco habent
monachi xv. solidos unoquoque anno. Et hoc
donum quoque concessit anselmus archiepiscopus.
(O)sbernus de b(i)liceham
accepit societatem monachorum aecclesiae sancti an-
dreae, et ideo concessit eis decimam de geddin-
ge terram suam aeternaliter, de qua habent (per) singu-
los annos duodecim solidos monachi.
(L)yafrun quae fuit
uxor syuuardi de hou dedit aecclesiae sancti an-
dreae et monachis ibidem deo seruientibus
post mortem ipsius uiri sui syuuardi unum
mariscum infra insulam de grean pro anima
sua, et pro anima ipsius syuuardi mariti sui
aeternaliter possidendum, et hoc donum fecit

1, 6 *erasures*

183v

in tempore Gundulfi episcopi. Post mortem uero ipsius

episcopi, quidam uulfuuardus cognomine henricus de hou calumniatus est ipsum mariscum dicens suum esse debere, per consanguinitatis parentelam. Sed infra calumniam illam infirmatus est ad mortem, unde requirens monachiles pannos a monachis sancti andreae, et quia impetrauit quod petiit, calumniam illam pro amore dei et redemptione animae suae dimisit, et ipsum mariscum aecclesiae sancti andreae et monachis eius omnino quietum clamauit in secula seculorum. De quo singulis annis habent monachi inde, quadraginta solidos.
(W)lfuuardus de hou cognomine henricus accepit societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, pro qua dedit eis totam decimam suam de cobbeham. Postea uero alia uice decimam suam de hou dimidiam concessit eis, et terciam parte suae substantiae post mortem suam. Quod uxor illius et filius suus Rodbertus, et fratres sui, hereuuardus uidelicet et siuuardus et eaduuardus, libentissime concesserunt.
(E)admær de tarente dedit monachis aecclesiae sancti andreae dimidiam decimam suam de clæidune,

184r

pro filio suo quem fecerunt monachum.
(A)rnulfus de cilesfelda dedit episcopo gundulfo et monachis sancti andreae rofae totam medietatem totius decimae suae de cilesfelda, annonam scilicet et agnos, et porcellos, et caseos, et uitulos, et pullos si ibi sunt equarum, et unum uillicanum cum quinque acris terrae, pro anima patris sui et matris suae, et pro se ipso.
Et episcopus et monachi susceperunt ipsum arnulfum cum uxore sua et homines suos quos et quot uolebat in fraternitatem et in societatem totius beneficii ipsius aecclesiae, et super (hoc) fecerunt unum annuale missarum pro defunctis patre et matre.
Et isti sunt testes huius rei, Anscetillus archidiaconus, Radulfus prior cadomi, Hunfridus monachus, Radulfus clericus, Simon dapifer episcopi, Atheloldus frater eius, Wido biset, Haimfridus dapifer arnulfi, et alii multi.
((N)otandum quod de constitutione capituli Roffensis prouisum est quod quicquid percipit episcopus tam in uestiariis quam in calciariis per manum camerarii, et quicquid percipit in cereis et exeniis et consuetis per manum sacriste, de prouentibus ecclesie de norfl' recipit.
(D)e terra eudonis dapiferi de bugeleia solebat habere anscentillus archidiachonus)

19–24 *erasure*

184v

cantuarberiae decimam, de langeleia decimam de caseis et de porcis, de suttune de caseis et de bestiis, de le(l)eburna de caseis et de bestiis, de readlega de caseis et de bestiis, de culinga et de merelea ( ) de omnibus rebus.

(E)udo dapifer regis dedit sancto andreae omnes illas decimas quas adam frater suus quondam dederat anschetillo archidiacono cantuarberiae, et quas idem anschetillus postea concessit sancto andreae.
(R)odulfus pincerna eudonis dedit (monachis sancti andreae) quandam decimam suam (de culingis) ualentem v. solidos per annum pro anima patris et matris.
(R)odbertus de hede(n)ham omnem suam decimam de hede(n)ham dedit sancto andreae.
(R)odbertus de langeleia cum uxore sua habet societatem nostram, et dedit nobis suam decimam de langeleia, et quando obierint sepeliemus eos, et habebimus partem suae substantiae quantum uncuique pertinet.
(A)deloldus frater Balduini nostri monachi, dedit nobis omnem suam decimam, etiam de mobili pecunia, et quando de hac uita migrauerit, omnem suam partem totius pecuniae suae, et praeter

11–12 sancti andreae monachis *marked for transposition*

185r

hoc suos equos et sua arma, et concessimus ei fraternitatem et societatem nostri monasterii.
.
(H)ugo de port habet nostram societatem, et dedit nobis concedentibus filiis suis unoquoque anno xx. solidos ad pasca uidelicet pro decima de suo manerio quod uocatur ærhetha, et hanc donationem posuit super altare sancti andreae ipse et uxor eius et filii eius per cultellum suum.
(R)odbertus de sancto amando accepit societatem nostram et dedit sancto andreae medietatem decimae suae de hescendena. Postea dedit nobis aliam medietatem cum aecclesia quae ibi est pro filio suo quem fecimus monachum.
(G)eroldus homo haimonis uicecomitis concedente eodem haimone dedit nobis quandam decimam quae ualet per annum xx. solidos pro filio suo quem fecimus monachum.
(V)ulmerus homo arnulfi de hesdinc consilio adeloldi fratris balduini nostri monachi accepit nostram societatem et dedit nobis suam decimam, quae ualet per annum decem solidos.
(Rodbertus de borcstealle omnem suam decimam de terra sua concessit sancto andreae, aeternaliter.)

185v

(R)annulfus filius uualterii concessit sancto andreae suam decimam de sesmundeham quae unoquoque anno ualebit nobis octo millarios de harenc et hos harengos faciet nobis habere radulfus del bosc, testes radus filius uuillelmi, et rauennarius et radus picot, et ælmerus monachus cantuariae.
(H)aec est conuentio

quam haimo filius uitalis fecit uersus gundulfum episcopum de rouecestra, quod ipse haimo dedit episcopo et monachis aecclesiam de sturmutha et suam dominicam decimam totam cum omnibus consuetudinibus quae ad eandem aecclesiam pertinent, et iiii.or acros terrae qui in aecclesia sunt, et in eodem manerio pasturam ad centum oues. Et hoc fecit pro anima patris sui et matris suae et pro sua, et propter hoc quod quendam fratrem suum fecit monachum in aecclesia sancti andreae. Et haec ipsa conuentio fuit facta coram anselmo archiepiscopo, ita quod ipsemet affuit, et ita fieri concessit. Et isti sunt testes qui affuerunt, Baldeuuinus monachus, Wido monachus, Ansfridus clericus, Radulfus camerarius, Iuo de mala uilla, et (alii plures de familia archi episcopi, et Willelmus de etesham.)

186r

(R)adulfus malesmæins accepit societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo concessit eis suam decimam de stoches. Post mortem uero ipsius, Rodbertus malesmæins filius suus pro salute animae suae, et pro animabus patris et matris hoc concessit imperpetuum.
(W)illelmus de cloeuilla dedit aeternaliter (duas partes decime de acle) monachis sancti andreae rofensis aecclesiae pro filio suo quem ibi fecerunt monachum. Et hoc Gosfridus talebot dominus suus concessit.
(G)odefridus de scræmbroce et uxor eius acceperunt societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo dederunt illis monachis suam dominicam decimam aeternaliter.
(D)e Wicham terra sancti andreae quam episcopus Gundulfus dedit goisfrido talebot, retinuit idem episcopus omnem decimam omnium rerum ad opus monachorum suorum, quam et dedit illis aeternaliter possidendam.
(G)otcelinus de hænherste accepit societatem monachorum sancti andreae rofensis aecclesiae, et ideo dedit eis suam dimidiam decimam de terra sua illic, et totam decimam suam de terra

7–8 *erasure*

186v

sua in freondesberia. Donatio henrici regis.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo, et haimoni dapifero, et omnibus baronibus suis francigenis et anglis de cænt, salutem.
Sciatis me dedisse aecclesiae sancti andreae, et episcopo Gundulfo de rouecestra aecclesiam de eilesforda cum terra et decima et omnibus aliis rebus quae ad illam pertinent. Similiter aecclesiam de suthtuna cum tota decima in annona, et bestiis, et pasnagio, et molendinis, et in omnibus aliis rebus. Et aecclesiam de Wleuuic cum tota

decima. Et dimidiam decimam meam de tarente-
forda in annona tantum, et totam decimam
meam de estrotes, et totam decimam meam de
cealces. Et hoc facio pro anima patris mei
et matris meae, et pro anima mea et uxoris meae.
Testibus, eudone dapifero et haimone dapifero apud rouecestram.
Item de eodem.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archi-
episcopo, et haimoni dapifero, et omnibus ba-
ronibus francis, et anglis de chent, salutem.
Sciatis me dedisse sancto andreae de rourecestra,
et Gundulfo episcopo et monachis eiusdem loci
aecclesias de tarenteford, et de Ailesfort, et omnes

187r

aecclesias ipsis aecclesiis subiacentes, et omnes de-
cimas uillarum illarum in quibus sunt predictae
aecclesiae, in annona, in pasnagio, in pecunia
et in omnibus aliis rebus sicut sanctus augustinus me-
lius habuit in tempore patris mei aecclesiam de
mildeltona cum decimis eiusdem uillae. Et decimam
balenarum quae captae fuerint in episcopatu rofensi,
similiter concedo predicto sancto, et uolo et firmiter
precipio, ut predictus sanctus, et episcopus, et monachi, ipsas
aecclesias cum decimis sicut predixi teneant fir-
miter et perhenniter, ita quod a nullo eis fiat inde
iniuria. Testibus, Rotberto episcopo lincoliae, et Willelmo gifar-
do cancellario, et eudone dapifero, et haimone dapifero, et Willelmo
de a(s)bineio, et Willelmo peurel de doura, apud,
Rourecestram. In festo sancti Gregorii.
De niuue uuere.
(H)enricus rex anglorum, Haimoni dapifero,
et Hugoni de boch', salutem. Prohibeo ne pisca-
tores pescant in tamisia ante piscaturam (
) de rouecestra de niuuera. Et si ul-
terius inueniuntur piscantes, sint michi forisfa-
cti. Teste Waldrico cancellario, apud Westmoster.
De litle uuroteham.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo,

19–20 *erasure*

187v

et haimoni uicecomiti, et omnibus baronibus suis
francigenis et anglis de chent, salutem. Sciatis
me concessisse donum illud quod gausfridus
talebot dedit aecclesiae Sancti Andreae et episcopo Gun-
dulfo de rouecestra pro anima sua, scilicet me-
dietatem parui broteham. Testibus, anselmo archiepiscopo,
et Roberto episcopo lincoliae, et (comite Roberto) de mel-
lent, et Roberto filio haimonis.
De feria sancti paulini.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo,
et haimoni uicecomiti, et omnibus hominibus de cænt,
et omnibus baronibus suis totius angliae, salutem. Scia-
tis me dedisse et concessisse aecclesiae sancti andreae
apostoli, et sancti paulini confessoris, et episcopo Gundulfo
et monachis eiusdem aecclesiae, unam feriam omni

anno celebrandam duobus integris diebus in ciuitate rouecestra, id est ipsa die festiuitatis sancti paulini, et priori die ante ipsam festiuitatem, et totum theloneum quod inde eueniet quietum cum omnibus consuetudinibus feriae tam extra ciuitatem quam infra, in honorem praedictae aecclesiae et ipsorum sanctorum. Testibus, Willelmo de Wereluuast, et eudone dapifero, et haimone dapifero, et Willelmo peurel, et haimone peuerel. De ælham.

7 Roberto comite *marked for transposition*

188r

(E)go Willelmus de albinneio pincerna regis concedo deo et sancto andreae de rouecestria, et monachis eiusdem loci, totam meam decimam de uilla mea quae uocatur ælham in omnibus rebus, scilicet de bleio, et de pasnagio, et de molendinis, et de pecudibus, et de lana et de caseis, et unam carrucatam de terra in achestede, et unum boscum quod uocatur acholte, quae duo iacent in ælham, et medietatem decimae de biseuuitune in omnibus rebus, pro anima domini mei Willelmi regis, et henrici regis, atque pro anima mea, et patris mei et matris meae, et uxoris meae, et fratris mei nigelli, et nepotis mei hunfridi, et aliorum parentum meorum uiuorum atque mortuorum. Testibus militibus meis Nigello del wast, Ansfredo capellano, Radulfo de chieresburh, Ricardo caneleu, Ansgoto camerario, Rogero de ælham, Radulfo clerico episcop(i) Gundulfi, et ansfredo dapifero eius. Item de ælham.
(H)enricus rex anglorum, Anselmo archiepiscopo, et haimoni dapifero, et

188v

(omnibus) baronibus suis et fidelibus de chent, salutem. Sciatis me concessisse aecclesiae de rouecestra et sancto andreae, terras illas, et decimas, et boscum quod Willelmus de albini dedit eis. Et uolo ut honorifice teneant, scilicet, decimam de alham de dominio suo, et terram i. carruc', et boscum quod Robertus filius Watsonis tenuit de Willelmo predicto, et medietatem decime de bisuitona de dominio suo. T' Rogero episcopo et cancellario, apud Wintoniam.
(R)ogerius de ælham accepit societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo dedit eis dimidiam decimam de terra sua in ælham de omni re.
.
(E)aldulf de scærlesfelda accepit societatem illorum, et dedit eis dimidiam decimam de terra sua in ælham de omni re, et dimidiam decimam de terra sua in limmingis similiter de omni re.

(L)eofuuine scone de bere, accepit similiter
societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et
concessit illis dimidiam decimam de terra sua
in omnibus rebus.
(B)aldeuuinus on oferlande dedit similiter

189r

dimidiam decimam suam de terra sua in omnibus rebus
pro societate illorum.
(E)aduuord on oferlande dimidiam decimam
suam dedit illis de terra sua de omni re pro so-
cietate illorum.
(B)lakeman of flotbeame, similiter dimidiam
decimam suam dedit illis de omni re pro soci-
etate illorum de terra sua.
(L)eofuuine on acstede dimidiam decimam
suam dedit illis de terra sua de omnibus rebus pro soci-
etate illorum.
(V)ulfricus se mangere pro societate illorum de-
dit eis similiter dimidiam decimam suam de terra sua
in omnibus rebus.
(R)ainaldus de boeuuike pro societate illorum quam
accepit dedit eis dimidiam decimam de terra
sua quam tenebat de terra hunfredi dispensa-
toris Willelmi de albini.
(R)adulfus de chieresburh, dapifer Wil-
lelmi de albini, pro societate illorum, unicui-
que anno promisit se daturum quingentas an-
guillas.
(H)erbertus de gatindene pro societate illorum quam
accepit dedit eis totam decimam suam, aut quadra-

189v

ginta denarios, aut ualentem in anguillis.
Isti omnes homines Willelmi de albini, scilicet
Rog', Eald', Leofuuin', Bald', Eadword, Blakem',
Leofuuin', Wlfr', Rain', Rad', Herb', supradic-
tas donationes aeternaliter concesserunt mona-
chis aecclesiae sancti andreae, concedente et con-
firmante eodem Willelmo de albinneio
domino suo.
(V)lgerius nepos geroldi patris turstini
nostri monachi dedit nobis suam decimam de
(omni) terra sua pro societate nostra quam tunc habebat, et
promisit si plus adquireret terrae similiter se da-
turum omni tempore.
(G)osfridus de ros dedit aeternaliter decimam
suam de ealdeham monachis sancti andreae pro
anima uxoris suae, quae terra pertinet ad uuro-
teham, et ipsi monachi facient anniuersarium
illius uxoris singulis annis.
(G)undulfus de rofecestra frater grentonis
praepositi eiusdem uillae, in articulo mortis
suae dedit monachis sancti andreae mansam suam
pro anima sua aeternaliter. Pro quo beneficio, i-
psi monachi facient illius anniuersarium
singulis annis. (que reddit)

190r

(W)illelmus filius willelmi de horsburdenne
dedit aeternaliter decimam suam de cranke-
berga monachis sancti andreae pro anima uxoris suae,
quae terra pertinet ad mæruurtham, et ipsi monachi
facient anniuersarium illius uxoris singulis annis.
((R)ememorandum quod de constitutione capituli Roffensis prouisum est quod quicquid percipit episcopus tam in uestiariis quam in calciariis per manum camerarii, et quicquid percipit in cereis et exeniis et consuetis per manum sacriste, de prouentibus ecclesie de norfl' recipit.)
(W)illelmus de editune concessit etiam illis
decimam suam pro societate quam accepit,
ualentem per annum v. solidos.
(G)osfridus de deltsa cum uxore et filiis
acceperunt similiter et ipsi societatem, et con-
cesserunt totam decimam suam de deltsa.
(H)eimfred homo ernulfi
de cilesfeld, pro societate quam accepit, con-
cessit decimam de terra sua quam habebat in
cilesfeld.
(H)unfridus canuth de stælesfelda pro so-
cietate monachorum sancti andreae concessit eis
decimam suam, ualentem per annum x. solidos.
(S)maleman de cobbeham
pro societate illorum concessit eis de

6–9 *erasure* 10 de editune *glossed* de gurnæig

190v

duabus terris suis partem decimae, scilicet de una
duas partes, de alia terciam partem.
(R)odbertus camerarius filius Willelmi uendi-
dit ernulfo episcopo domino suo terram quam tenebat
in lundonia xx. sol', et episcopus concessit perpe-
tualiter ad comparanda ex eadem luminaria
aecclesiae sancti andre(ae, que reddit)
(H)ugo de niuueham pro societate
quam accepit cum uxore et filio fulcone, et
pro anima patris et matris et fratrum dedit mo-
nachis sancti andreae aecclesiam de northtuna cum
omni terra quae ad illam pertinebat, et dimidiam deci-
mam de omni re quae ad uillam pertinebat. Vnde ha-
bent monachi per annum, unam marcam argenti.
(I)ngelburgis quae fuit uxor herulfi
sutoris dedit mansam suam monachis sancti
andreae, quatinus ipsi tribuerent ei uictum
et uestitum de elemosinis illorum omni (uita sua, et
societa)tem concesserunt, et seruitium in fine sicut pro
sorore promiserunt facere.
(Æ)gelricus presbiter de cætham qui quondam cano-
nicus aecclesiae sancti andreae extiterat, pro ani-
ma uxoris suae godgyfae, et pro eo quod sepeli-
erunt eam honorifice (monachi,) dedit eis unam man-

7 *erasure*

191r

sam, reddentem xii. denarios per annum.

(R)icardus brutin de gillingeham cum uxore et filio dedit monachis aecclesiae sancti andreae omnem decimam suam, scilicet in annonam, in agnis, in porcellis, in caseis, et uitulis, et omnibus aliis rebus, pro fratre suo quem fecerunt monachum, et pro societate sua quam ei concesserunt.

(R)icardus filius malgerii de rokesle cum uxore et filio acceperunt societatem monachorum aecclesiae sancti andreae, et ideo illis concesserunt omnem decimam suam de totintuna terra sua aeternaliter in omnibus rebus.

(Æ)lfuuine preostes sunu cum uxore sua dederunt aecclesiae sancti andreae et mo(na)chis illic deo seruientibus unum mariscum infra insulam de grean pro animabus suis in perpetuum. Pro quo beneficio, ipsi monachi seruitium in fine promiserunt facere, sicuti pro fratre et sorore.

(E)adric de hescendena cum uxore et duobus filiis acceperunt societatem nostram eo pacto, ut quando obierint faciemus seruitium pro eis sicuti pro fratribus, et habebimus decimas aeternaliter de terris illorum quas habent in borc-

191v

stealla, et in freondesberia, in annona tantum.

(E)go hugo filius fulconis assensu uxoris meae Emmae, et filiorum meorum ( ) fulconis et aliorum, concessi deo et sancto andreae et monachis eius terram meam de sutgate quae est iuxta horreum eorum solidam et quietam pro xii. denariis unoquoque anno in festiuitate sancti michaelis pro ipsa terra michi uel ministro meo repetenti reddendis. Testibus Heruiso archidiacono, et albano et Warnerio monachis cantuariensibus, et Hunfrido et Rodberto et Ricardo rofensibus, et osmundo et letardo ernulfi episcopi seruientibus, et Willelmo coco et huberto nostris hominibus, et Gosfrido de clouilla et simone filio alulfi, et multis aliis.

(G)olduuinus cognomento grecus dedit aecclesiae sancti andreae et monachis pro filio suo ibidem facto monacho duas hagas terrae in rouecestra pertinentes ad frendesberiam, et partem terrae regis quae est iuxta ipsas hagas. Praeter has autem

192r

hagas dedit et dimidiam hagam iuxta cimiterium appendentem ad borchstellam, sed istam dimidiam hac conuentione dedit, quod eam tenebit donec monachi alias hagas hinc et inde habeant et domos auferant ad ampliandum cimiterium suum. Et tunc sine omni mora

uel contradictione tradet eam in manus
monachorum, uel ipse si uixerit, uel uxor
et filii eius si mortuus fuerit. Huius con-
uentionis testes sunt, Heruisus archidia-
conus, Radulfus clericus et Rodbertus filius eius,
Golduinus presbiter, Gelduinus et Rodbertus monetarii,
Gudredus filius diringi, Stephanus filius Goduui-
ni, Vuiet filius Golduini, et alii multi.
(E)go Rodbertus henrici
regis filius concedo aecclesiae et monachis
Rourecestrae pro meae animae et Roberti hamo-
nis filii animae salute terram illam et con-
suetudines ac quietudines quas idem Robertus
filius hamonis eis apud merlauam
in elemosina dedit et concessit, et uo-
lo ac precipio quod eas ita libere et quiete
teneant, sicut eas tempore praedicti

192v

Roberti liberius, quietius, melius, tenuerunt.
Testim', Gisleberto dapifero.
(H)aec est conuentio quam fecit coc cum episcopo
ernulfo et monachis sancti andreae apostoli
uidelicet quod concessit terram illam in qua
manebat cum domibus quae super e(a)ndem ter-
ram erant sancto andreae et monachis eius
aeternaliter possidendam post obitum eius et
uxoris ipsius. Et hoc fecit pro filio suo quem
idem monachi ad monachatum receperunt.
Testibus his, Rodberto et altero Rodberto hali-
man presbiteris, Radulfo clerico, Hugone,
Willelmo, Radulfo de sancto claro, Rodberto filio
Willelmi de clouil, Hugone diacono et nigel-
lo praepositis de rouecestria, Letardo prae-
posito monachorum, Golduuino greco, Gu-
dredo, Eduuino fot, Godrico filio uuen-
nith, Heimone filio cenestan, Willelmo
le blund, Sinot mercatore, Willelmo porta-
rio, et multis aliis.
(G)oduuinus filius edith dedit dimidiam man-
sam suam aecclesiae sancti andreae et monachis pro
filio suo ibidem facto monacho pertinentem
ad borcstelle. Testibus, Golduuino presbitero, Ead(uui-
no fot, Gudredo fili(o) diringi, et multis aliis.)

24–5 *addition by the main scribe*

193r

(H)aec est conuentio quam Gosfridus pitit fecit
cum monachis sancti andreae. Quadam uice paene
ad mortem infirma(ba)tur, et ideo requisiuit ab eis
monachiles pannos ad succurrendum, uel
tunc, uel quando obiret. Qui concesserunt ei pro una
haga quam dedit illis aeternaliter habendam, (que reddit)
et pro aliis beneficiis multis. De qua haga debet
habere praepositus regis xii. denarios de gabla
ad natiuitatem sancti Iohannis baptistae. Testm' Ricardus
nepos ipsius gosfridi, Haimo filius kenestani, et

Eaduuardus homo ipsius gosfridi, et alii plures.
(H)aec est conuentio quam fecit Geldeuuinus
monetarius cum episcopo ernulfo, et monachis sancti
andreae apostoli, uidelicet quod concessit mansionem suam
quae est iuxta cimiterium monachorum quietam et liberam, (que reddit)
et iiii.or acros terrae pertinentes ad borcstelle, et vi.
pertinentes ad deltsam aeternaliter possidendam sancto
andreae, et monachis eius pro eo quod idem monachi
ipsum ad monachatum receperunt. Huius con-
uentionis testes sunt, ecclesiae sancti andreae prior, orduuinus,
et totus conuentus fratrum, Heruisus eiusdem ecclesiae archi-
diaconus, Radulfus clericus, et filius eius Rodbertus,
Stephanus filius Goduuini, Haimo filius kenestani,
Gudred filius leofgeti, et alii plures franci, et angli.

6, 15 (que reddit) *added by a different hand*

193v

((H)aec est conuentio inter praepositum frendesberiae
et ciues rofenses, propter opus brais, et grut.
Omni anno unaquaeque mansura reddet sex
denarios. Huius conuentionis et redditio-
nis testes sunt, Orduuinus prior, Clemens
monachus, Martinus monachus, Hund-
fridus monachus, Ansfridus dapifer, Roge-
rus de hallingis, Radulfus clericus, Kene-
stanus, Gosfridus paruus, Lifuuinus
dore, Rodbertus monetarius, Eaduuardus
dan, Ricardus batnoise. Dimidium huius
census reddendum est ad festiuitatem Sancti
Michaelis, et altera pars ad purificationem
Sanctae MARIE.)
((N)otandum quod de constitutione capituli
roffensis prouisum est quod quicquid percipit
episcopus tam in uestiariis quam in calciariis per
manum camerarii, et quicquid percipit in cereis
et exeniis et consuetis per manum sacriste, de pro-
uentibus ecclesie de norflete recipit.)
.
.
.
.

15 *change of hand*

194r

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

194v

(D)e terra Hakefisc debet dare secretarius
de gabla ad natiuitatem sancti iohannis xxxi.
denarios, et unum obolum.
De terra Golduuini grec, duos denari-
os et obolum ad eundem terminum.
De terra Gundulfi, unum denarium et qua-
drantem, ad eundem terminum.
De terra Godrici, xv. denarios in tercia
feria pascae primae septimanae, et vi. ad
festiuitatem sancti petri mense augusto.
De terra Gosfridi pitit, xii. denarios
ad natiuitatem sancti iohannis. (De terra coc, x. d'
iii. feria pascae, et vi. ad uincula sancti petri.
(G)ausfridus de deltsa dedit nobis xxx.
acros terrae iuxta prestafelda pro filio suo
quem ( ) fecimus monachum. Quod con-
cessit herebertus filius eius. Sed et Walterius
tirel dominus ipsorum concessit postea et con-
firmauit, quia pro ipsa concessione acce-
pit societatem nostram, et ita post accep-
tam societatem posuit cultellum suum
super altare Sancti ANDREAE.)
.
.

195r

.
((G)odricus de deltsa accepit sotietatem
nostram, et ideo concessit nobis singulis
annis decimam de annona sua.)
:
:
(N)otum sit omnibus tam posteris
quam presentibus quod Gosfridus de delsa
consensu domini sui et filiorum suorum dedit
aecclesiae sancti andreae quandam partem terrae
suae quam habebat in delsa cum filio suo
quem in eadem aecclesia monachum fecit,
quam terram aecclesia et monachi tota uita
gosfridi et multo tempore hereberti here-
dis sui tenuerunt in pace et sine omni ca-
lumnia. Orta uero quadam discordia inter
monachos et herbertum, ipse herbertus coepit
calumniare partem terrae quam pater suus
dederat aecclesiae, dicens monachos plus

terrae suae quam pater suus eis dedisset usurpasse. Propter quam discordiam et calumniam pacandam et in aeternum finiendam, monachi dederunt ei x. solidos, et unum palefridum ualentem x. solidos, et ipse clamauit quietam

2–6 *erasure*

195v

ipsam calumniam pro anima patris sui et sua et uxoris suae ac filiorum suorum, ita quod monachi nullum seruitium, nullam consuetudinem debent facere, neque de illa terra quae fuit sine calumnia neque de illa de qua mota est calumnia, nisi solummodo scotum regis quod uocatur denegeld, et tunc tota illa terra defendet se ad ipsum scotum pro xx.ti acris. Testibus his, Martino monacho celarario, Hunfrido monacho, Warnerio monacho cantuariensi, Heruiso archdiacono, Rodberto dofforensi, Adelardo, Willelmo coco, Hunfrido portario, Northmanno, Birthtrico de suthgate, et multis aliis.

:
:
:
:
:
:
:
:
:
:

15–24 *erasure*

196r

(H)aec sunt quae ordinata sunt a domino nostro Gundulfo episcopo ad uestitum monachorum.

De rouecestra, x. libras. De molendino eiusdem uillae, xxx. solidos. De cellario, xxiiii. solidos. De frandesberia, v. libras, et x. solidos. De stoches, xxx. solidos. De fletis, iiii. libras, et x. solidos. De Wldeham, maiori et minori, xxx. solidos. De hederham, v. libras. De tarenteford, ii. libras. De northfletis, iii. libras, et x. solidos. De cantuariae, iii. libras. De bullocesfelde, ii. libras. De grean, xv. solidos. De ærhetha, xx. solidos. De adeloldo de cilesfelda, x. solidos. De uulmero eiusdem uillae, x. solidos. Rodbertus de uuateuilla, xv. solidos. Radulfus pincerna, vi. solidos, et viii. denarios. De archidiacono, x. solidos. Willelmus de editune, v. solidos. Heimfred, vi. solidos, et viii. denarios. Hunfrith canuth, x. solidos. Radulfus pincerna, v. solidos, (de culingis. Et omnes decimas quas anschetillus archidiaconus de cantuaria tenebat de adam fratre eudonis dapiferi.)

Osbernus de biliceham, xii. solidos. Godefridus
de scræmbroce, x. solidos. Vlgerius nepos

196v

geroldi, v. solidos. De æilesford, xx. solidos. De
suðtune, xx. solidos. De uuleuuic, iiii. solidos.
De ciselherste, iiii. solidos.
(E)rnulfus rofensis episcopus. Omnibus hominibus
de buchingeham francis et anglis salutem.
Sciatis me concessisse aecclesiae sancti andreae de roue-
cestra ad luminaria eiusdem aecclesiae aecclesiam
de edenham, et terras et decimas omnes quas ipsa
aecclesia hucusque habuit uel deinceps habere
poterit, cum omnibus rebus in campis et pratis ad
ipsam aecclesiam pertinentibus. Decimam etiam de do-
minio de edenham et de cudintuna in anno-
na, in uitulis, in agnis, in puleinis, in pur-
cellis, unam quoque hagam, et dimidiam hidam terrae
in hedenham, quas ansfridus clericus in uita sua
tenuit. Haec omnia concessi et dedi aecclesiae sancti an-
dreae, ut ipsa aecclesia deinceps in perpetuum haec
habeat et teneat pro anima mea, ita ut secreta-
rius aecclesiae quicunque ille fuerit post obitum meum
singulis annis in die anniuersarii mei det pro
anima mea decem solidatas panis pauperibus, et xx.ti
solidos in refectorium fratribus. Huius concessionis
testes sunt, aecclesiae sancti andreae prior Orduuinus, et
totus fratrum conuentus, Heruisus eiusdem aecclesiae

197r <one leaf replaced>

archidiaconus, Rodbertus dofforensis, Egel-
uuordus et helias clerici, Ansfridus dapifer,
et miles eius uuillelmus de sancto albano, Willelmus
de cusintuna cum filio suo Wimundo, Ra-
dulfus picot de stisteda, Robertus et Ricar-
dus cubicularii, et plures alii franci et angli.
(N)otum sit omnibus tam posteris quam prae-
sentibus sanctae rofensis aecclesiae fidelibus, quod
ego Ernulfus eiusdem aecclesiae episcopus concessi in
perpetuum ad edificandas et sustentandas
domos monachorum denarios quos presbiteri pa-
rochiani solent reddere uel quando
crisma accipiunt, uel ad synodum con-
ueniunt. Teste Heruiso archidiacono,
Guarnerio cantuariensi monacho, Rodberto dof-
forensi canonico, Ansfrido dapifero, Athe-
lardo, Ricardo, Gosfrido, Scotlando, Aelsta-
no filio adelardi, Osberno filio osmundi,
et multis de familia nostra, et aliis.
(H)aec est elemosina, quam
domnus ernulfus episcopus consensu
et rogatu monachorum constituit singu-
lis annis faciendam pro anima patris nostri
Gundulfi episcopi in anniuersario ipsius.

197v

Secretarius debet dare quadraginta denarios.
Camerarius quadraginta denarios.

Celararius quadraginta denarios, et unum millenarium allecium. Hedreham quattuor solidos et duos salmones. Frendesberi, denintuna, Flietes, Wldeham, sex solidos et duos salmones. Stoches, duos salmones. Lamhetha, unum. Suthuuerca, unum. Hos uiginti solidos recipiet celararius, et empto inde pane et allece, ipse cum elemosinariis distribuet ipsa die pauperibus. Salmones autem habebunt fratres in refectorio.

(A)nsgotus de rouecestra accepit societatem beneficiorum ecclesie sancti Andree et monachorum tempore Gundulfi episcopi, et dedit eidem ecclesie et monachis, totam decimam suam de deltsa. Et de molendino similiter quod postea fecit totam decimam, et quandam particulam terrae que inclusa est infra murum monachorum uersus austrum, et quinque acros terre iuxta prestefelde dedit eis, et ipsi iuxta peticionem suam dederunt ei pannos monachicos in articulo mortis sue, et fecerunt seruitium pro eo sicuti pro monacho.

12 *change of hand*

198r

De subiectione et fidelitate abbatissae de mellingis.

(D)ie illa qua Gundulfus rofensis episcopus abbatiam de mellingis dedit sanctimoniali auitiae, eadem sanctimonialis eidem episcopo, eiusque successoribus, et sanctae rofensi aecclesiae, iurauit fidelitatem, et subiectionem, et quia nec per se, nec per aliam personam, praedictam subiectionem dissoluere temptaret. Hoc autem facto sacramento, praedicta auitia episcopo firma et stabili conuentione promisit, quia sine eius consilio et licentia, in abbatia sibi data, priorem nec poneret nec deponeret, nec ullam sanctimonialem reciperet, nec terram inde daret uel auferret. Huius rei testes fuerunt isti audientes et uidentes, Radulfus abbas belli, Orduuinus prior, Paulinus secretarius, Alueredus, Andreas medicus, Arnulfus capellanus episcopi, Iohannes, Goisfridus, Albericus, Odo, Beringarius, Willelmus subprior, Hunfridus, Ernegrinus, Hugo nepos episcopi, Willelmus iuuenis, Radulfus clericus, Ansfridus clericus, Godardus clericus, Rodbertus camerarius, Hugo camerarius, Ansfridus dapifer, Hunfridus porta-

198v

rius, et alii plures. De earhetha, et de halilei.

(N)otum sit omnibus tam posteris quam praesentibus quod ego henricus de port anno ab incarnatione domini millesimo centesimo viii. indictione prima concedente uxore mea hatheuuis et filio meo hugone imperpetuum ut

elemosinam donaui deo et fratribus in aecclesia
roffensi quae est constructa in honore sancti
andreae apostoli seruientibus xx. solidos de red-
ditione mea de earhethea et decimam totam
de halegele, de qua quidem praedictus sanctus dimi-
diam partem habuerat, caeteram uero pro amore Ra-
dulfi episcopi ut praedictum est supra taxato tempo-
re donaui. Hoc autem pro animabus tam predeces-
sorum quam successorum meorum donaui, et ex hoc
beneficium ipsius loci animae meae in fine ut
monacho concessum fuerit. Terminus uero dena-
riorum est in natiuitate domini, decimae autem
in augusto. Teste Hugone filio fulconis,
Herberto de cænt, Ansfrido clerico, Ra-
dulfo clerico, Hosberno de mæruurthe.
(N)otum sit omnibus
tam posteris quam presentibus rofensis
aecclesiae amicis et fidelibus, quoniam Radulfus

199r

clericus pro concordia et pace habenda de
multis querelis quas rofensis episcopus
Ernulfus aduersus illum habebat, eidem
episcopo concessit mansionem suam quae est
iuxta cimiterium ( ) monachorum quie-
tam et liberam, et liberationem quam in predi-
cta habebat aecclesia, postquam a seculo de-
cesserit. Preterea redditum xx.ti solidorum,
uidelicet apud langeport de quodam
homine denarios xx. Ibidem de quadam
uidua, solidos ii. Alibi de Brichtrico et Ra-
dulfo, solidos v. Apud eastgate de Eluredo
cobi, denarios xii. De haga ante nouum
pistrinum, solidos iii. De quinque acris ad aec-
clesiam de uuldeham pertinentibus pro cimiterio
de burcham, solidos vii. et denarios iiii.
De quibus, Haimo filius chenestani reddere
debet denarios xvi. lifuuinus pistor, solidos
iiii. uulmerus rufus, solidos ii. si tamen ro-
fensis episcopus predictus uel alius, aecclesiam de
uuldeham cum beneficiis ad eandem pertinen-
tibus filiis radulfi uel caeteris parentibus
ita in posterum tenendam concesserit, sicu-
ti radulfus eam in uita sua tenuit.

199v

Sin autem, qui feudum radulfi habuerint,
de eodem feudo episcopo rofensi aeque ualen-
tem redditum restituant. Haec autem
omnia utrimque concessa sunt hac condi-
tione, ut caetera omnia quae ipse radulfus
ab episcopo tenebat, quiete et in pace quam
diu in seculo fuerit teneat et habeat, et
quandocunque uoluerit filium suum in
aecclesia sancti andreae monachum faciat, et
ipsemet siue pecuniam attulerit siue
non, ibidem monachus fiat. Huius con-
uentionis testes fuerunt, Albanus et

Guarnerius monachi cantuarienses, Hunfridus, Martinus, Rodbertus, Guillelmus, monachi refenses, Heruisus rofensis archidiaconus, Rodbertus dofforensis canonicus, Brodo presbiter, Fulbertus de cilleham, Geroldus filius seram, Ansfridus dapifer, Rannulfus constabularius, Symon, Adam, Paganus, milites, Hunfridus portarius, Adelardus, Gerbodus, Letardus, et alii plures.
(G)olduuinus presbiter de rouecestra dedit aecclesiae sancti andreae dimidiam hagam in rouecestra, pertinentem ad freondesberiam. Pro quo

200r

beneficio monachi sancti andreae iuxta petitionem suam (fecerunt ibidem filium suum monachum. Que terra reddit)
:
:
(S)imiliter et Ælfuuinus filius dirgiuae dedit dimidiam hagam pertinentem ad borchstellam monachis sancti andreae, et ideo impetrauit in articulo mortis pannos monachicos, et totum seruitium ab eis sicuti pro fratre.
(G)odricus filius æluuini frater ælrici presbiteri dedit et ipse similiter dimidiam hagam de terra regis pertinentem ad praeposituram ipsius, pro eo quod monachi sancti andreae iuxta petitionem suam ( ) dederunt ei pannos monachiles in articulo mortis suae, et totum seruitium fecerunt pro eo sicuti pro fratre et benefactore. De qua terra debent monachi (d)are praeposito regis de gabla xv. denarios in tercia feria pascae primae septimanae, et sex ad festiuitatem sancti petri mense augusto.
.

2–5 *erasure*

200v

(H)aec conuentio habita est inter monachos rofenses et uxorem Rodberti latimarii. Haec mulier tenebat quandam terram de freondesberia quae uocabatur thorniduna, et reddebat inde uiginti solidos praeposito freondesberiae per singulos annos, et debebat terram illam tenere usque ad mortem suam. Post mortem autem suam debebat esse sancti andreae et monachorum, non alicuius parentum illius sicut ipsa affirmabat. Diu ergo ante mortem suam placuit ei ut terram eandem redderet sancto andreae et monachis pro salute animae uiri sui et suae et parentum suorum. Veniens itaque die dominica quadam post processionem ante altare sancti andreae astantibus

monachis et francis et anglis multis
reddidit terram ipsam apostolo sancto et monachis
aeternaliter possidendam,
:
dans cum terra omnia
quae habebantur super ipsam terram. Mona-
chi uero pro hac re magis confirmanda de-
derunt illi sexaginta solidos, quos postea

19–21 *erasure*

201r

brodo presbiter qui eius filiam habebat cal-
lide extorsit, et praeterea promiserunt ei
quia inuenirent ei uictum et uestitum
quam diu uiueret, uictum uidelicet de
celario quantum uni monacho, et praeter
hoc unum ferculum de carne quattuor diebus
in ebdomada. Vestitum uero de camera hono-
rabilem qualem eius aetatem et personam deceret.
Vni autem eius seruienti et uni pedisequae
qui ei seruirent talem darent uictum
qualem caeteris aecclesiae seruientibus. Super haec
omnia darent ipsi dominae uiginti solidos
singulis annis quibus seruientes sibi soli-
daret et uestiret, et caetera sibi necessa-
ria prout uellet ipsa procuraret. Cum autem
obiret, conuentus eam sepeliret, et an-
niuersarium eius singulis annis faceret.
Huius conuentionis sunt testes, Rodbertus presbiter
filius golduuini presbiteri, Ordegus presbiter de ho,
Radulfus clericus, Hugo clericus, Vuigetus
clericus, Golduuinus grecus et frater eius Eaduui-
nus, Eaduuinus fot, Rodbertus secretarius, Gu-
dredus filius dioringi, et alii multi.
.

201v

((R)icardus bellus et aernulfus de strodes
cum uxoribus suis acceperunt societatem
nostram et dederunt nobis omnem decimam
suam etiam de mobili pecunia et sepeliemus)
( )
((G)odingus de hou in infirmitate qua et mor-
tuus est inter caetera sua quae commendauit
et distribuit, assensu uxoris suae et filiorum atque
( ) amicorum suorum qui praesentes fuerunt, concessit
nobis singulis annis quattuor solidos. Quod eius
donum uxor illius cristina per cultellum super altare
sancti andreae posuit, et omni anno hos ipsos quattuor
solidos in die festiuitatis sancti Paulini a se et a suis
heredibus in perpetuum reddendos et super altare po-
nendos statuit.
(S)imiliter frater ipsius godingi (Hugo) in ipsa festiuitate
a se et heredibus suis dandos concessit duos solidos.
(F)ulco filius hugonis de niueham quando acce-
pit societatem nostram cum uxore sua concessit nobis
assentiente ipsa uxore sua singulis annis decem

solidos in festiuitate sancti michaelis, quos dabit alexander
et heres eius de terra de blecemere, sicut ipsos debebant
dare ipsi hugoni pro ipsa terra singulis annis. Quod si
ipse alexander heredem non habuerit, uel ipsam terram

5 *erasure* 6 *change of hand*

202r

tenere non potuerit uel noluerit, habebimus ipsam terram
loco decem solidorum quietam ab omni censu et consuetudine.)
((R)annulfus constabularius de decima nostra
quam tenet, dat nobis per annum octo soli-
dos ad medium quadragesime.
(H)ugo de stocheis dat nobis per annum de nostra
decima quam tenet v. solidos ad festiuitatem
sancti andreae, et v. ad pascha.
(D)e æslingeham terra sancti andreae, quam
episcopus Gundulfus dedit goisfrido talebot,
retinuit idem episcopus omnem decimam omnium
rerum ad opus monachorum suorum, quam
et dedit illis aeternaliter possidendam.)
( )cotlandus de aescedene, sepultis a nobis honorifice
tribus filiis eius sub breui tempore defunctis, uenit in
capitulum nostrum cum uxore sua et pluribus amicis suis, et
dedit nobis in aeternum possidendam quandam terram iuxta
murum uineae nostrae ad orientalem plagam, solidam et
quietam ab omni censu et consuetudine, excepto quod
quando ciuitas scotabit decem libras, tunc et
nos scotabimus pro ipsa terra ad idem scotum tres denarios.
Ipse autem et haeredes eius acquietabunt eam cum caetero feudo
suo quod tenent de heltone erga ipsum heltonem et
haeredes eius. De quodam quoque prato quod ( ) stephanus

3, 14 *changes of hand* 14 *initial 'S' not supplied* 24 *erasure*

202v

filius goduini tenebat de illo unde habebat singulis
annis sedecim denarios, octo denarios concessit nobis,
quia alios octo ante dederat hospitali domui infir-
morum. Praeterea quia plurimo tempore et suo et patris sui
habueramus decimam suam de annona tantum, ipsa die
nobis concessit et super altare cum memoratis donis posuit
tunc et deinceps in perpetuum totam decimam suam sicut
de annona ita et de uitulis et agnis et porcellis.
Has donationes dedit nobis pro anima sua et coniugis
suae, et patris et matris suae, et liberorum suorum.)

203r <six inserted leaves>

Willelmus dei gratia cantuariensis archiepiscopus, sedis
apostolice legatus. Omnibus hominibus et amicis
suis, tam prelatis quam subditis, cuiuscunque con-
ditionis sint aecclesiae filiis salutem deique benedicti-
onem et suam. Noscant presentes et postfuturi me
reddidisse et firmiter concessisse, et ex parte
dei et beati petri et nostra iure inconcusso hoc
presenti scripto meo confirmasse consilio et assen-
su clericorum et laicorum nostrorum ecclesie sancti an-
dree roffensi et dilecto filio nostro Iohanni episcopo,
omnem potestatem et iura episcopalia illi per-
tinentia in maneriis nostris et clericis et
laicis sui episcopatus sicut unquam melius uel honora-
bilius tenuerunt antecessores sui Gundul-
fus uel Arnulfus episcopi. Testibus Helewis archidiacono
cantuariensi, et Fulcone priore sancte oside, et Abel cano-
nico, Alueredo priore Sancti gregorii, Rad'
cad', cum multis aliis clericis et laicis,
apud cantoroberiam.
.
.
.
.
.

17–18 Rad' cad' *presumably for* Radulfo cadomensi

203v

(I)MARVS dei gratia tusculanus episcopus, apostolicae
sedis legatus. Omnibus matris aecclesiae filiis ad
quos litterae istae peruenerint, salutem. Rei gestae
memoria litteris prouide committitur, ne lites
semel sopitae, in futuro iterum instaurentur.
Proinde uniuersitati uestrae per praesentia scripta
notum esse uolumus, quod inter ascelinum rofensem
episcopum, et eiusdem loci monachos, aecclesiae scilicet beati
andreae, super iure maneriorum lamhetham
et hendenham, controuersia huiusmodi
orta est. Asserebant praedicti monachi memo-
rata maneria sibi ad uictum proprium a rege an-
glorum willelmo iuniore, et lamfranco piae
recordationis cantuariensi archiepiscopo, et
gundulfo rofensi episcopo concessa rationabi-
liter et donata, et ad eiusdem rei euidentiorem
probationem, eorundem car( )tas et confirma-
tiones, et sequentium regum anglorum henrici,
et stephani, et anselmi cantur' archiepiscopi
in medium proferebant. Contra quae cum
praefatus ascelinus rofensis episcopus nichil firmum,
nichil ualidum responderet, nec se in pretaxatis
maneriis ius habere probare posset, assiden-
tibus nobis uenerabilibus fratribus Teobaldo cantuariensi

19 cantur' *for* cantuariensis

204r

archiepiscopo, Rodberto lundoniensi, Henrico wintoniensi,
Alexandro linconiensi, Ebrardo, Noruuic', Si-
fredo Cicestrensi episcopis, Gaufrido Sancti albani, Ger-
uasio westmonasterii, Petro scireburn', abbatibus,
et magistro hilario, et aliis quam pluribus
religiosis personis ipsa maneria cum omnibus
suis appenditiis secundum quod carte donatio-
nis et confirmationis continebant, ipsis
monachis adiudicauimus, et ipsos possessores
constituimus ipso eorum episcopo promittente, quod
deinceps sine uexatione et inquietatione,
monachos bona et possessiones suas habere
permitteret, et pacem eis seruaret, quod et ipsi
firmiter obseruare precipimus, ad cuius rei ar-
gumentum ipsos monachos in osculo pacis
recepit. Nos itaque praedictorum fratrum iustis
petitionibus facilem praebentes assensum,
tam sepedicta maneria quam alia omnia
eorum bona et possessiones quas in praesentia-
rum iuste possident, uel in futuro legitime
habituri sunt, iura etiam, consuetudines,
libertates rationabiliter indultas, auctoritate
officii quo fungimur ipsis confirmamus, et
praesentis scripti attestatione roboramus.

2 Ebrardo, Noruuic' *for* Ebrardo noruuicensi 4 scireburn' *probably for* scireburnie

204v

(T)EODBALDVS gratia dei cantuariensis archiepiscopus et to-
tius britanniae primas omnibus sancte aecclesiae
fidelibus salutem. Notum uobis esse uolo quod omnes
donationes et concessiones omnium mane-
riorum et omnium terrarum, et omnium aecclesiarum
cum omnibus redditibus et rectitudibus suis,
et omnium decimarum quae hactenus concessae
et donatae sunt aecclesiae sancti ANDREAE apostoli quae sita
est in ciuitate rouecestra a quibuscunque
siue regibus siue archiepiscopis uel episcopis seu comi-
tibus seu aliis quibuslibet huius regni nobilibus
concessae sint aut donatae, ego teodbaldus
gratia dei cantuariensis archiepiscopus et totius britanniae primas
auctoritate michi a deo collata, omnimodo
firmas et in perpetuum stabiles esse confirmo.
Et eas nominatim quas GVNDVLFVS illius
aecclesiae episcopus ut ad usum monachorum illorum
qui in eadem aecclesia domino christo et praedicto apostolo
deuote famulantur, permaneant ordi-
nauit, ego eidem aecclesiae et eisdem monachis
iure aeternae haereditatis habendas et libere
atque quiete confirmo possidendas. Et
sicut ipse praenominatus episcopus qui aecclesiam
illam fundauit et monachos illos illic

205r

congregauit, et ipsa maneria et terras quas
in suo dominico habebat, ipsis monachis a
suo proprio uictu discreuit, discretas dedit,

uidelicet Wldeham cum omnibus appenditiis
suis, Frendesberiam cum omnibus appenditiis
suis, Stokes cum omnibus appenditiis suis,
Suthfletam cum omnibus appenditiis suis,
Danitunam cum omnibus appenditiis suis,
Lamhetham cum omnibus appenditiis suis,
Hedenham cum manerio quod appendet
cudintuna nomine, et cum omnibus xl.
hidis terrae quae appendent, et omnes alias
minutas terras, et omnes redditus omnium
terrarum quas suo tempore adquisiuit et
illis dedit, ita firmiter et stabiliter in
omnibus omnia ista monachis illis confir-
mo et corroboro. Et sicut beatae memo-
riae ANSELMVS cantuariensis archiepiscopus et GVNDVLFVS
supradictae aecclesiae episcopus ista omnia a rege
HENRICO confirmata confirmauerunt,
et eidem aecclesiae et monachis praedictis atque post
illos in perpetuum uicturis firmiter stabilia
et stabiliter firma et illibata permanere
sanxerunt, et auctoritate dei omnipotentis

205v

patris et filii et spiritus sancti et omnium sanctorum
eius omnes illos qui aliquid de regia conces-
sione et illorum institutione uel confir-
matione infringerent excommunicaue-
runt, ita et ego tantorum uirorum exempla
secutus, instititiones, concessiones et con-
firmationes, et omnia praedicta ipsis mo-
nachis in perpetuum habenda firmiter sta-
bilio et stabiliter firmo et illibata perma-
nere sancio, et sub eadem interminatio-
ne omnes qui hanc eorum et nostram confirma-
tionem infirmare, uel absque communi
fratrum aecclesiae illius uel consilio uel consen-
su immutare praesumpserint, a limi-
nibus sanctae matris aecclesiae donec ad satisfacti-
onem congruam ueniant ex omnipoten-
tis dei patris et filii et spiritus sancti omniumque
sanctorum auctoritate sequestro.
.
.
.
.
.
.

206r

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

.
.
.
.

PRIVILEGIVM EVGENII PAPE.

(E)ugenius episcopus seruus seruorum dei, dilectis filiis brieno priori ecclesiae beati andree rofensis, eiusque fratribus tam presentibus quam futuris regularem uitam professis, inperpetuum. Ad hoc uniuersalis ecclesie cura nobis a prouisore omnium bonorum deo commissa est, ut religiosas diligamus personas, et beneplacentem deo religionem studeamus modis omnibus propagare. Neque enim deo gratus aliquando famulatus impenditur, nisi ex karitatis radice procedens, a puritate religionis fuerit conseruatus. Oportet igitur omnes christiane fidei amatores religionem diligere, et loca

23 *read* consecratus

206v

( ) uenerabilia cum ipsis personis diuino seruicio mancipatis attentius confouere, ut nullis prauorum hominum inquietentur molestiis, uel inportunis angariis fatigentur. Quapropter dilecti in domino filii uestris iustis postulationibus clementer annuimus, et prefatam beati andree apostoli ecclesiam, in qua diuino mancipati estis obsequio, sub beati petri et nostra protectione suscipimus, et presentis scripti priuilegio communimus. Statuentes ut quascunque possessiones, quecunque bona, tam ex dono et concessione bone memorie lanfranci Anselmi, Radulfi, Teodbaldi, cantuariensium archiepiscoporum, et Gundulfi rofensis episcopi, Willelmi et Henrici anglorum regum, quam aliorum dei fidelium, inpresentiarum iuste et canonice possidetis, aut in futurum concessione pontificum, liberalitate regum, largitione principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis prestante domino poteritis adipisci, firma uobis uestrisque successoribus et illibata permaneant. Concessionem autem uobis rationabiliter factam ab ernulfo bone memorie episcopo uestro de sinodalibus denariis, et scripti eius pagina confirmatam, ratam esse censemus. Preterea concordiam que inter uos et uenerabilem fratrem

207r

nostrum ascelinum episcopum uestrum, per prefatum Teodbaldum cantuariensem archiepiscopum de lamheða, Cudintuna, et quibusdam aliis possessionibus iuste et canonice facta est, ratam et firmam esse decernimus. Preposituram quoque ipsius ciuitatis sicut actenus super homines uestros et episcopi et prepositure regis quartam partem racionabiliter habuistis, socam etiam, et sacam, tol, et tem, et infangenetheof, ceteras quoque consuetudines et libertates uestras racionabiliter hactenus habitas, nichilominus uobis confirmamus. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prefatum locum temere perturbare, aut eius possessiones auferre, uel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet uexationibus fatigare. Sed

omnia integra conseruentur, eorum quorum gubernatione et sustentacione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salua sedis apostolice auctoritate, et diocesanorum episcoporum canonica iusticia et reuerentia. Si qua igitur in futurum ecclesiastica secularisue persona huius nostre constitutionis paginam sciens, contra eam temere uenire temptauerit, secundo tertioue commonita, si non reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se diuino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, et a sacratissimo corpore

14 *read* eorum pro quorum

207v

et sanguine dei et domini redemptoris nostri iesu christi aliena fiat, atque in extremo examine districte ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco sua iura seruantibus, sit pax domini nostri iesu christi. Quatinus et hic fructum bone actionis percipiant, et apud districtum iudicem premia aeterne pacis inueniant amen amen.

.

Dat' transtiberim per manum Rodberti sancte Romane ecclesie presbiteri cardinalis et cancellarii v. kl' martii, indictione viiii.a, incanat' dominice anno M.c.xl.v. pontificatus uero domni Eugenii pape iii. anno secundo.

.

+ Ego Eugenius catholice ecclesie episcopus ss'.
+ Ego conradus sabinensis episcopus ss'.
+ Ego albericus hostiensis episcopus ss'.
+ Ego ymarus tusculanus episcopus ss'.
+ Ego odo diaconus cardinalis sancti Georgii ad uelum aureum ss'.
+ Ego Guido diaconus cardinalis sanctorum cosme et damiani ss'.
+ Ego octauianus diaconus cardinalis sancti nicolai in carcere tulliano ss'.
+ Ego Gregorius diaconus cardinalis sancti angeli ss'.
+ Ego Berardus diaconus cardinalis sancte Romane ecclesie ss'.
+ Ego Guido diaconus cardinalis sancte marie in porticu ss'.
+ Ego G G presbiter cardinalis tituli calixti ss'.

10 *read* incarnationis 13 ss' *meaning* subscripsi 24 G G *meaning* Gregorius

208r

Ego Guido presbiter cardinalis tituli sancti Grisogoni ss'.
Ego Gilbertus indignus sacerdos sancte romane ecclesie ss'.
Ego Guido presbiter cardinalis tituli sanctorum Laur' et D ss'.
Ego bernardus presbiter cardinalis tituli sancti clementis ss'.
Ego Iordanus presbiter cardinalis tituli sancte ( ) Susanne ss'.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

4 *read* sancti laurentii in damaso 6–24 *blank space used for facsimiles of the pope's rota and the BENE VALETE monogram*

208v

209r

(S)uthfleta manerium episcopi hrofensis se defendebat in tempore eaduuardi regis pro vi. solinis, et nunc pro v. et est appretiatum xxi. libras, et ricardus habet inde infra leugam suam ualens xx. solidos, et tamen hoc idem manerium reddit episcopo xxiiii. libras, et i. unciam auri de firma. Stanes se defendebat pro vi. solinis in tempore eaduuardi regis, et nunc pro iiii. et est appretiatum xvi. libras, et tamen episcopus habet inde in firma sua xx. libras, et i. unciam auri, et i. marsuin. Falcheham defendebat se in tempore eaduuardi regis pro ii. solinis, et nunc similiter, et est appretiatum viii. libras. Langefelda defendebat se in tempore eaduuardi regis

pro i. solino, et nunc similiter, et est appretiatum c. solidos.
Haec maneria predicta ad hundredum de clacesta-
ne pertinent. Brunlega se defendebat in tem-
pore eaduuardi regis pro vi. solinis, et nunc pro iii.
et est appreciatum xviii. libras, et tamen episcopus habet
inde de firma sua xx. libras, et xviii. solidos,

1–4 *erasure?*

209v

et hoc idem manerium est ipse hundredus.
Wldeham se defendebat in tempore eaduuardi
regis pro vi. solinis, et nunc pro iii. et est appretiatum
xiii. libras. Melingetes se defendebat in tempo-
re eaduuardi regis pro iii. solinis, et nunc pro solino
et dimidio, et est appreciatum iiii. libras. Trotes-
cliua defendebat se pro i. solino, et adhuc fa-
cit, et est appretiatum vii. libras. Snoilanda de-
fendebat se in tempore eaduuardi regis pro iii.
solinis, et nunc similiter, et est appretiatum ix. libras.
Haec predicta maneria habet ( ) episcopus in hun-
dredo de lauorcesfelda. Hellingas defende-
bat se in tempore eaduuardi regis pro vi. soli-
nis, et nunc pro duo et dimidio, et est appretiatum
xvi. libras. Frandesberia defendebat se in
tempore eaduuardi regis pro x. solinis, et nunc pro vii.
et est appretiatum xxv. libras, et infra leugam
de tonebrigge est inde tantum x. solidos, et
etiam de hallingis est tantum infra eandem leugam
quod est appretiatum vii. solidos. Cuclestana
in tempore eaduuardi regis defendebat se pro
ii. solinis et dimidio, et nunc pro duo, et est appre-
ciatum x. libras. Denituna defendebat se
tempore eaduuardi regis pro i. solino, et nunc pro di-

210r

midio, et est appretiatum vi. libras, et x. solidos.
Haec maneria sunt in hundredo de scamela.
Borgestealla defendebat se tempore eaduuar-
di regis pro ii. solinis, et nunc pro solino et dimidio,
et est appretiatum x. libras. Et quattuor uigin-
ti domus subiacebant ibi in tempore eaduuar-
di regis, et una pars illarum est apud supra-
dictam borgestellam, et alia pars in frandes-
beria, et sunt appretiatae viii. libras, sed tamen
ille qui tenet reddit inde xi. libras, et
xiii. solidos, et iii. denarios. Hoc maneri-
um habet episcopus in hundredo de hrouecestra.
Stoches quod goduuinus comes tenuit contra
uoluntatem seruientium sancti andreae, et archi-
episcopus lanfrancus disrationauit eum contra
episcopum baiocensem iuste, tempore regis eaduuar-
di se defendebat pro v. solinis, et nunc pro iii. et
est appretiatum viii. libras, sed tamen ille qui
tenet reddit xiii. libras, et xx denarios.
Hoc manerium est in hundredo de hou.
Donum uuillelmi magni regis.
(W)illelmus rex anglorum magnus, pater uuil-

lelmi regis eiusdem gentis, hrofensem
aecclesiam beati andreae in tantum dilexit,

210v

ut imminente articulo mortis suae centum
ei libras donaret, regiam quoque tunicam, propriumque
cornu eburneum, dorsale etiam unum, cum feretro
deargentato dimitteret. Pro quo et aliis eius
multis beneficiis, nostrae aecclesiae ab eo benigne
impensis, eius anniuersarium constituimus
debere singulis annis festiue fieri.
Haec est conuentio inter Gundulfum episcopum et ead-
merum anhænde burgensem londoniae.
(D)um idem GVNDVLFVS ex precepto regis Wil-
lelmi magni prae( )esset operi magnae turris londo-
niae, et hospitatus fuisset apud ipsum ædmerum,
quadam uice ipse coepit episcopum rogare, ut concederet
sibi societatem aecclesiae quam regebat uidelicet sancti
ANDREAE. Quod ei episcopus satis libenter concessit. Et
ideo concessit sancto andreae et fratribus ibidem deo ser-
uientibus medietatem piscariae quae uocatur
niuue uuere, quam diu uiueret. Cum uero mo-
reretur, totam eam ibidem concessit, et totam terram
suam quam habebat in lundonia et domos tali
pacto, ut ipse et uxor eius ad rouecestram de-
ferrentur et ibidem sepelirentur, omnique anno eorum
anniuersarium obseruaretur. Isti sunt testes huius rei,
duo filii brihtmari, Ægeluuinus et orgarus, Ra-
dulfus clericus episcopi, et Godefridus grossus, et alii
multi.

10–24 *erasure* 25–6 *two extra lines*

211r

:
De lamhytha.
+ (Q)VISQVIS deo seu pro deo aliquid praestat,
non hoc ipsum a se alienat, sed melius
sibi ipsi in posterum reseruat. Qua
spe ductus ego Willelmus dei gratia rex anglo-
rum trado de iure meo aecclesiae rofensi sancti an-
dreae apostoli aecclesiam sanctae mariae de lamhytha,
de me semper et de successoribus meis cognoscen-
dam et tenendam, cum omnibus quae ad eandem aecclesiam
pertinent, tam in terris, siluis, aquis, pratis,
quam in omnibus aliis rebus tam intra burgum
quam extra, saca, et socne, toll, et team, cum
aliis consuetudinibus quas comitissa GODA
prius habuit, et ego hactenus in dominio meo
habui. Et hoc concedo pro salute animae meae,
patris mei, et omnium parentum meorum, et pro re-
stauratione damni quod eidem aecclesiae licet
inuitus intuli, pro conquirendis inimicis meis
qui intra iam dictam ciuitatem contra me et
contra regnum meum iniuste congregati erant,
de quibus omnipotens deus sui gratia uictoriam michi
contulit. Hanc ergo donationem propria manu signo
et confirmo, presentibus testibus et assentientibus

1–2 *erasure*

211v

de baronibus meis, Thoma archiepiscopo eboracensi,
Rogero comite scropesbyriensi, Henrico comi-
te uuaruuicensi, Henrico de ferrariis,
Rogero bigoto, Iuone taillebosc, Willelmo peurel,
et aliis pluribus.
.
(W)illelmus rex anglorum, haimoni uice-
comiti, et omnibus ministris suis de hou,
salutem. Sciatis me concessisse monachis sancti
andreae rofensis aecclesiae terram illam quae perti-
net ad praeposituram de ceteham, et quam ipsi
monachi infra ortum suum habent inclusam,
ea conuentione quod ipsi monachi pro anima
patris mei ducentas missas cantare debent,
et episcopus gundulfus pro illa terra debet dare de
alia terra sua quae ualeat quantum ipsa ua-
lebat tempore quo episcopus baiocensis concessit eam
eisdem monachis. Testibus, Walchelino episcopo,
et Rodberto cancellario, et Rannulfo capellano, apud bri-
cestoc.
(G)undulfus rofensium gratia dei episcopus, haimo-
ni uicecomiti et omnibus baronibus regis
de cænt francigenis et anglis, salutem et
benedictionem dei et suam quantum potest.

212r

Volo uos omnes scire me iam quietum esse aduer-
sus regem de illa cambitione terrae quam ei promi-
si post uuærram rofae, pro illis tribus acris quos
odo baiocensis episcopus dedit aecclesiae sancti andreae
et monachis nostris ad faciendum ibi ortum suum
iuxta murum deforis uersus australem par-
tem ciuitatis forinsecus, qui iam inclusi sunt
muro circumquaque. Et illos tres acros terrae
quos pro illis tribus dedi regi in cambitionem
liberaui iam ministris uicecomitis, Rodberto
scilicet de sancto amando, et Rodberto latimier,
et ælfuuino fratre eius preposito de cetham, et gren-
toni de rouecestra, de nostra dominica terra de
burchestealla, presentibus testibus istis, Ans-
goto de rouecestra, Gosfrido talebot, Gois-
frido de ros, Radu(l)fo pincerna adae, Rodul-
fo clerico, et aliis multis de nostra familia et
de ciuibus eiusdem uillae.
De Hedenham.
(W)ILLELMVS rex anglorum, archiepiscopis,
episcopis, abbatibus, comitibus, caeterisque
omnibus baronibus suis regni anglorum
salutem. Notum uobis omnibus esse uolo, quod
ego uuillelmus dei gratia rex anglorum filius

212v

uuillelmi regis anglorum concedo aecclesiae
rofensi sancti andreae apostoli ad uictum mona-
chorum manerium quod uocatur hedenham

quod situm est in comitatu de bokingeham
quod tenuit lanfrancus archiepiscopus de patre
meo et de me, quod donat eidem rofensi aec-
clesiae pro salute animae patris mei et ma-
tris meae, et pro salute animae meae et animae
suae. Et ideo eius rogatu et amore hoc do-
num suum praedictae aecclesiae concedo et regali
auctoritate propria manu confirmo, ita
quiete tenendum iure perpetuo, sicut praedi-
ctus archiepiscopus de patre meo et de me illud
quiete tenuit usque in praesentem diem.
+ Signum Willelmi regis anglorum. + Signum
lanfranci cantuariensis archiepiscopi. + Signum
thomae eboracensis archiepiscopi. + Signum Re-
migii lincoliensis episcopi. + Signum Walcelini
uuentoniensis episcopi. + Signum mauricii lun-
doniensis episcopi. + Signum osmundi serberien-
sis episcopi. + Signum Rodberti herefordensis episcopi.
+ Signum Baldeuuini abbatis sancti eadmundi.
+ Signum henrici fratris regis. + Signum philip-
pi filii rodberti comitis flandriae. + Signum

213r <one leaf replaced>

alani comitis. + Signum Hugonis comi-
tis. + Signum Henrici comitis. +
Signum Willelmi comitis. + Signum
eudonis dapiferi. + Signum Rogerii bi-
gotis. + Signum Gosfridi de magna
uilla. + Signum Rodberti filii haimo-
nis. + Signum Hugonis de mont(e) for-
ti. + Signum Gisleberti de tonebrig-
ge. + Signum Hugonis de bello cam-
po. +
Confirmatio Lanfranci archiepiscopi.
(E)go Lanfrancus non meis meritis sed
gratia dei archiepiscopus, hoc donum
meum quod regia auctoritate confir-
matum est confirmo, et auctoritate
dei omnipotentis et omnium sanctorum
excommunico omnes illos qui praedictum
manerium de praedicta aecclesia uel abstule-
rint, uel auferre temptauerint, uel abla-
tum ab aliis cognita ueritate receperint
uel retinuerint. Aeterna poena cum
iuda proditore sit eis, nisi ad satisfacti-
onem uenerint. De dudicote.
(G)undulfus rofensis episcopus, Rodberto lincoliensi (episcopo,)

213v

et Goisfrido uicecomiti, et omnibus fidelibus regis
francigenis et anglis de comitatu de bukin-
geham salutem. Sciatis quod Gislebertus noster clericus
de hedenham concessit aecclesiae rofensi sancti andreae
tres hidas terrae quas habuit in suo dominico in he-
denham, ea conuentione quod quando ipse uoluerit
fiet ibi monachus. Et hoc idem concessit et confirmauit
radulfus filius suus ex toto. Et ego concessi eidem radulfo
aecclesiam de hedenham cum una hida et dimidia terrae, et

duobus pratis, coiea, et cetemora, et concessi ei pasturam decem boum, et omnes consuetudines que ad eandem aecclesiam pertinent, insuper quicquid gislebertus tenuit in hedenham, exceptis illis tribus supradictis hidis terrae. Et de ipsa aecclesia non faciet ullum seruitium, nisi quod ad aecclesiam pertinet tantum. De (P)ostea uero non multo tempore Eastuna. contigit ipsum Gislebertum mutasse habitum et uitam secularem in uitam et habitum monachi apud rofecestram. Iisdem diebus remansit manerium estuna quod situm est in comitatu de gloecestra, in manu praefati Radulfi filii Gisleberti, et osmundi generis gisleberti. Qui ambo regiis exactionibus tantum fuerunt grauati, ut uix amplius hoc possent pati. Erant enim illis diebus consuetudines regis grauissimae atque du-

214r

rissimae, per totum regnum angliae. Itaque uenientes pariter uterque ad domnum episcopum Gundulfum, rogauerunt illum quatinus propter deum et honorem suum manerium ipsum a rege requireret. Quod si obtinere posset, de illo ulterius manerium ipsum tenerent. Quo audito episcopus, quam citius potuit regem impigre adiit. Amicorum itaque apud regem usus auxilio, tandem obtinuit quod petiit. Dedit ergo episcopus Willelmo regi magni ( ) regis Willelmi filio xv. libras denariorum, et unam mulam quae bene ualebat centum solidos. Isto tali ordine obtinuit Gundulfus episcopus praedictum manerium estunam. Quod postquam ita factum est, statim Radulfus et osmundus deuenerunt homines episcopi, et ita tenuerunt ipsum manerium de episcopo. Veruntamen non multo tempore post iterum pariter requisierunt episcopum, rogantes illum ut propter deum illas quattuor hidas terrae de estuna, cambiret illis pro duabus hidis terrae infra hed(en)ham. Non enim ullatenus pati poterant amplius et malas consuetudines praedidicti comitatus, et uiam longinquam ab hed(en)ham et laborem magnum quem propterea sepissime sustinebant. Accepto ergo consilio episcopus, fecit

214v

illis partim iuxta peticionem eorum, sed non in omnibus. Dedit nanque Radulfo unam hidam terrae, osmundo uero non nisi dimidiam. Debebat enim osmundus episcopo quinquaginta solidos denariorum pro multis placitis quae super eum episcopus habuerat, et quia episcopus clamauit osmundum quietum de ipsis quinquaginta solidis et querelis multis, ideo econtra non recepit ab episcopo nisi dimidiam hidam terrae. Et isto modo habuit ipse episcopus ipsum praedictum manerium, ita liberum et quietum ab omni calumnia, sicut Goda comitissa illud habuit unquam melius in suo dominico tempore regis eaduuardi. Dum hoc ita fuit, precepit episcopus domno Willelmo monacho rofensi praeposito de hed(en)ham cu-

ram accipere eiusdem manerii, et monachis aecclesiae sancti andreae singulis annis firmam octo dierum inde reddere. Et quidem iuste, quoniam terrae illae quae datae fuerunt pro ipsius manerii cambitione fuerant primum de hed(en)ham quod penitus erat et est ad uictum ipsorum monachorum.
:
:

23–4 *erasure*

<booklet 4>

215r

(A)nno ab incarnatione domini nostri iesu christi dcc. xxxviii. Eadberhtus rex cantuariorum dedit aecclesiae sancti andreae apostoli hrofi, terram decem aratrorum in hou, quae uocatur andscohesham, et commendauit ealdulfo episcopo. (A)nno ab incarnatione domini dcc. lxiiii. offa rex merciorum, et sigeredus rex cantuariorum donauerunt aecclesiae sancti andreae, Æslingeham cum omnibus appenditiis suis, scilicet freondesberiam et uuicham, uidelicet xx. aratrorum, et commendauerunt earduulfo episcopo. (E)cgberhtus rex cantiae dedit aecclesiae sancti andreae, heallingas, id est terram decem aratrorum, et commendauit episcopo dioran. (O)ffa rex merciorum, et ecgberhtus rex cantuariorum, dederunt aecclesiae sancti andreae bromgeheg, et commendauerunt episcopo dioran, et postea episcopo Waermundo. (A)nno ab incarnatione domini dcc. lxxxviii. offa rex merciorum dedit aecclesiae sancti andreae trottesclib, et commendauit Waermundo episcopo. (C)oenuulf rex merciorum dedit aecclesiae sancti andreae borcstealle, et commendauit beornmodo episcopo.

7 *in the margin* (ii. idus augusti obiit Offa rex anglorum.)

215v

(A)nno ab incarnatione domini dccc. xxxviii. ecgbert rex dedit aecclesiae sancti andreae snodigland, et commendauit episcopo beornmodo. (A)nno ab incarnatione domini dccc. xli. ætheluulf rex occidentalium saxonum, dedit aecclesiae sancti andreae holanbeorgestun, et commendauit episcopo beornmodo. (A)nno dominicae incarnationis dccc. lxxx. Ætheluulf rex saxonum, dedit aecclesiae sancti andreae cucolanstan, et commendauit suuiðuulfo episcopo. (E)admundus rex anglorum, dedit aecclesiae sancti andreae meallingas, et commendauit episcopo burhrico. (Q)uidam praepotens ac probus homo nomine brihtricus,

cum uxore Ælfsuuitha dederunt aecclesiae sancti andreae, danitunam, et langafeldam, et dærente, et falcheham, et commendauerunt Ælfstano episcopo. (A)nno dominicae incarnationis dcccc. lv. Æthelred rex anglorum dedit aecclesiae sancti andreae bromleage, et commendauit Æl(f)stano episcopo. (A)nno dominicae incarnationis dcccc. xcv. Æthelred rex anglorum dedit aecclesiae sancti andreae, Wldeham,

216r

et litlanbroc, et commendauit episcopo Goduuino. Æthelred rex anglorum dedit aecclesiae sancti andreae Stantun, et hiltun, scilicet xv. mansas terrarum, et commendauit episcopo Goduuino. (W)illelmus primus rex anglorum, reddidit fraceham terram sancti andreae lanfranco archiepiscopo quam iniqui iniuste abstulerant, et ipse iuste reddidit Gundulfo episcopo. Sic etiam stoches terram sancti andreae eripuit ipse lanfrancus de inuasione tyrannorum, et reddidit predicto gundulfo episcopo, et monachis eiusdem. (W)illelmus filius willelmi regis dedit aecclesiae sancti andreae manerium suum lamhytham, et commendauit Gundulfo episcopo. (L)anfrancus archiepiscopus dedit aecclesiae sancti andreae manerium hedenham ad uictum monachorum, quod concessit predictus Willelmus filius willelmi regis. (E)stunam manerium, idem rex Willelmus filius Willelmi dedit aecclesiae sancti andreae, et commendauit episcopo Gundulfo.

.
.
.

5 *in the margin* (v. idus septembris obiit Willelmus primus rex anglorum.)
13 *in the margin* (iiii. non' augusti obiit Will[elmus] secundus rex anglorum.)
15 *in the margin* (v. kl' Iunii, obiit Lanfr[an]cus archiepiscopus)

216v

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

217r <one leaf replaced>

De numero militum huius episcopatus.
(G)osfridus talebot i. militem. Helto i. mil'. Godefridus de falcheham ii.os mil'. Symon dimidium mil'. Rannulfus constabularius dimidium mil'. Hugo de stoches dimidium mil'. Margarita dimidium mil'. Willelmus de meidestane dimidium mil'. Hugo frater eius dimidium mil'. Geroldus filius seran de lameha dimid' mil'. Willelmus camerarius dimid' mil'. Ricardus de hedenham debet iii.es partes unius mil'. Osmundus iiii.am partem. Gerardus de stanis iiii.am partem mil'. Rog' de derenteford iiii.am partem mil'. Gerardus de giselham ii.as partes mil'. Et Radulfus brutin, terciam. Rodbertus de uuldeham iiii.am partem mil'. Turstinus de hallingis iiii. partem militis. Adam iiii.am partem mil'. Inter Willelmum de buneuesca, et Ro(d)bertum nepotem iiii.am partem mil', ita quod Willelmus faciet iii.es partes, et rodbertus iiii.am. Paganus filius Warin iiii.am partem mil'. Tidboldus de e(a)stuna i mil'. Wlfgeat de bromlega vi.am partem mil'. Rogerius harag' viii.am partem militis.
.

217v

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

.
.
.
.

218r

.
(H)enricus gratia dei rex anglorum,
Archiepiscopis, Episcopis, abbatibus, comiti-
bus, caeterisque omnibus baronibus suis fran-
cigenis et anglis, totius regni anglorum,
salutem. Notum uobis omnibus esse uolo, quod
omnes donationes et concessiones omnium
maneriorum et omnium terrarum et omnium
aecclesiarum cum omnibus redditibus et rectitu-
dinibus suis et omnium decimarum quae hac-
tenus concessae et donatae sunt aecclesiae sancti
andreae apostoli quae sita est in ciuitate ro-
uecestra, a quibuscunque siue regibus siue
archiepiscopis uel episcopis seu comitibus seu ali-
is quibuslibet huius regni nobilibus conces-
sae sint aut donatae, ego henricus dei
gratia rex anglorum potestate regiae digni-
tatis michi a deo collata, omnimodo fir-
mas et in perpetuum stabiles esse concedo.
Et eas nominatim quas Gundulfus illius
aecclesiae episcopus ut ad usum monachorum illorum qui
in eadem aecclesia domino christo et praedicto apostolo
deuote famulantur permaneant, ordina-
uit, ego eidem aecclesiae et eisdem monachis

218v

iure aeternae hereditatis habendas et li-
bere atque quiete confirmo possidendas.
Et sicut ipse praenominatus episcopus qui aecclesiam
illam fundauit et monachos illos illic
congregauit et ipsa maneria et terras
quas in suo dominico habebat ipsis mona-
chis a suo proprio uictu discreuit et dis-
cretas iam dedit, uidelicet Vldeham
cum omnibus appenditiis suis, Frandesbe-
riam cum omnibus appenditiis suis, Sto-
ches cum omnibus appenditiis suis, Suth-
fletam cum omnibus appenditiis suis, Danitu-
nam cum omnibus appenditiis suis, Lamhetham
cum omnibus appenditiis suis, Hedenham cum
cum manerio quod appendet Cudintuna no-
mine, et cum omnibus quadraginta hidis terrae
quae appendent, et omnes alias minutas
terras et omnes redditus omnium terrarum ubi-
cunque sint quas suo tempore acquisiuit
et illis dedit, cum soca, et saca, et tolne, et
teame, et omnibus aliis consuetudinibus et
rectitudinibus et libertatibus quas ipsemet
unquam melius habuit in terris et in aquis et
in siluis et in uiis et in omnibus locis, ita

219r

firmiter et stabiliter in omnibus, omnia
ista monachis illis concedo et confir-
mo. Et hanc confirmationem meam pro
anima patris mei et matris meae et pro
anima mea et uxoris meae et omnium pa-
rentum meorum stabilio, et stabilitate si-
gni sanctae crucis domini nostri iesu christi propria
manu mea et sigillo meo consigno.
.
(E)T ego anselmus non meis meritis
sed gratia dei cantuariensis archi-
episcopus hanc confirmationem regia aucto-
ritate confirmatam confirmo, ut et
ipsi praedictae aecclesiae et monachis praedi-
ctis atque post illos in perpetuum uicturis,
firmiter stabilis et stabiliter firma et il-
libata permaneant sancio, et sancitam si-
gno dominicae crucis christi consigno, et au-
ctoritate dei omnipotentis patris et fi-
lii et spiritus sancti et omnium sanctorum eius excom-
municio omnes illos qui de praedicta
aecclesia aliquid horum omnium quae hactenus
ei sunt concessa et donata, et a rege
henrico et a me nunc confirmata

219v

abstulerint, uel auferre temptauerint,
uel ab aliis ablatum cognita ueritate re-
ceperint, uel retinuerint. Hoc etiam ad ul-
timum superaddo, aeterna cum iuda proditore sit
illis poena, nisi ad satisfactionem uene-
rint. Amen amen amen.
(E)go autem Gundulfus licet indignus
mitissimi sanctorum andreae apostoli uicarius
rofensium tamen uocatus episcopus, hanc nostrae
deuotionis institutionem, et regiae aucto-
ritatis confirmationem, immo domni an-
selmi archiepiscopi sanctionis excommunicati-
onem, et ore et toto corde confirmo. Et ut
in perpetuum integra et inuiolata permaneat,
signo crucis christi uice piissimi sanctorum andreae
apostoli eam consigno et corroboro. Quicunque
ergo audaci temeritate aut temeraria prae-
sumptione illam ulterius scienter uiolaue-
rint, apponat ac praeponderet dominus illam eorum
sacrilegii iniquitatem super omnes alias iniqui-
tates eorum. Et nisi ad satisfactionem uene-
rint, deleantur de libro uiuentium, et cum
iustis non scribantur, et in die iustae et aeter-
nae retributionis, cum sinistra parte positis

220r <one leaf replaced>

subeant sententiam districtae ultionis.
Amen amen amen.
signum + henrici regis. Signum + anselmi archiepiscopi.
Signum + gundulfi episcopi, Signum ma + til(d)is regine et filiae
huius aecclesiae. anselmi archiepiscopi.
Signum + Rodberti, Signum + Waldrici, Signum + Willelmi

lincoliensis episcopi cancellarii de wereleuuast.
Signum + Rodberti comitis de mellent. Signum + henrici, comitis de waruic. Signum + Gisleberti, de tonebriggie.
Signum + Rodberti, filii haimonis. Signum + Rodberti, filii baldeuuini Signum + Willelmi de albi(g)neio.
Signum + Rodberti, de monte forti Signum + eudonis, dapiferi. Signum + alani( ) filii, flathaldi.
.
Anno ab incarnatione domini M. c.o iii.o
.
facta est hec confirmatio cantuarberiae
ii. NONAS martias.

He sunt consu(tu)edines que debentur a domino cantuariensi episcopo Roffensi, uidelicet cum ad petitionem archiepiscopi aliquo proficiscitur episcopus quotquot diebus iter fecerit in eundo uel moram faciendo, uel redeundo, singulis diebus percipiet xx. solidos sterlingorum. Similiter archi(e)piscopatu uacante, cum officium episcopale exercuerit. Quod si cum archiepiscopo ierit in optione erit archiepiscopi, uel ei omnia necessaria inuenire uel ut ipse et clerici sui et seruientes ad mensam cum eo comedant, et ad uesperam habebit duos cereos ydoneos, et xiiii.or maiores candelas et xxv minores ad numerum scilicet xxv. equitaturarum, et uinum et ceruisiam abundanter, et v. solidos singulis diebus ad familiam et equos. Si autem archiepiscopus non potuerit aliqua causa interueniente officium suum exercere uel archiepiscopatus uacauerit uices eius supplere debet Roff ( ) ecclesie cant', tam in consecrationibus regum quam episcoporum, et in aliis omnibus ad officium archiepiscopale spectantibus cum predicta procuratione.

19 *change of hand* 19 *read* consuetudines 28 *erasure*

220v

De numero ecclesiarum rofensis episcopatus, et de reddittibus quos singule reddunt quando accipiunt sanctum crisma a matre ecclesia episcopatus.

(T)onebrigga, reddit nouem denarios.
Barindena, ix. den'. (*) Ealdinga ( ) ix. den'. (*) Lega, ix den'. Brængesle, ix. den'. Horsbundenne, ix den'. Theudelei, ix den'. Lamburherste, ix den'. Peppingeberia, ix den'. Speldherste, ix den'. Wotringaberia, ix. den'. East pecham, ix. den'. West pecham, ix. den'. (*) East fearnlega, ix. den'. Becceham, ix. den'. (*) Trottescliui, ix. den'. Ciselherste, ix. den'. Cuclena, ix. den'. Æischerste, ix. den'. (*) Æilesford, ix. den'. (*) Berlingis, ix. den'. Meallingis, ix. den'. Codeham, ix. den'. Reiersce ix. den' Offeham, ix. den'. Dictuna, ix. den'. Huntintune, ix. den'. Netlesteda, ix. den'. Burcham, ix. den'. Wldeham, ix. den'. (*) Sancta margarita, ix. den'. Cætham, ix. den'. Sanctus Clemens, ix. den'. Cuclestena, ix. den'. Hallingis, ix. den'. Snodilande, ix. den'. (*) Wroteham, ix. den'. Meapeham, ix. den'. Pennes herste, ix. den'. Ehteham, ix. den'. Eadintuna, ix. den'. Lisna, ix. den'. Leueseham, ix. den'.

5 (* Beantesteda)
6 (* Bitteberga)
11 (* Lilintuna)
12 (* Cap' anfridi)
13 (* Cusintuna)

14 (* pædlesuurtha)
18 (* Hescindena)
22 (* Stanteda)

1 *change of hand* 25 *extra line*

221r

( ) (*) Erde, ix. d'. Wilmentuna, ix. (*) Lullingestuna, ix. den'. Le, ix. den'. Mæruurtha, ix. den'. Westerham, ix. den'. Watlande, ix. den'. Ciuilinga, ix. den'. Æinesford, ix. den'. (*) Cimisinga, ix. den'. Wicham, ix. den'. Bradesteda, ix. den'. Færningeham, ix. den'. Hæselholte, ix. den'. Readlega, ix. den'. Æisce, ix. den'. Herclei, ix. den'. Sunderesce, ix. den'. Mapeldreskampe, ix. den'. Heure, ix. den'. Scorham, ix. den'. Hludesdune, ix. den'. Otteford, ix. den'. Rokesle, ix. den'. Leleburna, ix. den'. Culinga, ix. den'. Iuelda, ix. den'. Cidingestane, ix. den'. Terstana, ix. den'. Æilentune, ix. d'. (*) Freondesbyri, ix. den'. Lilecirce, ix. den'. Heahham, ix. den'. Cobbeham, ix. den'. (*) Scorene, ix. den'. Halgesto, ix. den'. Hnutstede, ix. den'. Sancta wereburh de hou, ix. den'. Dereuuoldes treow, ix. den'. Ordmæres circe de hou, ix. den'. Do( )des circe, ix. d'. Deremannes circe, de hou, ix. den'. (*) Cliue, ix. den'. Falkenham, ix. den'. Denituna, ix. den'. Meletuna, ix. den'. Grauesænde,

1 (* cap' Ho.)
2 (* Lullingestana.)
5 (* Sela.)
16 (* Strodes, Æslingeham, Thorndun[ ])
17 (* Mercstune.)
22 (* Westcliue.)

1 *erasure* 1 Erde *glossed* uel earhethe

221v

ix. den'. Eadelmesbre(g)ge, ix. den'. Stokes, ix. den'. Grean, ix. den'. (*) Cilesfeld, ix. den'. Celca, ix. den'. Northcræi, ix. den'. Rodulfes cræi, ix. d'. Fotescræi, ix. den'. Norðfleotes, ix. den'. Suðfleotes, ix. den'. Bixle, ix. d'. Suaneskampe, ix. den'. (*) Haltesteda, ix. d'. (*) Derente, ix. den'. ( ) Derteford, ix. den'. Suð derente, ix. den'. Suðtuna, ix. den'. Stanes, ix. den'. Orpintuna, ix. den'. Hortune, ix. den'. Plumstede, ix. den'. Bromlega, ix. den'. Æltheham, ix. den'. Wicham, ix. den'. (*) Cerlentune, ix. den'. (*) Greneuuic, ix. den'. West greneuuic, ix. den'. Wleuuic, ix. den'. (*) Gillingeham, ix. den'. (*) Bearmlinges, ix. den'. ( ) ix. den'. Seouenaca, ix. d'. (*) Meallingetes, ix. d'. De capellis. (B)itteberga, reddit sex de-

narios. Chitebroc, vi. den'. Comba, vi. d'.
Strodes, vi. den'. Capella de hou, vi. den'.
( ) Hal-
gelei, vi. den'. Æslingeham, vi. den'. West
cliue, vi. den'. Gre( )nic, vi. den'. Stanste-
de, vi. d'. Thorninduna, vi. d'. Lidisinge,
vi. d'. Mersctuna, vi. d'. Lullingestana, vi. den'.

2 (* cap' Fearnberga.)
6 (* Gretenersce.)
6–7 (* Helle.)
9 (Craie)
12 (* Chitebroc.)
13 (* Comba.)
14 (* Grenic, Lidisinga.)
15 (* Bearmlingetes.)
16 (* Sanctus Leonardus.)

7, 15, 20, 22 *erasures* 8 *second* ix. *glossed* (vi.) 17 sex *glossed* (Sed modo ix.) 23 Thorninduna, vi. d' *cancelled* 23 Lịndisinge *corrected with a dot*

222r

Hescendena, Bearmlingetes, vi. den'.
Cusintune, Bean(t)esteda, (Craie)
Cretenersce, Sciburna, Helle (vi. d'.)
Fearnberga, (vi. den'.) Sanctus Leonardus.
Lilintuna, Sancta Maria de castello,
.
(Q)uid pro defunctis sociis nostris facere
debemus. (P)ro monachis
aecclesiae christi cantuariae, vii. offi-
cia plenaria, et xxx. diebus uerba mea, et
unusquisque sacerdos vii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sancti augustini anglorum apostoli
tria officia in conuentu.
(P)ro sanctimonialibus de mellingis, quantum pro monacho
aecclesiae christi cantuariae.
(P)ro monachis sancti martini be bello, iii.a officia
in conuentu sine uerba mea, et unusquisque frater vii.
missas, alii psalmos, pauperes tres reficiantur
una die.
(P)ro fratribus bermund(e)siensibus, tria officia in
conuentu, unusquisque sacerdos unam missam, alii
l. psalmos, pauperes iii. reficiantur una die.
(P)ro monachis sancti petri uuestmonasterii, iii.a
officia in conuentu, unusquisque sacerdos i. missam,

222v

et alii l. psalmos.
(P)ro monachis sancti iohannis colecestriae, iii.a offi-
cia in conuentu, quisque sacerdos unam missam,
alii l. psalmos.
(P)ro monachis sancti eadmundi, iii.a officia in con-
uentu, quisque autem sacerdos vii. missas, alii
psalmos, pauperes tres reficientur die una, uer-
ba mea non dicatur.
(P)ro monachis eliensibus, quantum et pro mona-
chis sancti eadmundi facimus in conuentu et extra.

(P)ro monachis sanctae trinitatis noruuicensis cenobii, vii. officia plenaria, et xxx.a diebus uerba mea, unusquisque sacerdos vii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sancti albani, vii. officia plenaria, et xxx.a diebus uerba mea, et unusquisque sacerdos tres missas, alii psalterium unum.
(P)ro monachis de egnesham, vii. officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, et unusquisque sacerdos iii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sancti petri de batha, iii.a officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos.
(P)ro monachis sanctae mariae de malmesberia,

223r

tres missas in conuentu, quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos. Pro episcopo autem nostro ipsi facient vii. officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos, et nos itidem pro abbate ipsorum.
(P)ro fratribus aecclesiae sancti petri gloacensis, vii. plenaria officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, quisque sacerdos iii. missas, alii psalmos.
(F)ratribus rofensis aecclesiae debent Wincelcumbenses unusquisque priuatam unam missam, in conuentu uero tria officia plenaria, panis et potus uno tantum die dabitur.
(P)ro monachis tethochensibus, vii. officia in conuentu. Pro episcopo autem nostro illi vii. officia et xxx.a diebus uerba mea, et nos itidem pro abbate ipsorum.
(P)ro monachis Wigornensis aecclesiae, iii. plenaria officia in conuentu. Et pro episcopo utroque, et pro magistro priore, vii. officia plenaria in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea.
(F)ratribus aecclesiae rofensis debent persorenses vii. plena officia in conuentu, et unusquisque frater iii. missas, alii psalterium unum.
(P)ro monachis de abbendune, vii. officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, et unusquisque

223v

sacerdos iii. missas, alii psalterium unum.
(P)ro monacho beccensi, iii.a officia in conuentu, et xxx.a diebus uerba mea, singuli tres missas, et alii psalterium unum.
(P)ro monachis sanctae trinitatis fiscanni, iii.a officia in conuentu, quisque frater vii. missas, alii psalmos, uerba mea non dicatur.
(S)imiliter et pro monachis sancti audeni rotomagensis cenobii.
(P)ro monachis sancti martini sagii, agimus iii.a officia in conuentu cum breuis inde aduenerit. Siue autem breuem habuerimus siue non, unoquoque anno iii.a officia in conuentu post octauas pentecostes.
(S)imiliter et pro monachis sancti martini troarni.

(S)imiliter et pro monachis sancti petri
pratellis.
(S)imiliter et pro monachis sancti taurini
ebroicensis.
(P)ro monachis milidunensibus, iii.a officia
in conuentu.
.
.

224r

:
:
:
Expositionem eiusdem super psalterium, in iii. uol'.
Librum ipsius de ciuitate dei, in i. uol'. Expo-
sitionem eiusdem super epistolam sancti iohannis apostoli in i.
uol', in quo et sermo ipsius inter pressuras, et
apocalipsis, et cantica canticorum. Item augus-
tinum contra faustum in i. uol'. Enkiridi-
on eiusdem, et librum beati ambrosii de bono mor-
tis, librum quoque domni lanfranci archiepiscopi con-
tra beringerium in i. uol'. Item librum eiusdem
contra felicianum, et librum domni anselmi ar-
chiepiscopi Cur deus homo, et librum de asseneth cum
quibusdam aliis opusculis in i. uol'. Item librum
ipsius de trinitate in i. uol'. Item librum ipsius
contra v. hereses, et sermonem eiusdem de muli-
ere forti, et librum didimi de spiritu sancto, expo-
sitio quoque baede super xxx. quaestiones in libros regum,
item expositio eiusdem de templo solomonis, et ex-
positionem super canticum abbacuc, epistolam quoque
mansueti episcopi ad constantinum, in uno uolum'.
Item librum ipsius de concordia euangelistarum, et
ipsius expositionem de sermone domini in monte,

1–3 *erasure*

224v

et librum ipsius de blasphemia in spiritum sanctum,
et sermonem ipsius de decem plagis, in i. uol'.
Item de doctrina christiana, et de uera reli-
gione, et de poenitentia, in uno uol'. Item
contra caelestianos et pelagianos, et de na-
tura boni, et dialogus eiusdem ad ieronimum,
et de cura pro mortuis gerenda, et regula
eius ad monachos in i. uol'. Item exceptio-
nes de augustino super iohannem, et aliae plu-
res exceptiones de libris ipsius, in i. uol'.
Item librum eiusdem de agone christano cum aliis
pluribus minutis opusculis, in i. uol'.
Sermo eiusdem de pastoribus, et sermo de ouibus, liber
quoque aduersus donatistas de baptismo, liber eiusdem
etiam de baptismo paruulorum, et epistola ad marcellinum,
et liber de unico baptismo, et liber eiusdem de spiritu et lit-
tera, in i. uol'. Lib(ri) confessionum eiusdem, (*)
in i. uol'. Item liber retractationum eiusdem, et liber
de ortu, uita, uel obitu sanctorum patrum, qui in scri-
pturarum laudibus efferuntur, liber etiam sancti ysi-

dori quidam, catalogus quoque beati ieronimi de catholicis scriptoribus, et catalogus gennadii episcopi post ieronimum, et catalogus ysidori de illustribus uiris, et decretalis epistola gelasii papae de reci-

17 (* et liber eiusdem de diuersis heresibus,)

225r

piendis et non recipiendis libris, liber quoque catholici senatoris de institutionibus diuinarum litterarum, et liber prohemiorum sancti ysidori episcopi, in i. uol'. Item liber eiusdem de nuptiis et concupiscentia, et responsio eiusdem sancti augustini contra cartulam missam ualerio comiti, a quodam reprehendente eundem librum, et libros vi. contra iulianum episcopum pelagianae heresis defensorem, in i. uol'. Item de presentia dei ad dardanum, et epistolae senice ad paulum et pauli ad senicam, et liber rathramni de eo quod christus ex uirgine natus est, et liber eiusdem de anima, et sermones de assumptione sanctae mariae, et sermo pascasii diaconi in genealogia christi, et sermo sancti ambrosii de natiuitate sanctae mariae, et quoddam scriptum anselmi archiepiscopi, in i. uol'. (L)ibri beati ieronimi, sunt isti. Epistolae ipsius, in i. uol'. Commentarium eiusdem super mathaeum in i uol'. Item libri eiusdem super xii. prophetarum, et super danihelem in duobus uol'. Item liber eiusdem contra iouinianum hereticum in uno uol'. Item expositio eiusdem super epistolam ad titum, et isidorus super genesim in i uol'. Item liber (eiusdem) de essentia et ineffabilitate dei, cum aliis pluribus minutis opusculis, in i. uol'. Item liber eiusdem

14–15 *two lines in space for one*

225v

in uitam sancti pauli heremitae, et sancti hilarionis, et aliorum plurimorum sanctorum patrum, etiam actus monachi captiui, cum uita sancti antonii, et liber heraclidis qui paradysus appellatur in i. uol'. Vetus et nouum testamentum, quam (trans)tulit de hebreo in latinum, in ii. uol'. Quorum primum continet hos libros, Quinque libros moysi, Iesum naue, Iudicum, Ruth, Psalterium, Prouerbiorum, aEcclesiastes, Sapientiae, aEcclesiasticum, Hezram et neemiam, Paralipomenon duos libros, et iiii.or euangelia. In alio uero uolumine, continentur iiii.or libri regum, Iob, Liber tobie, Iudith, Hester, Libri machabeorum ii.o, Libri prophetarum omnes, Actus apostolorum, Epistolae pauli, Aliorumque apostolorum, Apocalypsis. Item expositio eiusdem super ysaiam prophetam, in i. uol'. Expositio quoque eiusdem super psalterium, in i uol'. De hebraicis quaestionibus in genesi, et de mansionibus filiorum israel, et de distantiis locorum, et interpretationes hebraicorum nominum, et quaestiones in librum regum, et (in) parali(p)pomenon, et de decem

temptationibus, et canticum debborae, et lamentationes ieremiae, in i. uol'. Item tra-

226r

tatus eiusdem in libro iesu naue, libri quoque duo beati augustini doctoris de adterinis coniugiis, et liber unus de mendacio et alius contra mendacium, et liber eiusdem ad renatum de natura et origine animae, et aliu(s) lib(er) de eadem re ad petrum presbiterum, ad uincentium uictorem quoque duo( ) libr(i) de eadem re, et sermo arrianorum, et liber sancti augustini respondentis contra arrianorum perfidiam, et libri duo eiusdem contra aduersarium legis et prophetarum, in i. uol'. Expositio super ezechielem prophetam, in i. uolumine. Item quinque libros moysi in uno uolumine nouo. Iesum naue, Iudicum, et Ruth in uno uolumine nouo. Item explanatio eiusdem in ieremiam prophetam, in i. uol'. (Item super aecclesiastem, et Bedam de tabernaculo et uasis eius, (et super) actus apostolorum, et improperium ad monachos, et responsiones cuiusdam, in i. uol'.)

.
.
.
.
.

226v

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

227r

Libri beati ambrosii, sunt isti.
De officiis in uno uolumine. Exameron

eiusdem in uno uolumine. Item liber eiusdem
de uirginitate, et de uiduis, et de lapsu
uirginis, in i. uol'. Item liber eiusdem de conflictu
uitiorum et uirtutum, et oratio sancti effrem
de compunctione, libri etiam iuliani episcopi de
prognosticis, et plures sermones sancti augusti-
ni, et liber paschasii de corpore et sangui-
ne domini in i. uol'. Epistolae ipsius in i. uol'.
Item expositio in euangelium lucae euange-
listae, in i. uol'. De fide ad gratianum im-
peratorem in i. uol'. Item de poenitentia contra
nouatianos, et liber sancti augustini de u-
tilitate credendi, et liber eiusdem de fide
ac simbolo, et liber illius ad inquisitiones ianu-
arii, et epistola ad armentarium et paulinam,
et sermo de periurio, et sermo de excidio
urbis romae, et sermo de faciendis elemo-
sinis, et sermones de fide, de caritate, de
timore domini, et liber iustini in libris trogi
pompeii, in i. uol'. Item liber de mysteriis
siue initiandis, et sermo de sacramentis
neophitorum habitus in synodo, et epistolarium
iuonis carnotensis episcopi in i. uol'.

10 Epistolae — i uol' *cancelled* 25 *extra line*

227v

(L)ibri sancti Gregorii papae sunt hi.
Moralia eiusdem in duobus uoluminibus. Pastora-
lis et dialogus in i(i). uol'. Liber ipsius super eze-
chielem in i. uol'. Registrum in i. uol'. Specu-
culum in i. uol'. (Gregorium super ezechielem in duobus
uoluminibus.)
Pastoralis anglicu(s) in i. uol'. Prosper in i. uol'.
Egesippu(s) in i. uol'. Itinerarium petri in ii.
uol'. Rufinus in aecclesiasticam hystoriam, in uno
uol'. Canones et decreta pontificum, in i.
uol'. Exceptiones de eisdem in i. uol'. Orosius
cum gothorum hystoria in i. uol'. Iohannes crisosto-
mus de reparatione lapsi, libri quoque eiusdem de com-
punctione, liber etiam ipsius de psalmo quinqua-
gesimo, et liber ipsius de eo quod nemo leditur nisi
a se ipso, et de expulsione sua, sermonesque be-
ati augustini de simbolo et oratione dominica,
quoddam quoque miraculum sancti martini, et scri-
ptum fulberti de eo quod tria maxime sunt neces-
saria christianae religioni, item scriptum fulberti
de sacerdote et hostia quam accepit cum or-
dinatur, libri quoque alcuini ad karolum de
trinitate, in i. uol'. Liber scintillarum
in i. uol'. Diadema monachorum in i. uol'.

7 Pastoralis — i uol' *cancelled*

228r

Institutiones regum anglorum in i. uol'.
Librum amalarii abbatis de officiis diuinis
in i. uol'.
(Descriptio locorum quae uidit bernardus sapiens

quando iuit ierusalem, uel rediit, et uita karoli magni
regis, et itinerarium christianorum in ierusalem contra paganos,
et hystoria normannorum, in i. uol'.)

228v

229r

Libri uenerabilis baedae presbiteri sunt isti.
Hystoria anglorum, in ii. uol'. Eiusdem de tempo-
ribus, et de aequinoctio, cum Alberico de compoto,
in i. uol'. De arte metrica, et de scematibus,
et de miraculis sancti cuthberti uersifice compo-
situs, cum libro karoli et alcuini de dialectica,
libellus quoque petri damiani cuius nomen dominus uo-
biscum, et sexaginta sex, quaestiones orosii
ad augustinum, et sermo beati isidori de cor-
pore et sanguine domini, et liber sancti augustini

de agone christiano, in i. uol'. Super tobiam et ezram, et liber eiusdem in uerbis neemiae, in i. uol'. Item expositio eius super apocalipsin cum alia expositione sine titulo, in i. uol'. Commentarium eiusdem super marcum euangelistam in i. uol'. Item martyrologium de nataliciis sanctorum, et regula sancti benedicti, consuetudinesque lanfranci archiepiscopi, in i. uol'.

.

.

.

Regula sancti iohannis cassiani, in i. uolum'. Iginus de spera mundi, et hystoria longobardorum, et gesta alexandri regis macedonum in i. uol'.

4 De arte metrica *glossed* Alcuinum 4–11 De arte — i. uol' *cancelled* 14–15 Commentarium — i. uol' *cancelled*

229v

Expositio super apocalipsin sine titulo in i. uol'. Collationes de dictis uel factis patrum in i. uol'. Collationes abbatis moysi, et libri sancti effrem, cum pluribus omeliis et multis aliis opusculis, in i. uol'. Vita sancti dunstani, et passio sancti ælphaegi cum sermonibus de dedicatione aecclesiae in i. uol'. Epistolae sancti pauli glosatae in i. uol'. Epistolae domni lanfranci archiepiscopi, cum aliis minutis opusculis in i. uol'. Liber de ratione et peccatore cum pluribus opusculis in i. uol'. Liber prognosticorum in i. paruo uol'. Passionalia in iiii. uol'. Sermonalia anglica in ii. uol'. Sermones diuersarum solennitatum, diuersorumque auctorum, in i. uol'. Omeliaria duo, in duobus uol'. Vnum de dominicis, aliud de sanctis. Lectionarii duo ad matutinas in duobus uol'. Vnus de dominicis, alius de sanctis. Benedictionalia in duobus uolum'. Tripartitum psalterium in i. uol'. Iosephus in ii. uolum'. Solinus, et dares, et liber pergesis, i. de situ terrae, prisciani grammatici urbis romae, et uaticinium sybillae, et historiam britannorum in i. uol'.

<six added leaves>

230r

Epistolas beati pauli in uno uolumine.
Collationes diuersorum auctorum in uno uolum'.
Lectionaria in tribus uoluminibus. Nouum testamentum in uno uolumine. Haimonem in uno uol'.
Ysidorum de ordine creaturae et miracula sanctae mariae in uno uolumine.
:

Quinque libri

moysi, et iosue et iudicum in uno uol'.
Collectiones ecclesiasticarum regularum domni iuonis carnotensis.
:
.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

6–8 *erasure* 10 *change of hand* 11 *erasure*

230v

(D)omino Ascelino Rofensi episcopo, et Radulfo castellano, et omnibus ciuibus Rouecestrie, totique hundred de scamele, Ernulfus de chiel-esfelda salutem. Notum uobis sit quod ego ernulfus et Agnes uxor mea, et Symon primogenitus et heres meus, et Helyas cle-ricus, et Hugo miles filii mei, donationem quam Ernulfus de Stro-des homo meus sancto Andree et monachis de rouecestria pro filio suo in ecclesia rofensi ad monachatum suscepto dedit, par-tem scilicet terre sue, que Piuindene uocatur, et terram illam quam in suo dominico habebat in alio loco qui uocatur Godricesdune, liberam ab omni seruicio et quietam aeterno iure monachis eisdem possidendam concessimus. Quod si predictus Ernulfus uel aliquis heredum aut successorum eius a solito quod michi de feudo suo debet seruicio defecerit, a reliqua quam de me tenet ter-ra exigetur, elemo(si)na autem ab omni exactione et querela et ca-lumnia libera permaneat. Et hanc quidem concessionem pro salute anime mee, et uxoris, et liberorum, et patris, et matris mee, bono et deuo-to animo feci, et signo sancte crucis, + proprioque signaui ( ) sigillo. Cuius rei testes sunt Syuuardus presbiter, Symon, Hu-go, Elyas, filii Ernulfi, et Agnes uxor sua, Samson frater, Ricar-dus nepos domini, Adalulfus miles, Willelmus dapifer, Ernulfus dispensator, Haimo brito, Ernulfus clericus, Rainaldus secretarius, Ricardus de clouilla, Elfuuinus catere, Rodbertus filius Bunde, Go-defridus nepos goislani, Robertus cognatus clementis monachi, et alii multi. Anno ab incarnatione domini m.c.xl( ). iii. hec

24 *breaks off*

<fos 231–4 not transcribed>

235r

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
235v
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.